

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

K zagrebškim razgovorom

Kakor so Srbi, Hrvati in Slovenci pred dvajsetimi leti ustvarili jugoslovansko državo iz svobodnega nagiba enotne narodne volje, tako danes njihova skupna volja zapovedujoče zahteva sporazum, ki bo jamčil državi trden obstoj v vseh okoliščinah zgodovinske usode. Ta sporazum v duši Slovencev, Hrvatov in Srbov že od nekdaj živi ter bi bil že davno ustvarjen, če bi ga ne bile zavirale nespamet, kratkovidnost in ozko samoljubje.

Ničesar ne moremo bolj iskreno želeli, kakor da bi zagrebški razgovori dovedli do resničnega in trajnega sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci. Kajti sporazum narekuje danes bolj kot kdajkoli srce in pamet.

Za sporazum govori srce, ker je sporazumevanje med brati nekaj naravnega. Naj je bilo v preteklih 20 letih ali tudi še prej med nami že karkoli, končno vendar vsi čutimo, da smo si medsebojno bližji kot s komurkoli, ki živi okrog nas. Toda še več! Zavedamo se, da ni le kri, ki nas spaja in sorodna govorica, da ni le skupna država, ki nam nudi isto stredo, ampak da nas veže in druži tudi ista usoda. Meje Jugoslavije so mogoče na Triglavu in v Djevdjeliji, ob Sublici in Splitu le toliko časa, dokler smo Slovenci, Hrvati in Srbi povezani v eno krepko državno celoto. Če bi se odkrnil le en del, se bodeta obdrolila in okrnila tudi ostala dva dela, ki bi brez tretjega ne mogla več dolgo držati svoje sedanje posesti. Naša medsebojna povezanost je usodna. V Zagrebu gre za to: ali zmaga načelo, ki pravi, da kri ni voda in naj se ne loči, kar narava sama zbljuje in združuje, — ali pa se uveljavi prislovica: neednost — slovanski greh!

Za sporazum pa govori tudi pamet, kajti sporazum je nam vsem nujno potreben. Ni še dolgo tega, kar je angleški zunanji minister opozoril gotove evropske države, da bi pri sedanjem stanju mednarodno politike razpoke v njih državni zgradbi mogle postati zelo usodne, ter naj se zaradi tega podvizajo, da jih hitro zamaše. Vsaka špekulacija s tem, da bo potem nemu bolje, ako se znebi ostalih dveh in ostane sam, je najusodnejša zmeta. Če se sporazumemo, bomo mi ostali gospodarji na tem krasnem prostoru Evrope, brez sporazuma pa bomo prej ali slej na svoji lastni zemlji hlapčevali tujcu.

Umirajoči Svetopolk je poklical pred se svoje tri sinove Mojmirja, Svetopolka in Zorborja. Dal jim je prinesli palice, ki so jih z lahkoto zlomili, a povezane v sveženj jih niso mogli prelomiti. In jim je dal nauk: Združeni bodete nezmagljivi! Premoder nauk, ki velja za vse čase! Vsi so bili priče, kako se je Svetopolkov sveženj prav v naših dneh razvezal, ker so bratje mislili, da jim ni več mogoče skupaj živeti. Komu gre sedaj bolje? Kako je s Čehi, ki so mislili, da morajo Slovaki najprej postati Čehi, da jim bodo enakovredni bratje? In kako je s Slovaki, ki so mislili, da jim samostojna država prinese vso srečo? Kakšna je ta »samostojna« Slovaška, od katere si močnejši sosede še kar naprej režejo najboljše dele? Kdo je odnesel dobiček od nesloge slovenskih bratov? Hvalimo Boga, da se Svetopolkovo svarilo ni na nas izpolnilo. Toda zavedajmo se, da je naša dolžnost se učiti iz zgledov drugih za oblikovanje naše usode.

Za sporazum govori srce in pamet. Gre za naš lastni življenjski obstoj, ker gre za moč in rast Jugoslavije, ki je naša skupna država. Mednarodni položaj je takšen, da ne kaže nagnjenja k temu, da bi se še bolj razdrobila tržavna telesa, ki so jih ustvarile mirovne pogodbe, ampak se nasprotno kaže tendenca, da velike državne, narodne in gospodarske enote vase poživajo manjše narode in politične edinice. Celo srednje-velike države so v nevarnosti, da ne postanejo igrača v rokah velesil. Kaj šele male, nekaj milijonske države, ki se drobje v trenju velesil, kakor lončene posode med železnimi kolesi! Največkrat postanejo drobiž, s katerim si velesile poravnava nevažne račune. Kaj bi v teh razmerah Srbi, Hrvati in Slovenci vsak za sebe mogli brez skupne, velike Jugoslavije? Kdo bi si upal pred zgodovino in pred narodom nakopati očiček, da ni storil vsega za sporazum in okrepitev naše lepe domovine.

Kaj drugega v tem trenutku, ki zahteva dejanj, ne pa razprav, nimamo povedati. Kako se dajo konkretno v vseh podrobnostih pravice srbskega, hrvaškega in slovenskega naroda do vodstva lastnih zadev, kakor to ustreza svobodnim in polnopravnim narodom, uresničiti in spraviti v sklad, to je stvar onih, ki so k temu delu pristopili. Naj jih spremilja zavest, da mora vsak, ki na tej zadevi danes dela, pustiti pred pragom ves več ali manj tehtajoči prah vseh posebnih želja, pogledov in stremiljenj, nasprotnih duši naroda, ki hoče živeti v miru in resnični bratski vzajemnosti ter trdno upa, da bodo njegovi predstavniki prestali največjo izkušnjo pred vsem svetom in sodobno zgodovino.

Vremenska napoved. Postopno pooblačenje v vsej državi, posebno v zahodni polovici in na severu, kjer bo ponekod deževalo. Južnovzhodni in južni vetrovi spremenljive jakosti.

Dunajska vremenska napoved. Precej oblačno, ponekod dež, čez dan nad 16 stopinj nad ničlo, močni južni vetrovi.

Predsednik vlade in dr. Maček se sporazumevata

Predsednik vlade D. Cvetkovič:

„Razgovori so prijateljski in se v torek nadaljujejo“

V nedeljo, 2. aprila dopoldne se je iz Beograda odpeljal v Zagreb predsednik vlade g. Dragiša Cvetkovič, ki hoče v osebnem pogovoru z g. dr. Vl. Mačkom načeti vprašanje sporazuma. Dogodek je zgodovinske važnosti ter so zaradi tega prišli tudi časnikarji od vseh strani.

Zagreb, 2. aprila.

Predsednik vlade g. Dragiša Cvetkovič se je s svojim spremstvom pripeljal v Zagreb v nedeljo popoldne ob 4.50. Na peronu železniške postaje ga je pričakoval podban Stanoje Mihaldžić, armadni general Pantelija Jurišić, zagrebški župan dr. Teodor Peičić ter mnoga drugih gospodov. Po pozdravih se je predsednik vlade odpeljal v avtomobilu v poletno vilo zagrebškega župana na Rebrji blizu Zagreba, kjer se je nastanil.

Ob 6 zvečer se je predsednik vlade v družbi podbana v avtomobilu odpeljal na Prilaz, kjer stanuje vodja HSS dr. Maček in kjer je tudi politična pisarna njegove stranke. Tukaj je predsednik vlade pri dr. Mačku opravil svoj vljudnostni obisk. Govorila sta le malo časa, ker ves obisk ni trajal več ko četrt ure. Ob 6.35 zvečer pa je nato predsednik HSS g. dr. Maček g. Cvetkoviču vrnil prijateljski obisk. Ta obisk je trajal vsega skupaj 20 minut. Ko se je po obisku g. dr. Maček poslovil od g. Cvetkoviča, se je zunaj še fotografiral s časnikarji, nakar se je odpeljal domov. Pred dr. Mačkovim stanovanjem je pričakoval dr. Mačka inž. Košutič z več prijatelji.

Kaj pravita oba o prvih obiskih

Radovedni časnikarji so takoj po obiskih vprašali predsednika vlade, ki se je vrnil od dr. Mačka, kaj je novega sedaj po tem obisku. Predsednik vlade je odgovoril: »Nocoj ne bo nič več. Prijateljsko se pogovarjamo. Ko so se silili vanj, naj jim pove, kaj bo jutri, je resno odgovoril: »Slišali boste vse jutri! Prosim vas, ne bodite nestrpi, ker so to važne stvari!«

Po dr. Mačkovem obisku so časnikarji znova vprašali predsednika vlade, ko se je s podbanom sprehajal po terasi vile. Predsednik vlade se je dal z njimi fotografirati, rekel pa jim je samo tele besede: »Sedaj nastaja nekaj, zaradi česar ne želimo, da bi nas vi priganjali. Želimo se v miru pogovarjati. Videli ste vse in vse slišali. Vse je prijateljsko in lepo.« — Zvečer se je predsednik vlade odpeljal v Zagreb, kjer je večerjal v »Gradskem podrumu«.

Ko se je dr. Maček od predsednika vlade vrnil domov, so ga obstopili časnikarji ter ga spraševali, kaj je novega. Dr. Maček je kratko odgovoril: »Nič novega! To je bil le vljudnostni obisk!«

Vse po programu

V Zagrebu so Cvetkovičevega prihoda že več dni težko pričakovali. Poučeni krogi so že prej poznali program. Vedeli so, da je v Rebrji pripravljena za predsednika vlade županova vila. Vila stoji na Zagrebški gori blizu Zagreba ob cesti, ki vodi na Slemo. Prav tako je bilo že vnaprej dogovorjeno, da bo predsednik vlade takoj po prihodu v Zagreb najprej obiskal dr. Mačka, kakor je bilo tudi dogovorjeno, da bo takoj nato dr. Maček obisk vrnil, kakor to velela vljudnost.

Zato je tudi jasno, da prva dva obiska nista bila politično važna. Na takih obiskih ni takoj politično važnih pogovorov ter so več ali manj izraz vljudnosti, kakor je povedal tudi g. dr. Maček.

Velikanske važnosti

Listi naglašajo važnost Cvetkovičevega prihoda v Zagreb. Ker je dan poprej dr. Maček sprejel tudi obiske voditeljev združene srbijske opozicije, je sedaj prihod g. Dragiša Cvetkoviča še večje važnosti za nadaljnji razvoj dogodkov. To vse je znamenje, da se je važna zadeva premaknila z mrtve točke. Vendar pa vsi listi naglašajo, da od prvih obiskov in prvih pogovorov ni treba takoj pričakovati kdo ve kakih sadov. Konference se bodo v ponedeljek prav za prav šele začele, nakar bo g. preds. vlade odpotoval v Belgrad.

To se pravi, da se bosta predsednik vlade in dr. Maček prvi dan pomenila, kako eden ali drugi del presoja položaj in v čem se zlagata in kaj bi bilo treba še razčistiti. Nato pa je treba nekaj časa, da se nejasnosti razčistijo in da se vsak del zase posvetuje. Zato je verjetno, da bodo temu prvemu pogovoru sledili še drugi, ki bodo potrebni, da se doseže tisti veliki sporazum, ki je želja vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Zagreb, 3. aprila. b. Predsednik vlade in notranji minister g. Dragiša Cvetkovič se je snoči sprehajal po zagrebških ulicah ter nato odšel k večerji v »Gradski podrum«. Razgovarjal se je s svojo družbo, znanci in časnikarji ter se ob 7 vrnil v letno bivališče zaerebškega župana na Rebru, kjer je prenočeval. Mestni župan je dal predsedniku vlade na razpolago svojo vilo, da jo lahko povsem izkoristi za sprejemanje političnih osebnosti ter da v njej tudi odpocije. Predsednik vlade biva sam v vili, tako da ga nihče ne more motiti.

V ponedeljek so bila pogajanja v bankski palači

Predsednik vlade se je pripeljal davi v spremstvu šefa kabineta že ob 8.30 v banksko palačo. Pet minut pred 9 je prispel tja tudi dr. Vladko Maček, predsednik HSS. Predsednik vlade g. Cvetkovič je čakal g. dr. Mačka v bankski palači in pričel takoj po pozdravu z njim pogajanja. Pogovori med njima so trajali do 11.30. Ves ta čas je bilo pred banksko pa-

lačo veliko število domačih in tujih časnikarjev ter fotoreporterjev. Časnikarji so skušali dobiti intervju s predsednikom vlade Cvetkovičem in dr. Mačkom, vendar pa se jim do 11.50 ni posrečilo.

Pogajanja se v torek nadaljujejo

Ob 11.50 so bili časnikarji povabljeni in sta jih skupno sprejela vladni predsednik Cvetkovič in dr. Maček. Oba sta bila dobro razpoložena in nasmejana. Radovednim časnikarjem je predsednik vlade g. Cvetkovič v imenu obeh strank izjavil:

»Razgovori med menoj in predsednikom HSS dr. Vladkom Mačkom so potekali v prijateljskem ozračju in se bodo nadaljevali jutri.«

Časnikarji so se morali zadovoljiti s to izjavo.

Potemtakem bo g. Dragiša Cvetkovič ostal v Zagrebu brzkone še ves jutrišnji dan in se ne bo odpeljal še nocoj nazaj v Belgrad, kakor je bilo prvotno določeno.

Dr. Maček se je kratek čas pogovarjal tudi s časnikarji, nato pa se je odpeljal v svoje stanovanje. Predsednik vlade g. Cvetkovič je ostal še nekaj časa v bankski palači, nakar se je odpeljal v vilo g. župana.

Predsednik vlade g. Cvetkovič je popoldne počival. Predsednik vlade namerava za časa svojega obiska v Zagrebu obiskati hrvaškega metropolitana nadškofa dr. Stepina in armadnega poveljnika generala Pantelija Jurišića.

Na današnjem kosilu so bili navzoči samo člani Cvetkovičevega spremstva.

Zardi bivanja predsednika vlade g. Cvetkoviča v Zagrebu posveča ves zagrebški tisk ogromno pozornost pogajanjem, ki jih vodita Cvetkovič in dr. Maček za rešitev enega izmed največjih naših političnih vprašanj, za rešitev hrvaškega vprašanja.

Po razpoloženju, ki je zavladalo na beh straneh, sodeč, pričakujejo vsi z velikim optimizmom, da bo nazadnje le prišlo do sporazuma med obema strankama.

Japonski vdor v območje Singapurja in Indokine

Posledice zasedbe Spratly otokov po Japoncih

Tokio, 3. aprila. TG. Zastopnik zunanjeja ministrstva je sporočil časnikarjem, da so japonski mornarji zasedli otočje Spratly, ki leži med otokom Borneo in francosko kolonijo Indokine, češ da je bila japonska vlada »naprošena, da nad otokem proglasi svojo nadoblast. Japonska vlada trdi, da to otočje nikomur ni pripadalo in da je vprav japonska vlada še leta 1917. dala to otočje preiskati. Da ne bi nastale kakšne težave s Fran-

ciji, pravi posebno uradno poročilo, se je Japonska odločila, da to otočje prevzame.

(Otočje Spratly je kakšnih 500 morskih milj oddaljeno od otočja Paracels, ki leži ob obali Indo-

Obračun z reksisti v Belgiji

Pri volitvah so mogočno zmagali katoličani Poražene pa so bile skrajnostne struje

Bruselj, 3. apr. TG. Včeraj so bile v Belgiji državnozbornske in senatske volitve, ki so postale neobhodno potrebne zaradi zamotanega položaja, ki je nastal med posameznimi strankami, ki se niso mogle med seboj zediniti, da bi sestavile življenja zmožno vlado.

1) Katoliške stranke 73 sedežev, do sedaj 63 (+10); 2) socialni demokrati 64 sedežev, do sedaj 70 (-6); 3) liberalna stranka 33 sedežev, do sedaj 23 (+10); 4) flamski nacionalisti 17 sedežev, do sedaj 16 (+1); 5) komunisti 9 sedežev, do sedaj 11 (+2); 6) reksisti 4 sedeže, do sedaj 20 (-16) 7) neodvisni 2 sedeža, do sedaj 0. — Skupno število poslancev znaša 202.

Volitve v senat, ki so bile tudi zadnje nedeljo, pa so prinesle sledeče izide:

1) Katoliške stranke 38 sedežev, do sedaj 34 (+4); 2) socialni demokrati 35 sedežev, do sedaj 39 (-4); 3) liberalna stranka 16 sedežev, do sedaj 11 (+5); 4) flamski nacionalisti 8 sedežev, do sedaj 5 (+3); 5) komunisti 3 sedeže, do sedaj 4 (-1); 6) reksisti 1 sedež, do sedaj 8 (-7).

Nadaljnjih 66 senatorjev bodo volili tako, da jih senat sam izbere 22, 44 pa jih bodo izvolila pokrajinska zastopstva.

Izid belgijskih volitev je čisto jasen. Iz volitev izhaja kot največji poraženec voditelj reksistov Degrelle. Belgijski volivci so obračunali

s poskusi fašističnih gibanj tako temeljito kot redkokje v kakšni državi. Belgijec je človek dela, svobodnega, iz njegove lastne hotene volje izvirajočega ustvarjanja. Belgijsko katoličanstvo, ki je dobilo svojo moč na temelju načrtnega organizatoričnega dela s sredstvi, ki jih nudi le demokratični ustroj javnega udejstvovanja, so reksistične pustolovščine sedaj, ko so imeli priliko te ljudi videti pri stvarnem delu, zavrgli in skoraj iztrebili. Volivci so svoje polno zaupanje izrekli starih strankam, ki so se v zadnjih burnih mesecih izkazale kot varno stebišče političnega življenja. Katoliška stranka izhaja iz volitev zelo okrepjena in je sedaj najmočnejša stranka v državi ter bo odslej lahko bolj ugodno izvajala svoj program za dobrobit ljudstva. Belgijski volivci je tudi izrekel obsodbo nad socialnimi demokrati, ki prihajajo z vilišča silno oskubljeni. V preteklosti se socialna demokracija, ko je pod vodstvom Spaaka imela tudi vodstvo vlade v svojih rokah, nikakor ni izkazala sposobno, da bi pravilno usmerjevala usodo države. Volivci so prenesli svoje glasove delno na katoliško, delno pa na liberalno stranko, ki se je tudi znatno okrepila. Belgija se je pri nedeljskih volitvah zelo močno izrekla za državno skupnost, a je tudi mogočno obsodila vse skrajnostne struje, ki jim je odvzela možnost, da bi mogle nadalje moliti politično življenje v državi.

kine in ki je francoska last. Spratly je koralsko otočje brez vsake gospodarske vrednosti, a velikega vojaškega pomena, ker ni mnogo oddaljeno od angleške pomorske trdnjave Singapur in se s teh otokov brez skrbi lahko nadzira ves promet z Daljnim vzhodom. Odkar ima Japonska v svojih rokah otok Hajkan južno od Kantona, pomeni posest Spratly otokja zanjo novo pridobitev, s katero je francoska Indokina obdana od dveh japonskih pomorskih utrd, angleški Singapur pomaknjen v bližino japonskih topov in tudi ameriški Filipini od zapada sem od Japonske ogroženi.)

Politični zapiski

Razširjevalci lažnjivih govoric na Hrvatskem

Hrvatski listi prinašajo članek, ki ga je v »Varaždinskih Novostih« napisal samostojni demokrat Hinko Krizman zoper razširjevalce lažnjivih govoric. Med drugim veli: »Prišlo je že tako daleč, da zanikajo hrvatsko tistim, ki ne marajo biti neumni in klepetavi. Tu in tam je kaka politična kuhinja, kjer mežajo neumnost s hudobijo ter potem to dvoje prodajajo za pristno hrvatsko robo. Resnost narodnega boja zahteva, da vsak vreden posameznik v svojem krogu odločno in brezobzirno vstane zoper tako nedostojno in neumno klepetanje. Hrvatska politika ima svojo smer ter svoje vodstvo, ki uživa polno narodno zaupanje. Takole lažnje prerokanje samo razburja ljudi, jih razočara in škoduje narodni stvari. Take govorice niso niti znamenje političnega razpoloženja, marveč kažejo zgolj slabost in politično manjvrednost ter so seme tujih, hrvatskemu narodu sovražnih vplivov.« — Če obenem s tem, kar pišejo hrvatski listi, še omenimo, da tudi na Slovenskem delujejo take tuje kuhinje, ki begajo kajpada le bedake — ki pa so doma pri vseh narodih ter niso le naša posebnost — smo obenem povedali, da imajo te kuhinje svoj izvir zunaj našega naroda.

Stoletnica hrvatskega narodnega boja

Nedeljski »Hrvatski Dnevnik« prinaša uvodni članek o stoletnem boju hrvatskega naroda zoper madžarsko nadoblast. Hrvatje so sicer imeli svoj hrvatski sabor, so pa morali v madžarski državni zbor pošiljati svoje delegate. K tem dejstvom v članku dostavlja list na koncu tole misel: »Leta 1836 so morali hrvatski delegati sporočiti hrvatskemu saboru v Zagrebu, da so preživeli tri leta v žalostnem položaju med tistimi, ki naš narod sovražijo«. Po teh spopadih je prišlo leto 1848, prišli so razni nenarodni in protinarodni režimi, prišla je vsiljena pogodba, prišla Kluenova prikrita parlamentarna diktatura, prišli so komisariji in na koncu leto 1918. Neštevilne napake se niso več dale popraviti. Leta 1839, torej pred sto leti, se pričela hrvatski boj za odcepitev od Ogrske. Delovanje za ločitev ni prenehalo, dokler hrvatski sabor leta 1918 ni razglasil ločitev in neodvisnosti. Sto let potem, ko se je to delovanje započelo, je vredno naglasiti te momente iz našega narodnega boja, da se vidi, koliko odporne sile je imela bodisi fevdalna kakor tudi meščanska Hrvatska, ki je boj začela, da ga je potem nadaljeval hrvatski kmet, ko je začel stopati na pozorišče političnega življenja.«

»Seljačka sloga« noče sodelovati s »Seljačkim kolom«

V okviru radičevskega gibanja na Hrvatskem je bila ustanovljena kmečka organizacija »Seljačka sloga«, ki ima nalogo hrvatske kmete združevati in izobrazevati. Ta organizacija v hrvatskih krajih že dolgo deluje na kulturnem in tudi na gospodarskem polju. Nekaj časa so hoteli za srbske kmete na Hrvatskem imeti tudi politični zavezniški radičevci — samostojni demokrati, ki se v njihovih vrstah zbira srbski element, kateri prebiva na Hrvatskem. Zato so Pribeževići pristali ustanoviti za srbske kmete »Seljačko kolo«. Izražena je bila tudi želja, da bi ti dve organizaciji skupno nastopali. Sedaj pa piše glasilo hrvatske »Seljačke sloge«, da je to sodelovanje nemogoče. To svoje naziranje utemeljujejo Hrvati nekako takole: »Seljačka sloga je organizacija hrvatskih kmetov, ki v njej varujejo svojo kmečko kulturo. »Seljačko kolo pa je organizacija srbskih kmetov in nekmetov za kulturo vasi. Gosp. Herceg, ki vodi »Seljačko slogo«, pa je postavil še druge pogoje: 1. Srbsko »Seljačko kolo« naj privede vsaj eno razstavno srbske kmečke kulture pod nadzorstvom narodno-znanstvenih učenjakov? 2. Seljačko kolo naj poroča vsaj o treh slučajih, kjer je kmečko razsodišče razsodilo kak spor. 3. Navede naj vsaj tri slučaje, ko bi bil kak srbski kmet drugega naučil pisati in brati v okviru te organizacije. Narodni poslanci sicer res hodijo na zborovanja »Seljačkoga kola«, toda zgolj zaradi politike. Dokler niso izpolnjeni ti trije pogoji, ni govora o kakem sodelovanju.

Modni nacionalizem je nova nevarnost

»Hrvatski akademik« piše, kako nacionalizem spreminja zemljevid Evrope in da široke ljudske plasti zahtevajo dandanes radikalnost v narodnem boju. Zaradi tega so postali nacionalisti celo tisti, ki niso nikdar bili. »Zato vidimo — veli omenjeni list — čudno prikazen, da se dandanes vsakdo želi skriti pod plašč nacionalizma, začeni od bistveno nacionalnih »demokratskih« pacifistov, ki so pri nas formalno že zapustili jugoslovanstvo ter »sprejeli« hrvatsko nacionalno idejo, da komunistov, ki so ustanovili poleg komunistične stranke Jugoslavije podružnico — komunistično stranko Hrvatske. Vidimo torej, da so nacionalizem priznali celo njegovi krvni sovražniki. Toda prav zaradi tega se je pokazala nova nevarnost, ki se imenuje modni nacionalizem. Zato je pravi nacionalizem treba ločiti od modnega.«

Posl. inž. Košutić hrvatskim ženskam

Zenski odseki HSS so dne 30. sušca v Zagrebu imeli svoje zborovanje, kjer je pred polno dvorano govoril posl. inž. Košutić, ki je naglašala važnost ženske v hrvatskem narodnem gibanju, kjer se je zlasti ženska tako odlikovala. Med drugim je še dejala: »Hrvatski narod je ves zedinjen v velikih mislih bratov Radičev tako, da je danes ves enega duha, ene volje in ene odločnosti od Subotice do Kotora, od Sušaka do Zemuna. Odločen in pripravljen je hoditi svoj križev pot do konca za svojo svobodo in za srečo svojih otrok.«

Srbski zemljoradniki v Bosni

Medtem ko so, kakor smo že poročali, Hrvatje začeli izdajati svoj tednik v bosanskem Brčkem, so pa srbski zemljoradniki, ki so sicer zavezniki HSS, začeli v Banjaluki v Bosni znova izdajati svoje glasilo »Težakavo pravoc« (Kmečka pravica).

Kdo razširja lažnjive glasove o naši državi

Belgrad, 3. aprila. m. Poslanec JRZ Dragoslav Pantić je včeraj izročil predsedniku skupščine naslednja vprašanja, naslovljena na predsednika vlade in notranjega ministra g. D. Cvetkovića: Gospod predsednik! V delu tujega tiska, posebno pa še v nekaterih francoskih listih, se zadnje dni objavljajo docela izmišljene in zlobne vesti o naši državi in o njenih odnosih s sosednimi državami. Vse te lažne in zlobne vesti, ki so plod organizirane govorice proti naši državi, imajo za cilj razklati graje in načrtom rušilcev miru in izlivalcem nezaupanja med narodi. Kakor vam je, gospod predsednik, gotovo dobro znano, v tej časnikarski gonji proti naši državi najaktivneje sodeluje agencija Fournier, ki se s svojim izmišljenimi vestmi posebno trudi, da bi lažljivo predstavila odnose dobrega sosedsstva in prijateljstva, ki obstoji med nami in našimi sosedomi. Agencija Fournier ima svoje dopisništvo v Belgradu, ki ga vodi g. Dragomir Stojadinović, narodni poslanec in ravnatelj lista »Vreme«, ki je hkratu šef belgrajskega dopisništva francoske Agence économique et financière. Poslovni odnosi med agencijo Fournier in Agence économique so dobro znani tudi širši javnosti, ker tako eno kakor drugo agencija vodijo iste osebe. Med njimi pariški bankir g. Coulon, časnikar g. Ussar, oba francoska državljana judovskega rodu, in nedavni odpušteni uradnik zunanjega ministristva Milan Svare, naš državljan, prav tako judovskega rodu. Vse navedene osebe so v poslovni zvezi z Dragomirjem Stojadinovičem, poslancem in ravnateljem lista »Vreme«. Znano je, da so oni lastniki tudi

ena delovna akcij podjetja »Vreme« d. d. Agencija Fournier ima v Belgradu res svojega posebnega dopisnika, francoskega časnikarja gospoda Wernerja Ramondija, toda on je po svojem lastnem priznanju samo uradnik g. Dragomirja Stojadinovića, ki po svoji volji vodi dopisništvo omenjene agencije. Na podlagi zgoraj navedenega mi je čast, da vas zaprosim, gospod predsednik, da mi blagovolite pisмено odgovoriti na sledeča vprašanja: 1. Ali vam je znano, da vodi belgrajsko dopisništvo francoske agencije Fournier, ki po načrtu širi v tujini lažnje vesti o Jugoslaviji, Dragomir Stojadinović, poslanec in ravnatelj lista »Vreme«, kakor tudi to, da so pisarne dopisništva omenjene agencije v posloplju podjetja »Vreme« d. d.? 2. Ali vam je znano, da se po belgrajskem dopisništvu agencije Fournier odnosno iz pisarn, ki so v posloplju podjetja »Vreme« d. d., širijo ogabne klevete, katere izrablja organizirana klevetniška gonja proti naši državi? 3. Kaj mislite ukreniti, da se ta zelo škodljiva gonja proti Jugoslaviji zatne in da se z odločnimi ukrepi zavarujejo koristi države in preprečijo nadaljnja razširjanja razburjajočih vesti o naši državi v tujem tisku? Blagovolite sprejeti, gospod predsednik, tudi ob tej priliki zagotovilo mojega posebnega spoštovanja. Dragomir Pantić, poslanec.

Poslanec Dragomir Stojadinović je brat in sodelavec bivšega ministrskega predsednika dr. Milana Stojadinovića.

Beck v Londonu

Nove Chamberlainove izjave o malih državah Tudi Romunija in Turčija pristopita

London, 3. aprila. AA. Reuter. Poljski zunanji minister Beck je prispel iz Ostenda v Dover ob 16.15. Na londonsko postajo Victoria se je pripeljal ob 15.20. Tu ga je sprejel angleški zunanji minister lord Halifax. Minister Beck se je nastanil v hotelu »Claridge«, kjer so zanj pripravljene prostori. Minister Beck bo gost angleške vlade. Poljski veleposlanik v Londonu grof Raczinski ga je spremljal od Dowera v London.

Romunski poslanik v Londonu g. Tileja, ki je aktivno sodeloval pri vseh pogajanjih v Bukarešti, se vrača nocoj v London, kjer se bo udeležil razgovorov, ki jih bo poljski zunanji minister Beck vodil z angleškimi državniki v vprašanju statusa quoa v vzhodni Evropi.

Chamberlain:

»Naša neodvisnost je neodvisnost vseh narodov, ki hočejo svojo svobodo braniti«

London, 3. aprila. e. Danes popoldne je bil zopet velik dan v angleški spodnji zbornici. Vse tribune so bile polne, vse je čakalo na dodatke k izjavi, ki jo je Chamberlain objavil k svoji senzacionalni izjavi, ki jo je podal o Poljski v petek. Ko se je seja začela, je bila tudi zbornica prepolna poslancev.

Chamberlain je najprej poudaril, da pomeni to, kar je v petek izjavil o Poljski, ne samo novo dobo v angleški zunanji politiki, ampak tudi popoln preobrat angleške zunanje politike.

Poljski narod se bo uprle slehernemu napadu in če se bo branil, mu bosta Anglija in Francija takoj priskočili na pomoč.

O dogodkih na nemško-poljski meji poudarjajo sicer nemške pristojne vesti, da ni bilo ničesar, vendar pa je dejstvo, da je razburjenje tam naraslo. Mi pa moramo biti čuječi, prav ničesar pa nimamo proti Nemčiji.

Nato je prešel Chamberlain na odnose med Anglijo in Sovjetsko Rusijo in rekel, da je res, da obstajajo med obema državama velike ideološke razlike in velika idejna nasprotja.

Toda ta nasprotja ne morejo priti v poštev tedaj, kadar gre za obrambo naše neodvisnosti. Kadar pa rečem naše neodvisnosti, mislim pri tem na vse narode, ki hočejo braniti svojo neodvisnost. Za nas je glavno samo eno: nikdo ne sme v imenu sile vladati nad svetom. (To izjavo so vsi sprejeli s silnim ploskanjem.)

Chamberlain je dodal, da je postalo nemogoče živeti v negotovosti in v ozračju neprestanih presenečenj, ki so vsako plodno gospodarsko delovanje ohromila. On zaupa, da se bo delo angleške vlade, ki se je tako krepko začelo, uspešno nadaljevalo. On se zaveda, da bo vprav takšen odločen nastop Anglije, ki pomeni preokret njene politike, preprečil vojno. Anglija je nasproti sili postavila pamet in nasproti grožnjam dokaze razuma.

Tudi Romunija in Turčija

bosta deležni jamstev Anglije in Francije

Tukaj potrjujejo poročila iz Bukarešte, da se je priključila tudi Romunija bloku miroljubnih držav. Sedaj se vodijo pogajanja s Turčijo. Ameriko in Rusijo ne prestanjo obveščati o poteku pogajanj, ki po uradnih zatrilih potekajo zelo ugodno. Pridobiti je treba le še Turčijo, ker je potrebno dovoljenje Turčije za prehod vojnih ladij in transportov skozi Dardanele in Bospor v Črnem morju. Ako bi bila Romunija napadena, je zelo verjetno, da bi prišla pomoč Poljske in drugih držav tudi s te strani.

Bukarešta, 3. aprila. b. »United Press« poroča iz dobro poučenega vira, da so se pogajanja med angleškim poslanikom in romunsko vlado zaključila z ustmenim sporazumom, po katerem se je Anglija obvezala, da jamči za nedotakljivost romunske države pod sličnimi pogoji, kakor je to obveznosti prevzela tudi do Poljske. Pričakujejo, da bo Chamberlain že na nocojnji seji poslanske zbornice podal odgovarjajočo izjavo.

Na Dunaju pa se je po radiu začela propaganda za Ukrajino

Dunaj, 3. aprila. e. Nocoj ob 19.50 je dunajski radio začel z redno oddajo vesti v ukrajinskem jeziku. Začel je z vzklikom »Slava Ukrajini« in vesti tudi zaključil s istim vzklikom. Nocoj je napovedal, da bo postaja Dunaj jutri zvečer ob istem času zopet oddajala ukrajinski spored. Oddajo pa je ves čas nekdo precej motil, vendar pa se je dale razbrati, da je napovedovalec govoril o poslanstvu Ukrajincev ob Črnem morju.

Po nadaljnjih informacijah poučenih krogov name-rava romunski zunanji minister g. Gafencu velikončne praznike prebiti v Ankari, kjer se bo s turškimi državniki razgovarjal o vprašanju prehoda vojnih ladij skozi Dardanele v primeru, da bi se Romunija znašla v težkem položaju. To dejstvo tolažijo tako, da je Romunija pripravljena povezati svojo usodo z ono Velike Britanije, Francije in Poljske. Pristop Turčije k tej skupini držav je po vseh znakih sodeč zagotovljen.

Žalostna dr. Kramerjeva shoda

Črnomelj, 3. aprila. Včeraj je bil tukaj občni zbor krajevne organizacije JNS, na katerega je prišel tudi senator dr. Kramer. Občnega zbora se je udeležilo zelo mnogo ljudi, samo Kramerjevih pristavec je bilo zelo malo. Ker je bila v dvorani velika večina njegovih nasprotnikov, so mu ti ves čas njegovega govora stavljali razna vprašanja, predvsem pa vprašanje, kdo je glavni krivec centralizma, kdo je največ kriv vse naše nesreče, kdo je kriv vseh težav s Hrvati itd. Dr. Kramer se je vseh teh ne-ljubih vprašanja otresal na ta način, da je obljubljal vsem, da bo na vsa vprašanja odgovoril, odgovoril pa ni na nobeno in je na koncu hitro odšel.

Prav tako poročajo iz Metlike, da je tam dr. Kramer še slabše odrezal.

Metlika, 3. aprila. G. dr. Albert Kramer je smatral za primerno, da si enkrat ogleda Belo Krajino, za katero ni nikdar nič storil. Misli si je, da je že za Belo Krajino vsak dober in če včasih z dr. Mačkom »razgovarja«, da ima legitimacijo za pohod po Beli Krajini. No, pa se je kruto zmotil. Njegovo ime v Beli Krajini ne drži dobro. Zato ni čudno, da je doživel filjasko. Ze na zborovanju v Črnomlju je nešteto ugovorov in medklicev dr. Kramerju pokazalo, da ga narod pozna e prave strani. Samo okrog 10 pristavec je pokazalo, da mu njegov opreda Vrankovič ne more spraviti skupaj več kot 15 glasov. Prav tako se je zgodilo na sestanku v Metliki. Pač zaslužena obsodba naroda napram »javnim delavcem«, ki našega naroda niso nikdar pravilno razumeli niti zanj kaj storili.

Iz Privilegirane agrarne banke

Belgrad, 3. aprila. m. Na današnji seji upravnega odbora Privilegirane agrarne banke je bil naneseno dosedanjega člana izvršilnega odbora finančnega ministra Vojna Djuričića izvoljen za člana izvršilnega odbora g. Anton Konečan, ravnatelj Zadrudne gospodarske banke Ljubljani in kabinetni šef gradbenega ministrstva dr. Kreka. Izmed poštavljenih članov upravnega odbora PAB pa je bil na novo izvoljen dr. Stan Poštič, vseuč. profesor iz Zagreba.

Za ljubljansko učno zvezo

Belgrad, 3. aprila. m. V Belgrad je prispel vseuč. profesor iz Ljubljane g. inž. Lobe v zadevi zavoda za strojništvo na univerzi v Ljubljani. G. prof. Lobe je v prosvetnem ministristvu posredoval, da se uredi vprašanje honoriranja vseh izdelanih načrtov in preračunov za novo zavodovo zgradbo, ki se že gradi, ter da se reši vprašanje nabave nekaterih specialnih strojev za laboratorij za mehansko tehnologijo zavoda za strojništvo.

Osebne novice

Belgrad, 3. aprila. m. Z odlokom finančnega ministra je postavljen za pregledovalca računov 8. pol. skupine Franc Prek, pregledovalec 9. pol. skupine v Ljubljani. V 9. pol. skupino je postavljen Mojmir Pečenovnik, uradniški pripravnik mestne kontrole na finančnem ravnateljstvu v Ljubljani. Po službeni potrebi sta prestavljena Lovren Kolničar, prometnik 8. pol. skupine iz Domžal na Verd, Robert Novak pa s postaje Vrhnika na postajo Domžale. Belgrad, 3. aprila. m. Pred izpitno komisijo v centralnem živliskem zavodu v Belgradu sta z odličnim uspehom napravila izpit za strokovnjaka za živila gg. inž. Mirko Lindtner, šef kemičnega oddelka Higienkega zavoda v Ljubljani, in inž. Albin Nerima, kemik mestnega poglavarstva v Ljubljani. Belgrad, 3. aprila. AA. Napredoval je za ravnatelja državnega mlekarškega zavoda v Škofji Loki v 4/2 inž. Srečko Sabec, dozjad v 5. skupini. Belgrad, 3. aprila. AA. Prosvetni minister Stevan Cirić je danes dopoldne sprejel v svojem kabinetu zastopstvo uprave učiteljskega združenja na čelu s predsednikom Ivanom Dimnikom. Belgrad, 3. aprila. AA. Odbor za propagando domačih pogonskih sredstev pri ministristvu za gozdarstvo in rudnike organizira tečaj za pouk v vožnji z motornimi vozili na plinski generator z domačim pogonskim sredstvom. Tečaj bo v šoli za rezervne častnike — avtomobiliste. Predavanja in vaje bodo dvakrat na teden in sicer zvečer ob 18.30. Potreben pogonski material bo dal na razpolago omenjeni odbor. Tečaj je brezplačen in bo trajal dva meseca. Kdaj se bo začel, bo objavljeno pozneje. Vsa potrebna obvestila se dobe pri ministristvu za gozdarstvo in rudnike pri višjem svetniku inž. Slobodanu Barančiću.

Samomor polkovnika Slaveka

Iz nepojasnjenih razlogov se je bivši poljski predsednik vlade in najožji Pilsudskijev sodelavec samega sebe usmrtil

Varšava, 3. aprila. AA. Havas: Uradno objavljajo, da je polkovnik Slavek, ki je poskušal snoči samoumor, umrl davi ob 6.45 v bolnišnici Pilsudskega, čigar najboljši sodelavec je bil. Leta 1900 je Slavek izvedel prvi udar proti carističnemu režimu. Bil je predsednik poljske vlade l. 1930 in 1931 ter nato ponovno l. 1935, ko je pod direktivami Pilsudskega izvršil ustavno reformo. Do leta

1938 je bil predsednik sejma, nakar je zapustil politično življenje. Vzrok samoumora ni znan. Nekateri politični krogi trdijo, da je bil pokojni Slavek užaljen, ker ni mogel več sodelovati v političnem življenju, v katerem je prejel tako važno vlogo. V drugih krogih trdijo, da je pokojni Slavek zbolel za neko neozdravljivo boleznijo.

Albert Lebrun ostane predsednik francoske republike

Pariz, 3. aprila. AA. Havas. Pogajanja za izvolitev predsednika republike (te volitve bodo v sredo, 5. aprila), so prešla danes v odločilno dobo. Okoli pol dne je agencija Havas mogla objaviti, da je sedanji predsednik Albert Lebrun na številne prošnje, ki so mu bile poslane zadnje dni, pristal na to, da kandidira tudi pri teh predsedniških volitvah v Versaillesu. Skoraj ni več dvoma, da bo Lebrun tudi izvoljen. Pretekli teden je predsednik senata Jeamene sporočil soglasen sklep senatorjev ter obiskal Elizejsko palačo, da bi tam skušal pregovoriti sedanjega predsednika francoske republike Lebruna, naj zaradi resnega položaja še dalje ostane na čelu države. Za tem je predsednik skupščine Herriot ob-

vestil Lebruna, da je poslanska zbornica prav takšnega mnenja kot senat. Končno pa je včeraj predsednik vlade Daladier v svojem govoru v Montelimaru v imenu vlade pozival k slogi »vseh sinov Francije zaradi ohranitve popolnega miru«. V tej zvezi je poudaril potrebo, da sedanji predsednik republike ostane na svojem mestu še dalje. Vsem tem razlogom se Albert Lebrun ni mogel upirati in je danes dopoldne pristal na to, da bo 5. aprila tudi kandidiral.

London, 3. aprila. b. Pred glavnim kazenskim sodiščem Cold Belay v Londonu je bilo 7 irskih teroristov, obsojenih na 10-letno težko ječo

KINO SLOGA, telefon št. 27-30. Predstave danes ob 18, 19 in 21.

»NEVIDNI SOVRAŽNIK« Razburiljivi doživljaji enajstoroce angleških vojakov sredi zemeljskega pekla — puščavo Mezopotamije. — Boris Karlov, Victor McLaglen.

Krščanstvo je vera junakov, ne slabičev

Znano je, da je nemški modroslovec Nietzsche danes vodnik najrazličnejšim strujam, ki bi rade krščanstvo nadomestile z drugim naukom o življenju, predvsem pa — po pravici ali ne — onim, ki smatrajo za najvišjo vrednoto narod in njegove nagone. Ti se sklicujejo zlasti na naziranje tega filozofa, da je krščanstvo — najdemo tako naziranje, ki so se ga najbolj oklenili in so z naukom o ljubezni do bližnjega in vsakega človeka sploh Evropo »okužili«. Zato menijo, da je krščanstvo na poti junaškemu človeku in junaškim narodom, ki se hočejo na svetu uveljaviti v brezobzirni borbi za obstanek in za napredek.

Ker tudi pri nas — čeprav še samo pri nekaterih — najdemo tako naziranje, je vredno, da se z njim pečamo ne glede na veliko nevarnost, ki jo tako pojmovanje pomeni za znosno človeško sožitje na zemlji, kjer je mnogo takih, ki sebe smatrajo za gosposki element, druge pa za sužnje ali za manj vredne, ki morajo napraviti prostor boljšim in močnejšim. Nietzsche, ki je posebne vrste človek in je tudi na tiste, ki se imajo za nekaj boljšega od drugih, naj bodo to posamezniki ali celi narodi, gledal s preziranjem in njihovo nadutost smejil, se je s svojim mnenjem o suženjski morali krščanstva hudo zmotil. Prvič je pozabil, da je vsak preobrat na zemlji, naj bo gmožnega ali duhovnega značaja, delo tistih, ki niso na oblasti in ki ne vodijo, ampak ki zaradi obstoječih razmer trpijo. Pravičniki, ki so spoznali in slutili propadanje najvišjih človeških vrednot, so bili tisti, ki so odprli svoje srce krščanstvu. Niso pa bili to samo sužnji, ampak vsi plemeniti duhovi sploh, čeprav velika večina od njih ni stanovala v palačah in ni vodila javnega mnenja, niti je imela v rokah oblast. Materialna oblast je sploh največja ovira za preporod duše in zato prihaja zveličanje iz koč in tudi v kočah najde prvi in najgloblji odmev po potih, ki vladajočim niso znane. Krščanstvo zato ne pomeni upora sužnje, ampak prodor novega duha, ki je svetu izpremenil lice, po pravih junakih, ki so bili pripravljeni, da za svojo vero doprinesejo vsako žrtev. Ničevje je tudi mnenje nemškega filozofa, da krščanski nauk o ljubezni do bližnjega ohranja in pospešuje na svetu vse, kar je bolno in življenja manj sposobno. Krščanska ljubezen do bližnjega izhaja izključno iz polne pripravljenosti za vsako žrtev v službi človeka in človeštva in zato taka krščanska ljubezen življenja ne slabi ali uničuje, marveč ga nasproti krepki in stopnjuje, ker je delo najvišje plemenitosti duhovnega človeka. Kristjan po pravici izhaja iz spoznanja, da na svetu, ki ga živalski nagoni, če se ne brzdajo, rušijo, ljubezni ni nikoli preveč. Le močni, čijih moralne sile prekipevajo, so najboljši pomočniki bližnjega, ki znajo celiti tudi družabne rane in se ne zatekajo v zvišeno samoto, ampak se lotijo vsakega dela, da sočloveku in družbi pomagajo.

Le tako pojmovanje krščanstva je pravilno.

Angleška pogajanja okrog „protinemske fronte“

V Londonu pričakujejo skorajšnji pristop Poljske, Romunije in Turčije — Zanimivi poskusi tudi v Italiji

»Neue Zürcher Zeitung« objavila daljši dopis svojega londonskega dopisnika, ki vživa sloves, da je do sedaj vedno nepristransko in dobro informiral o položaju ter se skrbno ogibal vsakega natolecanja ali senzacionalnega poročanja. Iz tega dopisa objavljamo najbolj važne posnetke:

Anglija je po zasedbi češko-slovaške države in po vključitvi Češke in Moravske v Nemčijo takoj pričela z obsežnim diplomatskim delom, da ustvari tako imenovano »protinemske fronte« držav, ki bi se ob prvem prihodnjem napadu na kakšno samostojno državo z združenimi silami postavile po robu.

Trije načrti

Prvi načrt Anglije je bil, da bi se ustanovila zveza deveterih držav, to je Anglije, Francije, Rusije, Poljske, Romunije, Turčije, Grčije, Jugoslavije in Bolgarije. Toda ta predlog se je izkazal nepraktičnega in so ga takoj opustili.

Drugi načrt je bil, naj bi se Anglija, Francija in Rusija med seboj povežala v trozvezo na način iste trozveze sklenjene 1. 1907 prav tako proti Nemčiji. Tudi ta predlog ni bil uspešen, ker so velesile rekly, da nima smisla, da bi se one obvezovale, da bodo branile svobodo vzhodnih držav, ali te same ne jamčijo za to, da se bodo vojskovala proti napadalcu, ne pa se brez boja vdajale. Tudi sodelovanje sovjetske Rusije ni vseh enako navdušilo.

Tako se je rodil tretji načrt, da namreč Anglija, Francija, Poljska in Romunija podpišejo skupno izjavo, ki bi se tako glasila, da se bosta Romunija in Poljska proti vsakemu napadalcu na njune meje in na njuno neodvisnost borile in da jima bosta priskočili na pomoč Francija in Anglija z vsemi razpoložljivimi silami. Tretji načrt se je omejil na te štiri države za to, ker za enkrat ni kazalo vlačiti sovjetske Rusije nazaj v Evropo, na drugi strani pa je res, da sta trenutno Poljska in Romunija prvenstveno ogroženi, torej je najprej potrebno, da se zavaruje njuna varnost. Pozneje bi se tej obrambni fronti 4 držav priključile še druge države in bi se tudi na nje raztegnila dobrobit francoskega in angleškega jamstva.

Obsežni posveti Anglije z vzhodnimi državami

Angleška vlada je torej na osnovi tretjega načrta začela spraševati države, ki prihajajo v obzir. Toda od Poljske je sprejela odgovor, da se poljska vlada ne bo spuščala v nobena pogajanja z nikomur, ako takoj ne dobi angleškega jamstva za nedotakljivost svojih meja. Od Romunije so bila potrebna še nekatera pojasnila. Tudi Turčija svojega končnega naziranja še ni poslala. S sovjetsko Rusijo je angleška vlada delala sporazumno in je sovjetska Rusija priznala, da je boljše, ako se v sedanjem trenutku ona ne vlači v omenjeno »obrambno fronto«. Ker je angleška vlada predvidela, da znajo diplomatski posveti — ki jih spremljajo tudi vojaški razgovori — trajati še nekaj časa, a ker je Poljska preživljala zadnje dni v misli, da je ogrožena, se

je angleška vlada odločila, da Poljsko takoj pomiri in ji omogoči pogajanja s tem, da je v parlamentu slovesno izjavila, da Anglija in Francija že sedaj jamčita za poljske meje. Ta izjava velja do trenutka, ko bo podpisana skupna izjava, v kateri si bodo države-zaveznice obljubile, da se bodo vsaka z vsemi svojimi silami borile proti napadalcu, ki bi ogrožal nedotakljivost in samostojnost tistih vzhodnih držav, ki bodo izjavo podpisale.

Anglija je potrkala tudi na vrata Italije

Velikansko presenečenje je v Londonu vzbudila vest, da je angleški odpravnik poslov v Rimu sir Charles Noel odšel k zunanjemu ministru grafu Ciano in mu sporočil sklep angleške vlade, da s svojo obojeno silo jamči za poljske meje dokler da splošna pogodba ne bi stopila v veljavo.

Graf Ciano je takoj stopil v telefonsko zvezo z Mussolinijem in je takoj na to angleškega diplomata še enkrat zaprosil k sebi. Angleška vlada je otvrdno pravilno računala, da je treba Italijo o vsem natančno poučiti in sicer iz treh razlogov: 1. Med Italijo in Anglijo vladajo prijateljski odnosi. 2. Italija želi biti poučena o mednarodnih ukrepih, ki bi znali biti uporabljeni proti njenemu severnemu zavezniku oziroma Rim-Berlin in 3. Anglija je mislila, da bo Italija hvaležna za vsako varnostno jamstvo, ki gre na korist Poljske, ki je tudi prijateljica Italije in s katero želi Italija ohraniti kar najbolj pristranske zveze.

Angleška vlada je lahko zadovoljna z odmevom, ki ga je Chamberlainova izjava o Poljski našla tako v Angliji sami, kakor tudi v tujni. V Londonu prevladuje sedaj že dva dni vtis, da se je še le sedaj po dolgih letih spet ustvarilo ozračje za pravilno mednarodno sodelovanje, kajti še le sedaj je pričakovati, da se bo tudi Nemčija v svojih odnosih do drugih vrnila nazaj na stara pota diplomatskega občevanja, ki mesto samovoljnih enostranskih nastopov zahtevajo pogajanja. Toda vsi ne delijo tega mnenja ter mislijo, da bo Nemčija sedaj pustila, da pride do izbruha italijansko-francoski spor, kar bi fronto zapadnih velesil spet znatno oslabilo in bi odprlo za Nemčijo nove možnosti za samovoljne rešitve na evropskem vzhodu.

Angleški odpravnik poslov v Rimu sir Charles je italijanskega zunanjega ministra brez dvoma opozoril na takšno možnost. Angleška vlada je namreč mnenja, da Italija o grožnjah, ki jim je bila izpostavljena Poljska, ni bila točno obveščena, kakor tudi ni bila izčrpno obveščena o okoliščinah, v katerih je bila odpravljena Češko-slovaška. Nadalje je tudi res, da je Anglija dobila obvestila, da se v Libiji baje nahajajo nemški častniki. Tudi to je bil eden vzrokov, zakaj je Anglija pohitela, da obvesti italijansko vlado sama in neposredno o svojem jamstvu za poljske meje.

Ta teden pričakujejo velike odločitve

V Londonu so prepričani, da se bodo nadaljna posvetovanja dobro razvijala. Romunija bo te dni, če že ni pristala na sodelovanje pri »Obrambni fronti« in bo od strani angleške vlade

Poljska, na treh straneh obdana od nemških meja

tudi takoj deležna istega jamstva, ki ga je dobila Poljska. Podobno se lahko trdi o Turčiji, ki je na tem, da bo poslala v London svoj pristavek k sodelovanju.

Kaj menijo »Times«

London »Times« so k angleški izjavi glede Poljske zapisale od uradne strani navdahnjen članek, kjer pravijo, da ima Anglija pred očmi predvsem potrebo, da se v mednarodne odnose spet uvede redni diplomatski postopek. Sedaj je grozila nevarnost, da se ne bi v odnosih med velikimi in malimi državami uvedli zakoni pragozda. Izjava angleške vlade ima namen na vsak način zavarovati neodvisnost vsake pogajajoče se stranke, preprečiti, da bi mala država stala pod pritiskom nadmoči kakšne druge. Pravice malih držav se morajo spoštovati. V tem je bistvo Chamberlainove izjave. Tako zaključujejo »Times«.

Med bivanjem poljskega zunanjega ministra Becka v Londonu bodo preresčali razne podrobnosti glede načina, kako naj Anglija in Francija Poljski priskočita na pomoč. Prišli bodo tudi na čisto glede oblike bodočih »obrambne fronte«, ki naj malim državam zagotovijo enakopravnost pri vseh pogajanjih ter občutje varnosti v evropskem sožitju.

Predlog Francije:

Poljsko-romunski zvezi naj se odbije protisovjetska ost

Zelo zanimiv pa je predlog, ki ga je Francija te dni stavila v Londonu glede bodočih »obrambne fronte«. Poljska in Romunija sta namreč med seboj povezani v vojaški zvezi, ki je v bistvu naperjena proti sovjetski Rusiji. Dokler ta njuna zveza ostane v dosedanjih oblikah, na kakšno sodelovanje sovjetske Rusije po francoskem mnenju ni mogoče misliti. Poljska in Romunija naj bi svojo vojaško zvezo nekoliko spremenili, tako, da ne bi odbijala sovjetske Rusije, ki bi ne mogla biti hkrati zaveznica v »obrambni fronti« in braniteljica Romunije in Poljske, ter istočasno tudi njuna sovravnica. Tudi o tem bodo zapadne velesile v teku tedna prišle na jasno.

ALBUS terpentinovo milo

varuje Vaše perilo!

Dobiva se povsod!

Pazite na ime Albus!

šah v Zagrebu Drugo kolo

Zagreb, 3. aprila. V drugem kolu šahovskega prvenstva je prišlo do velikih iznenadenj, ker je Lešnik, ki je najmlajši jugoslovanski šahovski mojster, nekoliko pred prekinitvijo partije stal tako dobro proti večkratnemu državnemu prvaku Piru, da bi jo skoraj mogel dobiti. To je bila najzanimivejša partija drugega kola. Pirc je igral riskirano na napad, toda Lešnik mu je na odprti F-rtli prebil polje. Z žrtvijo kvalitete je Lešnik prišel v boljšo pozicijo. Toda ta žrtev je bila napačna in je Pirc pozneje pridobil kvaliteto. Lešnik je imel sicer dva pešca več, toda v končnici ni bilo izgleda za njegovo zmago. Zato je sprejel od Pirca ponujeni remis.

V partiji Njemcevičeve indijske obrambe je Filipič slabo otvoril ter izgubil pešca. Po izmenjavi figure je prišel v izgubljeno končnico, katero je Avirovič z dobro in natančno igro odločil zase. V sicilijanski partiji proti veleojstru Kostiću se Petek ni mogel dosti upirati. Kostić je po

otvoritvi ostro napadel in Petek je moral partijo kmalu predati.

Tomovič je v španski partiji proti Furlaniju po otvoritvi imel nekaj izgledov, toda Furlani se je žilavo branil in izenačil. Tomovič ni našel vedno najboljših potez. Partija je bila dvakrat prekinjena. V končnici ima Tomovič nekaj pešev več, toda le malo izgledov za zmago. Zelo zanimiva igra je bila med Vidmarjem ml. in Savo Vukovičem. V damsko-indijski obrambi je Vukovič po otvoritvi izenačil položaj in nato dovolil Vidmarju, da blokira središče in napada na kraljevem krilu. Vidmar pa to ni preveč točno izvedel, napravil je napako ter izgubil pri tem pešca. Kmalu nato je moral v končnici priznati prednost Vukoviču in se udati.

Zelo veliko zanimanje je vladalo za igro Rožiča proti veleojstru Milanu Vidmarju. V partiji kraljevske indijske obrambe je dr. Vidmar kmalu napadel po kraljevem krilu ter v nadaljevanju osvojil najprej pešca, potem figuro, tako da se je moral Rožič vdati.

Igra med Preinfalkom in Bröderjem je bila slovaška obramba. Bröderju se je posrečilo na koncu izenačiti in je ponudil Preinfalku remis, ki pa ga najprej ni sprejel. Pozneje se je moral vseeno zadovoljiti.

Damsko-indijska obramba v igri Schreiber : dr. Kalabar je prinesla pozicijsko prednost Schreiberju. Osvojil je pešca ter dobil tako središče in prostor za napad. Dr. Kalabar je moral žrtvovati figuro. Igra je bila drugače prekinjena in ima Schreiber nekoliko več izgledov v uspeh.

Stanje točk po drugem kolu je naslednje: Sava Vukovič 2 točki, Vasja Pirc, Preinfalk, dr. Milan Vidmar, Kostić 1 in pol, Schreiber 1 (1 nedoigrana), Avirovič 1, Furlani, Bröder pol (1), Lešnik, Vidmar ml., Petek in Filipič pol, dr. Kalabar (2), ostali so brez točk.

Danes popoldne se je pričelo tretje kolo. Preinfalk in Schreiber sta remizirala po kratki in solidni igri. Otvorila sta Grünfeldovo varianto, ki je prešla v damski gambit. Partija med Vidmarjem ml. in Furlanijem se je tudi končala neodločeno. Bila je kratka in brez kakšnih napetosti. Sava Vukovič je zmagal proti Rožiču. To je bila najkrajša igra in se je končala v 19 potezah, po

»Nemčije nočemo obkoliti«

Lord Halifax o preokretu angleške zunanje politike

Zunanji minister lord Halifax je danes v lordski zbornici govoril o zunanji politiki. Najprej se je dotaknil izjave, ki jo je podal predsednik vlade Chamberlain v petek v spodnji zbornici glede varovanja neodvisnosti Poljske, nato je pa nadaljeval:

V teh skrbi polnih dneh je bila britanska vlada trajno v zelo ozkih stikih s francosko vlado. Ves čas se je mogla ugotoviti enakost naziranja obeh vlad. Britanska vlada je v vsakem primeru mogla računati z iskrenim sodelovanjem francoske vlade.

Lord Halifax je nato orisal okoliščine, v katerih je prišlo do Chamberlainove izjave. Rekel je, da je še konec januarja kazalo, da ne bo nobenega novega pojava, ki bi mogel kaliti zaupanje v Evropi, in da je prišla doba, ko se bo varnost po malem utrdila. Britanska vlada si je prizadevala, da čim več pripomore v ta namen. Med drugim se lahko sklicuje zlasti na sodelovanje na gospodarskem polju. S tem se da tudi pojasniti nameravani obisk trgovskega ministra v Berlinu, in prav tako tudi sestanki med zastopniki britanske in nemške industrije. Medtem pa je prišla vojaška zasedba Češke in Moravske. Ta dogodek je zbudil veliko bojazen. Lord Halifax je rekel, da pomeni priključitev skoraj osem milijonov Čehov v meje Nemčije zatajitev načel, ki jih je dotlej poudarjala nemška vlada. Sprito tega se ni treba čuditi, da tudi nekatere druge države mislije, da bi mogla biti njihova neodvisnost ogrožena. Nato je lord Halifax omenil obisk poljskega zunanjega ministra polkovnika Becka v Veliki Britaniji. Rekel je, da daje ta obisk priložnost za iskreno proučitev mnogih vprašanj, ki spadajo v splošno korist.

tem, ko je Rožič vzel kmeta, ki ga ne bi smel, in je Vukovič z lahkoto prešel v uspešen napad. Ostale partije se nadaljujejo.

V času, ko je britanska vlada proučevala položaj v želji, da bi čim več prispevala k miroljubnemu in rednemu poteku mednarodnih odnosov, so nastale nekatere okoliščine, ki so dopuščale domnevo, da bi se razmerje med Nemčijo in Poljsko utegnulo poslabšati. To ne pomeni, da bi bila britanska vlada verjela glasovom, ki so krožili in ki niso dobili nobenega uradnega potrdila. Kljub temu je pa britanska vlada mislila, da mora orisati svoje stališče, še preden se sporazume z drugimi državami za primer, da pride Poljska v težaven položaj.

Lord Halifax je dalje dejal, da si v Nemčiji razlagajo nastop Velike Britanije kot nekakšno željo po obkolitvi Nemčije. Ni trditve, ki bila bolj oddaljena od resnice, kakor ta trditve o obkoljevanju je izjavil lord Halifax. Minister se je nato dotaknil vprašanja skrbi nekaterih nemških sosed in dejal, da je njihova skrb nastala iz njihovega iskrenega prepričanja, ker so te države mislile, da so dejansko v nevarnosti. Naše jamstvo nasproti Poljski pomeni preobrat v britanski politiki. Za ta preobrat smo se odločili brez kakšnega sovranskega tustva do katerekoli države. Tako smo raznali samo in edino v upanju, da bomo s tem utrdili mir in stalnost v Evropi.

Drobne novice

Berlin, 3. apr. AA. Hitler je obiskal večeraj otok Helgoland, kjer je pregledal utrdbe.

Rim, 3. apr. AA. Nemški minister za propagando, g. dr. Göbbels, je prispel na otok Rodos, kjer bo ostal 15 dni na odmoru.

Bukarešta, 3. apr. AA. Snoči je bilo izdano uradno poročilo, da bo romunski zunanji minister Gafencu v drugi polovici meseca aprila odpotoval v inozemstvo. Vse kaže, da bo g. Gafencu obiskal Berlin, Rim, Pariz in London ter izmenjal misli z uradnimi predstavniki omenjenih držav.

+

V globoki žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naša soproga, mama, stara mama in tašča, gospa

Wallner Julijana roj. Höller

soproga sodnega uradnika v pokoju

3. aprila po kratkem težkem trpljenju, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blage pokojnice bo v torek 4. aprila izpred mrtvašnice na mestnem pokopališču v Ptujju.

Ptuj-Freiburg i. Brg., 3. aprila 1939

Leopold Wallner, soprog, sin in vnuk, Anežice, snaha.

Samo še danes in jutri!

Učinkovito, razgibano filmsko delo z CORINNE LUCHAIRE

GREH

Izpremembe v vodstvu

Narodne banke

Iz Beograda poročajo, da sta bila razrešena dolžnosti guverner Narodne banke g. dr. Milan Radosavljević in drugi viceguverner g. Milorad Zebić. — Oba guvernerja sta izhajala iz državne službe ter sta dosegla pred imenovanjem v Narodno banko visoka mesta v državni upravi. Bila sta po upokojitvi tudi tajnika beogradske borze. Za novega guvernerja Narodne banke je bil imenovan g. dr. Dragutin K. Protić. — G. dr. Dragutin Protić, ki je odvetnik v Beogradu, je že prej aktivno dolga leta sodeloval v upravi NB. Od leta 1920 pa do 1929 je bil stalno izvoljen za člana uprave NB, v letih 1923 pa do 1927 je bil tudi viceguverner NB, katerega so volili tedaj še delničarji. V letu 1927 je pol leta vršil tudi guvernerske posele. Živo se je tudi kasneje udeleževal v gospodarskem življenju. Za drugega guvernerja je postavljen gosp. dr. Ljubisa Mikić, pomočnik ministra financ. — G. dr. Ljubisa Mikić je bil izšel iz finančne službe. Študiral je v Franciji, nato pa vetopil v službo finančnega ministristva. Postal je šef oddelka za zunanja posojila v oddelku državnih dolgov, nato načelnik oddelka državnega računovodstva, potem zopet je postal načelnik oddelka državnih dolgov. Dr. Mikić je znan mednarodni strokovnjak za finančna vprašanja. Dne 14. febr. 1939 pa je bil postavljen za pomočnika ministra financ.

Združenje trgovcev v Ljubljani

Ljubljana, 3. aprila. Danes zvečer je imelo Združenje trgovcev v Ljubljani svoj redni občni zbor, katerega je vodil predsednik združenja g. Viktor Meden. Po uvodnem pozdravu navzočih gostov je podal obsežno predsedniško poročilo, iz katerega posnemamo: V lanskem zelo razgibanem letu zlasti na polju mednarodne politike je šla prizadevanje trgovstva predvsem za tem, da se novelira obrtni zakon, ki je pokazal mnogo hib in pomanjkljivosti. V finančnem zakonu za 1939-40 je vsebovano popoblastilo za novelacijo tega važnega zakona. Prav tako je dobila vlada pooblastilo, da izda uredbu o zatiranju sušmarstva, ki je tudi izredno potrebna. — Pri občinskih trošarinah je uspelo združenju delno doseči znižanje nekaterih postavk v paenostavljenju uvozninske tarife. Dovolj razumevanja so dosegli trgovci glede delnega povračila uvoznin na blago, ki se ne prodaja v Ljubljani. Zahvaljuje se za tozadevno delo in uspehe članom občinskega sveta: gg. Bahovcu in Lukiču, ki sta v trošarinskem odobru podpirala težnje trgovstva. Apelira na občino, naj se potruži za pritegnitev industrije v Ljubljano.

Nato je orisal nadaljnje delo Združenja na posameznih poljih. Končno je spregovoril tudi o samoupravah, katere si vsi tako želimo, da pridejo čim prej, in pričakujemo od njih tudi oživljenja našega gospodarstva. Prav v teh trenutkih je še posebno potrebno, da ne nasedamo a'armanim vestem, ki jih širijo razni plačani defetisti. Naše gospodarstvo potrebuje mir in delo. Iz tajniškega poročila, ki ga je podal g. L. Šmuc, posnemamo, da je bilo delo združenja živahno in da so zastopniki, združenja stalno intervenirali pri oblastvih in korist trgovstva. Število članov združenja je naraslo od 1349 na 1390. Trgovskih sotrudnikov je v Ljubljani 416, sotrudnic pa 481. V območju združenja deluje 20 strokovnih sekcij, od katerih sta bili dve ustanovljeni lani: trgovcev z avtomobili in s surovimi kožami. Pisarniško delo Združenja je bilo izredno obširno, kar pričajo etatišični podatki.

Priključitev Mor. Ostrave Nemčiji

Najbolj industrijski in na surovinah bogati predeli dosedanje češke Slezije so imeli svojo težko industrijo osredotočeno v svetovno znanih vitkoviških jekelnarh in železarnah (z letno kapaciteto nad milijon ton) in v bogatem moravsko-ostravskem premogokopnem revirju, kar je skupno s številnimi elektrarnami, plinarnami, izdelovalnicami koksa in briketov in številnimi odvisnimi panogami, kjer je bilo stalno zaposlenih nad 36.000 delavcev, predstavljajo eno največjih evropskih podjetij težke industrije sploh in ki je celotno pripadalo bančni skupini londonskih Rothschildov. Takoj po vstopitvi češko-moravskega protektorata so bile vitkoviške jeklarne najprvo temeljito arizirane in nato včlenjene v Kruppov železarski koncern. Ko je Krupp prevzel omenjeno podjetje, se je z nemške strani pojavil načrt, da se mesto Moravska Ostrava, ki je središče češke težke industrije, z svojo industrijsko okolico razveže iz avtonomnega češko-moravskega protektorata in se priključi ozemlju Reicha, kar je pričakovali v najbližji bodočnosti. V tej zvezi je pomniti še to, da dosedanje vitkoviške jeklarne posedujejo različne rudnike tudi v inozemstvu, tako na Švedskem kot zlasti na Slovaškem, kar v današnjem položaju daje Kruppovemu koncernu poseben pomen.

S tem je pa postalo Kruppovo podjetje tudi največji železarski trust na svetu in bo njegova letna kapaciteta znašala preko 3 milijone ton vse dotle, dokler ne bodo dograjene »Hermann Goering-Werke«, ki imajo letno predvideno produkcijo 4 milijone ton jekla.

Bilance

Ta-Ta, d. d., Belgrad. Belgrajski tednik »Narodno blagostanje« objavlja v svoji prilogi »Analiza bilance« zanimiv pregled o računskih zaključkih družbe »Ta-Ta« za leta 1936, 1937 in 1938. Iz njih je razvidno, da je v treh letih pri glavnici 6,0 milij. din narasla bilančna vsota od 13,6 na 15,3 milij. din, bruttodohodki pa od 8,7 na 15,4 milijona din. Za prvo leto je bila izkazana izguba 845.000 din, leta 1937 pa že dobiček 97.000 din, ki je lani narasel na 1.569.000 din (s prenosom 96.000 dinarjev vred). — Po hitrosti prometa je razvidno, da je bila zaloga blaga družbe lani obrnjena 6 do 8 krat, kar v primeri z drugo trgovino pomeni velikansko prednost.

Tvornica vžgalic v Vrbovskem, ki ima naziv Dvorcevzbarska tvornica v Vrbovskem, objavlja svoj računski zaključek za 1938, iz katerega je razvidno, da je pri glavnici 3,0 znašala bilančna vsota 12,3 milij. din, pri brutto-donosu 1.867 milijonov din pa čisti dobiček 0,5 milij. din. — Na dnevnem redu občnega zbora dne 15. aprila je tudi ekspanje o dajanju tvornice v zakup. Kot znano, ima Jugoslovanska družba vžgalic v zakup ve tvornice vžgalic, da tako lažje izpolnjuje svoje produkcijske in prodajne naloge, ki so v zvezi z monopolum vžgalic v korist države. Teh tvornic je 5 in gre najbrž pri vrbovski tvornici samo za podaljšanje zakupa, kot je bil leta 1937 podaljšán zakup tvornice Drava v Osijeku.

Gospodarstvo

Borze in denarni trg v marcu

Ljubljana, 3. aprila.

Marca smo bili zopet pričča velikih svetovnopoličnih dogodkov, ki so imeli vpliv tudi na naše gospodarstvo. Toda pokazalo se je zelo mirno presojanje nadaljnjih gospodarskih in političnih perspektiv, tako da je bilo nekaj negotovosti samo v prvih dneh po proglasitvi nemškega protektorata nad Češko in Moravsko. Kmalu pa je nastopilo pomirjenje v polnem obsegu.

Lani septembra so imeli dogodki v svetovni politiki večji odmev med našimi vlagatelji kot letos. Dočim je bil lani na nekatere zavode postavljenih mnogo zahtev vlagateljev, so letos marca vlagatelji pokazali, da se ne dajo begati z raznimi vestmi, ki so se itak kaj kmalu izkazale kot neresnične. Nikjer ni bilo večjega dviganja vlog, kar dokazuje umirjenost našega denarnega in kreditnega trga. Denarni zavodi razpoložajo prej ko slej z znatnimi gotovinskimi in drugimi rezervami.

Tudi na borzi je nastopilo kaj kmalu mirnejše presojanje dogodkov. Tečaj državnih papirjev so le malo popustili v nekaterih dneh, nato pa so se zopet popravili.

V naslednjem prinašamo beležke o tečajih vojne škode kot najbolj reprezentativnega papirja na naših borzah:

Table with columns: Vojna škoda, Ljubljani, Zagrebu, Belgradu. Rows: 28. febr., 13. marca, 17. marca, 24. marca, 31. marca.

Iz tega je razvidno, da so se tečaj držali letos veliko boljše kot lani v septembrski krizi, ko je n. pr. dosegla vojna škoda najnižje stanje dne 28. septembra: v Ljubljani 430—440, v Zagrebu 425 blago in v Belgradu 435 zaključek.

Tudi v inozemstvu so se naši papirji znatno bolje vzdržali kot v lanskim septembrski krizi. Tako je 4% srbsko posojilo iz l. 1895 padlo v teku meseca v Parizu od 275 na 215, v drugi polovici meseca pa se je polagoma zvišal tečaj in se proti koncu meseca gibal na višini 220—235. Podobno velja tudi za druge državne papirje in delnice, ki beležijo na pariški, newyorški in londonski borzi. Gibanje tečajev naših papirjev je šlo vzporedno s splošno tendenco borz na zapadu. Zapadne borze so kaj hitro prebolele teden dni trajajočo depresijo v tečajih in kažejo sedaj že ves teden prijaznejšo razpoloženo, ki se vidi tudi v višjih tečajih vseh papirjev. To je dokaz, da presojajo gospodarski krogi položaj s popolno hladnokrvnostjo.

Ljubljanska kreditna banka

Dne 1. aprila je bil občni zbor delničarjev Ljubljanske kreditne banke pod predsedstvom Ivana Jelačina.

Iz poročila, ki ga je podal glavni ravnatelj Krofta, posnemamo, da je v minulem letu lepo napredovala realizacija starih angažmanov, tako da je bila banka v stanju likvidirati znatne vsote starih vlog in upnikov, od katerih je do sedaj likvidirala okroglo 54%.

Znatno pa se je razširilo novo poslovanje in je posebno razveseljiv porast novih vlog, ki so se dvignile v minulem poslovnem letu za 45% na 150 milijonov dinarjev in še stalno naraščajo.

Ob koncu leta je imela banka v novem poslovanju nad 50 milijonov dinarjev takoj razpoložljivih sredstev, kar predstavlja 33% vseh novih naložb in dokazuje veliko likvidnost novega poslovanja.

Občni zbor je odobril poslovno poročilo in bilanco zavoda za leto 1938, ki izkazuje porast skupnih debitorjev od 189.679.157 din na 191.783.838 dinarjev, skupnih vlog in kreditorjev od 263.733.850 dinarjev na 290.764.403 din in povečanje bilančne

vsote od 325.960.738 din na 346.923.080 din. Podružnice so poslovale zadovoljivo, industrija iz koncerna banke so dosegle ugodne rezultate in z malimi izjemami plačajo vse ustrezajoče dividende. do. Stanje realitet se je zmanjšalo od 30.290.742 dinarjev na 27.053.330 din zaradi odprave nekaterih objektov. Zaradi razširjenega novega poslovanja se je znatno dvignil obrestni donos.

Od čistega dobička 2.752.844,49 din se je do delilo rezervam in pokojninskemu skladu 1 milij. 716.503 din ter se je določila 4% dividenda na prioriteten delnice za leto 1938.

Pri volitvah v upravo so bili izvoljeni vsi izstopajoči dosedajni člani uprave gg.: inž. Oskar Dračar, dr. Ernest Rekar, Herbert Woschnagg in Jakob Zadravec ter med letom v upravo kooptirani član g. dr. Ivan Bole, predsednik in generalni ravnatelj Jugoslov. zavarovalne banke »Slavijac« v Ljubljani. V nadzorstvo so bili ponovno izvoljeni vsi dosedajni člani gg.: inž. Dušan Serbec, Viktor Naglas, Miloš Oset in Mirko Stepič, na novo pa primarij dr. Alojz Kunst iz Ljubljane.

Samo še danes in jutri!

Po znamenitem J. S. Baarovem »ROMAN-KNEZE«

Hana Vitova in Zdenek Štepanek Predstave ob 16., 19. in 21. uri

KINO UNION tel. 22-21

Župnikov križev pot

Prekrasna češka filmska umetnina, življenjski roman borca za svobodo in pravice zatiranih mladih ljudi.

Delo Privilegirane agrarne banke v letu 1938

Burni politični dogodki, ki so se odigrali lanske leto, niso mogli ostati brez vpliva na razvoj gospodarstva bodisi v zamejstvu, bodisi pri nas. Kljub temu kaže naše gospodarstvo, skupno vzeto, tudi v letu 1938 znatno zboljšanje v primeri s prejšnjimi leti.

V poljedelstvu se kaže to zboljšanje v zadovoljivem gibanju cen poljskih pridelkov. Tudi obilna žetev pšenice kaže znatno povečanje v primeri s prejšnjimi leti. Toda nevarnost svetovnega spopada je povzročila veliko zadržanost ne samo pri žitnih prodajalcih, ampak tudi pri nekaterih glavnih kupcih.

Delovanje Privilegirane agrarne banke se je lani gibalo v več smereh.

Kreditni v letu 1938.

Poleg poslov pri likvidaciji kmečkih dolgov je PAB lani še v večji meri nadaljevala kreditiranje kmetijskega, kar je ena njenih temeljnih nalog. Pri tem se je z razlogom posvečala posebna pozornost našemu zadrudištvu.

V letu 1938 je banka odobrila kmetom in njihovim organizacijam 172 milijonov din novih kreditov. Če pomislimo, da je bilo prejšnje leto odobrenih samo 97 milijonov, lahko vidimo, da je vsota v letu 1938 na novo odobrenih kreditov skoraj dvakrat večja.

Kreditiranje zadrudištva.

Največji del kreditov, namenjenih poljedelcem, je bil odobren zadrudišnim organizacijam po vsej državi, in sicer za odkup, predelavo ali vnovčenje kmečkih pridelkov.

Stanje zadrudišnih posojil je bilo dne 31. dec. 1938 naslednje: zadrudišna posojila na obveznice in menice: izdanih 7.294.678 din, na zadrudišni tekoči račun 106.423.477,52 din, na lombard zadrudišnih obveznic 14.619 din, posojila za nabavo poljedelskih strojev in orodja 2.355.161,50 din, tekoči račun zadrug in zvez po Uredbi 241.153.927,03 din, kar da skupaj 377.476.031,55 din.

Po zadrudišnih organizacijah je kreditiran neposredno tudi mali kmet-zadrugar v znesku 12 milij. din (dočim je leta 1937 ta vrsta kredita presejala komaj znesek 2 milij. din).

V letu 1938 je banka prvič začela izdajati majhna posojila do 2000 din poleg kreditiranja potom meničnih posojil proti odškodnini na nepremičnine in dolgoročne hipotekarne posojila in posojila na lombard vrednostnih papirjev. Stanje hipotekarnih in dolgoročnih posojil vodnim zadrugam je bilo 31. decembra 1938 naslednje: hipotekarna posojila 395.845.893,17 din, dolgoročna posojila vodnim zadrugam 13.403.865,09 din, skupaj 409.249.758,26 din.

Olajšave dolžnikom.

Preteklo leto je banka s celo vrsto olajšav uredila razmere mnogih kmetov — njenih dolžnikov, ki niso bili v prvem stanju uživati olajšave po Uredbi. Poleg tega je banka svojim dolžnikom odobrvala odlog plačil in mnoge druge olajšave, upoštevajoč načelo, da se poslužijo prisilnega izterjanja le tedaj, če so vsa druga sredstva bila brezuspešna.

Nova zakonodaja v korist poljedelstva.

Da bi se ustvarili čim ugodnejši pogoji za vnovčenje poljskih pridelkov, se omenja Uredba o državni intervenciji na pšeničnem trgu in Uredba o silosih, s katero je bila ustanovljena Priv. delniška družba za silose s kapitalom 220 milijonov din. Pri ustanovitvi družbe je sodelovala Privilegirana agrarna banka s 40 milijoni din, od katerih jih je 10 milij. že vplačala. Pričakuje se, da bodo silosi s svojo mrežo močno podprli standardizacijo naših izvoznih pridelkov, izboljšanje kakovosti, ugodnejše nameščenje itd. pa tudi omogočili pravi varantni kredit.

S svojo udeležbo pri ustanovitvi te družbe je PAB še enkrat dokazala, da pravilno pojmuje svojo visoko nalogo — preskrbovati naše poljedelstvo s ceninim kreditom.

Finančna likvidacija agrarne reforme.

Poleg likvidacije kmečkih dolgov ima Privilegirana agrarna banka tudi zapleteno delo s finančno likvidacijo agrarne reforme. Oddelek za likvidacijo agrarne reforme je prejel do 31. dec. 1938 562 pravomočnih odločb, od katerih so pri 510 vsa dela že zaključena. Do istega datuma je bilo izdano veleposesnikom 96.373.500 din kof odškodnina.

Likvidacija kmečkih dolgov.

V poročilnem letu je Privilegirana agrarna banka zelo intenzivno nadaljevala delo glede izvršitve Uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov. Na osnovi doslej definitivno prejetih kmetijskih dolgov je bilo odobreno denarnim zavodom in zadrudišnim organizacijam na tekočem računu 619.903.606,37 din in 3% obveznic za likvidacijo kmetijskih dolgov 204.392.903 din, ozi. skupaj 824.296.509,37 din. Tako je Privilegirana agrarna banka poleg Narodne banke in Poštne hranilnice mnogo pripomogla do mobilizacije denarnih in zadrudišnih zavodov, uspešno nadaljujoč preskrbovanje našega poljedelstva s tako potrebnim povoljnim kreditom.

Tečaj za mizarsko luženje v Gorenji vasi. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani priredi v Gorenji vasi nad Škofjo Loko tečaj za mizarsko luženje, ki bo v soboto, dne 15., in nedeljo, dne 16. aprila t. l. Pričetek tečaja bo v soboto ob 8 zjutraj. Udeležbo je prijaviti s točnim naslovom najkasneje do 11. aprila t. l. pri Zdrudišnem obrtnikov v Gorenji vasi, kjer dobijo interese tudi pojasnila in navodila, kaj morajo prineesti s seboj za praktično vezbanje.

Rudarski zbornik. Izšla je 4. številka drugega letnika te revije, ki prinaša 4 strokovne razprave poleg obilo drugega gradiva. Od člankov sta dva v srbohrvaščini. Zbornik je organ Združenja jugoslovanskih rudniških in topilniških inženjerjev. Izprememba imena. Banška uprava savske banovine je dovolila g. Milanu Rosenfeldu iz Zagreba izpremembo rodbinskega imena v Ronaki. Licitacije. Dne 4. aprila bo v pisarni referenta inženjerje štaba dravske divizijske oblasti

Borze

Dne 3. aprila 1939.

Svetovne efektne borze

Pariz: položaj trden v vseh ozirih. London: prav tako trden položaj, naraščanje romunskih rent. Amsterdam: naraščanje tečajev. Newyork: borza zelo aktivna v prvem delu seštanka.

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236.10—239.90. Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13.70—13.90. Za sredo septembra so beležili v Zagrebu 13.70—13.90.

Grški boni so beležili v Zagrebu 31.15—31.85, v Belgradu 32.65—33.35.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 4.469.634, v Belgradu 6.511.000 din.

Prometa je bilo nadalje v efektih v Belgradu 980.000 din.

Ljubljana — tečaji s primom:

Table with columns: Location, Gold price, Silver price. Rows: Amsterdam 100 h. gold, Berlin 100 mark, Bruselj 100 belg, Curih 100 frankov, London 1 funt, Newyork 100 dolarjev, Pariz 100 frankov, Trst 100 lir.

Curih: Belgrad 10, Pariz 11,79, London 20,84, Newyork 445,00, Bruselj 74,925, Milan 23,41, Amsterdam 236,35, Berlin 178,50, Stockholm 107,40, Oslo 104,70, Kopenhagen 93,05, Sofija 5,40, Varšava 83,75, Budimpešta 87,25, Atene 3,90, Carigrad 3,60, Bukarešta 3,37, Helsingfors 9,19, Buenos-Aires 102,625.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 464.50—469.50 v Zagrebu 465.50—466 v Belgradu 466 —467

Ljubljana. Državni papirji: 7% invest. pos. 100—102, agr. 62—63, vojna škoda promptna 464,50, begl. obvez. 90—91, dalm. agr. 89,50—91,50, 8% Bler. pos. 99—101, 7% Bler. pos. 93,50—94,50, 7% pos. DHB 99—101, 7% stab. pos. 98,50—99,50. Delnice NB 7500—7600, Priv. agr. banka 190—200.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. pos. 99 do 102, agrarji 61—62,50, vojna škoda promptna 465,50—466 (465,50, 466), begl. obveznice 90—91 (90,50), dalm. agr. 89,25—89,50 (89,90), 4% sev. agr. 61 den., 8% Bler. pos. 99,50 den., 7% Bler. pos. 93—93,50, 7% stab. pos. 98 den. Delnice: Trboveljska 194—200 (195), Gutmann 35—60, Sladkorna tovarna Osijek 85 den.

Belgrad. Državni papirji: agr. 62 den., vojna škoda promptna 466—467 (466,50, 466,25), begl. obvez. 90,25—90,75 (90,25), dalm. agr. 89,50—89,75 (89,50), 4% sev. agr. 62—63, 8% Bler. pos. 100,50 do 102, 7% Bler. pos. 93 den., 7% pos. DHB 101,50 den. (101,25, 101,50). Delnice: NB 7600 bl., Priv. agr. banka 218—220 (223 brez kupona).

Žitni trg

Novi Sad. Fižol: bač., srem. brez vreče 272,50 do 275. — Tendanca neizpremenjena. — Promet srednji.

Živinski sejmi

Mariborski svinjski teden dne 31. marca t. l. Na današnji svinjski sejem je bilo pripeljanih 161 svin. Cene so bile: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari 80—110 din, 7 do 9 tednov stari 115—140 din, 3 do 4 mesece stari 200—280 din, 5 do 7 mesecev stari 330—450, 8 do 10 mesecev stari 470—510 din, eno leto stari 730—890 din, kilogram žive teže 6—8, mrtve teže 8—11 din. Prodanih je bilo 119 komadov.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Pluju dne 29. marca t. l. Voli I. vrste 5,50 din, 2 vrste 5,50 din, 3 vrste 4,50; telice 1. vrste 5,25, 2. vrste 4,50, 3. vrste 3,50; krave 1. vrste 4, 2. vrste 3, 3. vrste 2,50; prašiči šepharji 7,25—7,50, pršutarji 6,75—7 za kilogram žive teže. — Goveje meso 1. vrste prednji del 9, zadnji del 11, goveje meso 2. vrste prednji del 7, zadnji del 9, svinjina 13, slanina 16, svinjska mast 18, čisti med 16, goveje srove kože 10, telčeje 11, svinjske 9 za kilogram. — Pšenica 175, ječmen 200, rž 165, oves 200, koruza 125, fižol 275, krompir 100, seno 50, slama 25, jabolka 1. vrste 700, pšenična moka 300—325, koruzni zdrob 225 din za 100 kg. — Navadno mešano staro vino pri vinogradniku 5 din, fino sortirano kvalitetno vino pri vinogradniku do 10 din za liter; novo vino iz mešanih vrst grozdja 4,25, iz kvalitetnih vrst grozdja 8 din za liter; mleko 1,50 din za liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Slovenjem Gradcu, dne 23. marca 1939. Voli I. vrste 4 din, II. vrste 3 din, III. vrste 2 din; telice: I. 4, II. 3, III. 2 dinarja; krave I. 3, II. 2, III. 1,50 din; teleta I. 6, II. 5; prašiči pršutarji 7 din, za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 12 din, II. 10 din, III. 8 din, svinjina 14 din, slanina 16—17 din, svinjska mast 20 din, čisti med 20 din, neoparana volna 10, oprana 20 din, goveje srove kože 12—14 din za 1 kg. — Pšenica 250, ječmen 200, rž 250, oves 175, koruza 150, fižol 300, krompir 100, seno 75, slama 50, pšenična moka do 400, koruzna moka 200 dinarjev za 100 kilogramov.

V Ljubljani licitacija za popravilo inštalacije strelodava; 18. aprila za popravilo objekta vojašnice »Vojvode Mišiča« v Ljubljani. — Dne 1. aprila bo v pisarni »Staba za utrjevanje« II. odd. v Ljubljani licitacija za dobavo raznih žebeljev; 4. aprila klamf za les; 11. aprila frezalnega stroja; 12. aprila raznih aparatov za delavnice; 20. aprila 25 komadov kocov. Pri III. oddelku bo dne 3. in 4. aprila licitacija za dobavo razne pisarniške opreme (stoli, mize i. dr.); 5. aprila raznih pisarniških potrebščin (papir, guma i. dr.). — Dne 10. aprila bo pri odseku za utrjevanje št. 1 na Vrhniku pisarna licitacija za dobavo strojne opeke. — Dne 1. in 4. aprila bo pri »Stabu utrjevanja« v Ljubljani licitacija za napravu električnega voda visoke napetosti v Škofji Loki; dne 3. aprila za dobavo 7 barak, ki se dajo sestaviti ter stroja za les; 4. aprila risalnega materiala in pribora; 6. aprila 45 kom. petrolejskih svetilk.

Mariborsko bogoslovje - kulturno žarišče severnih Slovencev

V zadnjih mesecih je slovenska javnost imela večkrat priliko spomniti se mariborskega bogoslovja in njenega doseganja kulturnega dela. Nase je bogoslovje opozorilo z gradnjo nove stavbe, v katero se bā vcelilo, na bogoslovje pa so opozarjali tudi važni dogodki v zvezi z mariborskimi znanstvenimi ustanovami in društvi, smrt prelata dr. Fr. Kovačiča, zlasti pa tudi amandman k finančnemu zakonu za l. 1939-40, s katerim je prosvetni minister dobil pravico mariborskemu bogoslovju določiti višji rang in s tem popraviti krivico, ki jo naše bogoslovje že toliko časa mora prenašati.

Od prvih začetkov do danes

Lavantinska škofija v času, ko je imela svoj sedež pri Sv. Andražu v Labudski dolini, ni imela svojega lastnega bogoslovja. Duhovski naraščaj za to škofijo se je vzgajal v graškem in celovškem bogoslovju, le gojenci IV. letnika so za časa Slomškovega škofovanja svojo vzgojo dobivali v št. Andražu, kar se je Slomšku posrečilo po velikih naporih doseči. Ko se je škofijski sedež pod Slomškom preselil v Maribor, se je pokazala nujna potreba po samostojnem škofijskem bogoslovju, kar je poudarjal tudi takratni solnograški nadškof in kardinal Tarnoczy, ki ga zgodovina lavantinske škofije pozna kot tistega moža, ki je Slomšku največ pomagal, da je pri dunajski vladi uspel s preselitvijo škofijskega sedeža.

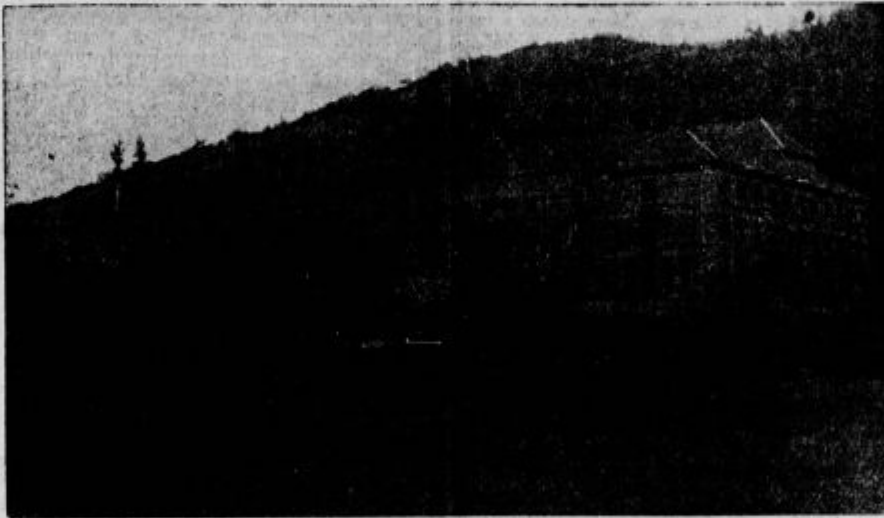
Kakor pri selitvi škofijskega sedeža je Slomšek imel velike težave tudi z ustanovitvijo samostojnega duhovskega semenišča. Preglavice so mu delale denarne ovire, težave pa je delala tudi vlada. Avstrijsko naučno ministrstvo je sicer leta 1857 načelno dovolilo ustanovitev bogoslovja, vendar je potem z vladne strani prišel predlog, naj bi začasnoma dva letnika lavantinskih bogoslovcev ostala v Celovcu in Gradcu. Slomšek je ta predlog odklonil in vztrajal pri tem, da se v Mariboru ustanovi popolno semenišče. Dobro je namreč vedel, da je cilj teh vladnih nasvetov, da se duhovniški naraščaj čim bolj pomeni. Da bi čimprej rešil vprašanje prostorov za novo bogoslovje, je Slomšek naredil prošnjo naravnost na cesarja, naj se poslopije, v katerem je še danes bogoslovje in ki je takrat bilo last študijskega fonda, uporabljal pa ga je državni erar za kadetnico, ki se je kmalu preselila v Strass, odloči za škofijsko bogoslovje. Prošnja in Slomškovo delo sta imeli uspeh. V poslopiju so se izvršile potrebne adaptacije, cerkev sv. Alojzija se je popravila in 14. oktobra l. 1859. je Slomšek s programatično pridigo, v kateri je poveljeval »novovstani Maribor, ki naj bo znanprej vzgajališče apostolskih delavcev za dragoceni vinograd Gospodov, za prelepa Lavantinsko škofijo,« otvoril novo bogoslovje. Kakor je bila za delo mariborskega bogoslovja v vseh nadaljnjih časih pomembna prva Slomškova pridiga, tako je bil pomemben tudi njegov nagovor bogoslovcem l. 1861., v katerem je gojencem priporočal trojno ljubezen: ljubezen do svete katoliške Cerkve, ljubezen do lavantinske škofije in ljubezen do domovine. Ta trojna ljubezen, ki jo je lavantinsko bogoslovje v svojih gojencih vedno budilo, je zavod dvignila v najpomembnejšo kulturno ustanovo, ki je v vseh letih svojega obstoja do današnjih dni dvigala duhovno življenje severnih Slovencev.

Književno delo

O versko vzgojnem delu mariborskega bogoslovja in njenem pomenu za versko življenje med štajerskimi Slovenci menda pač ni treba posebej pisati. Saj je dalo našemu narodu toliko zglednih duhovnikov, ki so kot dušni pastirji versko in moralno oblikovali dušo našega naroda! Tokrat nas bolj zanima ostalo kulturno delo, ki ga je opravilo naše bogoslovje.

Kmalu po ustanovitvi lavantinskega duhovskega semenišča se je med njegovimi gojenci pričelo živahno literarno in društveno delo. Ze l. januarja 1860. torej v prvem šolskem letu, je izšla prva številka »Lipice«, z roko pisano literarno glasilo mariborskih bogoslovcev, ki z nekaterimi presledki izhaja še danes. Prvi urednik ji je bil Fr. Zličar, list je imel osem sotrudnikov. Ze prve številke »Lipice« so bile polne slovenskega in slovanskega navdušenja, kar je seveda vzbudilo pozornost. Kako pomembna je »Lipica« postala za naše narodno življenje, pač najbolj pričajo takratne narodnostne razmere, ko so slovenski inteligenti med seboj občevali pa veliki večini nemško in ko naš inteligent ni znal več toliko materinsčine, da bi znal pisati slovenski. Zato pa je »Lipica« iz tistih dob tudi izpričevalo ljubezni do dela, do slovenskega jezika in do narodne kulture, ki je

živela v takratnih bogoslovcih. L. 1870 so si bogoslovci ustanovili tudi svoje društvo, gotovo pod vplivom političnih razmer, ki jih je povzročila takratna burna parlamentarna doba in ki je k navemu življenju zbudila tudi avstrijske katoličane. Društvo je bilo literarno, člani pa so si postavili nalogo prevesti Tomaža Kempčana »Hojo za Kristusom«. Delo se v naslednjem letu končalo in tako je knjiga išla v tisk. Društveno in literarno delo v mariborskem bogoslovju se je zlasti dvignilo, ko je društveno predsedstvo l. 1874 prevzel Mihael Napotnik, poznejši lavantinski škof. V naslednjih letih je »Lipica« pod Jakobom Bohincem, Antonom Askercem, Martinom Matekom in Antonom Medvedom močno »zelenela«, svoj višek pa sta »Lipica« in društvena življenje dosegla z letom 1892-93, ko so se pozneje uveljavljali Ivan Tomažič, Anton Korošec, Fr. Kovačič, Josip Hoh-

Zgradba novega bogoslovja v Mariboru

njec, Anton Jerovšek, Maks Vraber, A. Stegenšek, Evald Vračko, Franc Gomilek, Matija Slavič, Franc Spindler in drugi. Fr. Kovačič je dal inicijativo za poživitev zavodskega društva, ki si je kmalu potem nadelo ime »Slomšek«, katero nosi še danes. S tem letom so bogoslovci začeli živahno gojiti idejo slovanske vzajemnosti, katere glavni nosilec je bil sedanji župnik in dekan pri Sv. Benediktu v Sl. gor. Fr. S. Gomilek. Društvo je stopilo v stike s češkimi in slovanskimi bogoslovci, mariborski bogoslovci so pričeli potovati med svoje severne slovanske brate, propagirali so cirilmetodijevsko idejo, se predno so se pričeli znameniti velehradski kongresi, dobili so stike s hrvatskimi bogoslovci, se udeleževali skupnih hrvatsko-slovenskih dijaških sestankov in navezali stike z »Jugoslovansko katoliško dijaško ligo«. Slovanska ideja se prične polagoma umikati jugoslovanski ideji, s katero so mariborski bogoslovci pripravljali pot jugoslovanski vzajemnosti in v veliki meri, spomnimo se le dela našega dr. Korošca, jugoslovanske državi. S pozitivno društvo je bujno pričela živeti tudi »Lipica«, ki ima v teh letih za svojega sodelavca pesnika in pisatelja Ksaverja Meška.

Znanstveno delo bogoslovnih profesorjev

Kakor je bila velepomembna mariborsko bogoslovje za kulturno oblikovanje duhovniškega naraščaja, o čemur nam literarno in društveno delo dovolj jasno pričata, tako je bogoslovje bilo važno iz razloga, ker je v tistih časih bogoslovnim profesorjem, vsem Slovincem, dalo možnost znanstvenega dela, ki ga takrat v Mariboru Slovinci ni imeli, iz razloga, ker drugih znanstvenih ustanov, v katerih bi Slovenci mogli delovati, ni bilo tako bogoslovje edino, ki je zbral profesorje k znanstvenemu delu. Za našo kulturno in vse poznejše znanstveno delovanje pa je bilo dejstvo, da je škof Slomšek odločil, da se ima pastirno bogoslovje in katehetika predavati v slovensčini in da je pozneje škof Stepišnik na predlog znanega Božidarja Raiča odredil, da se ima tudi vs. pismo razlagati v slovenskem jeziku. S temi odločbami je bilo slovensčini v bogoslovju odkazano odlično mesto, kakršnega ni nobenem prosvetnem zavodu na vsem štajerskem ni imela. S tem pa je bila tudi dana možnost, da se je mogla slovensčina razvijati kot znanstveni jezik, do česar se takratna slovensčina še ni povzpela in jo je bilo treba šele usposobiti.

Med prvimi mariborskimi bogoslovnimi profesorji so poleg Cafa, ki je bil jezikoslovec, književno delovali Herg, dr. Ulaga, ki je pisal v »Drobtinice«, »Zgodnjo Danico« in pozneje v »Slovenskega gospodarja« pisal članke iz pedagoškega, moralnega in dogmatičnega področja, prvi ravnatelj bogoslovja Pikel je sodeloval pri »Življenju svetnikov in pri »Drobtinica«, dr. Gregorec pa je pisal s področja apologetike in izdal kot prvi mariborski bogoslovni profesor prvo samostojno delo »Malo apologetiko«. V nemščini je pisal poznejši škof dr. Stepišnik, ki je obenem prvi zgodovinar na mariborskem bogoslovju, ki je pozneje slovenskemu znanstvu dalo vrsto odličnih zgodovinarjev. Prvi slovenski zgodovinar na bogoslovju je bil Davorin Tretenjak, nekaj let nato pa mu je sledil naš zaslužni zgodovinar Ignacij Orožen, tema pa poznejši škof dr. M. Napotnik.

L. 1898 so mariborski bogoslovni profesorji pod uredništvom dr. Fr. Kovačiča pričeli izdajati »Voditelja v bogoslovnih vedah«, ki je prva slovenska revija te vrste, ki je imela v načrtu strogo znanost, azir na domače kraje in razmere. Polegno značilni so uredniški sestavki v petem in šestem letniku, v katerih se je odločno zavzemal za slovensko vseučilišče. »Voditelj« je doživel 19 letnikov in je izhajal vse do ustanovitve univerze, ka ga je zadnji urednik dr. Lukman preneel v Ljubljano, kjer ga bogoslovna akademija izdaja naprej pod imenom »Bogoslovni vestnik«. »Voditelj« je poleg mariborskih in sotrudnikov iz lavantinske škofije zbral sodelavce tudi iz ljubljanske, goriške, sekoveke in krške škofije, sodelovali pa so tudi laiki. Med drugimi so pri »Voditelju« sodelovali dr. Ušenjčnik, dr. Pavlica, dr. Srebrnič, dr. Grivec. Ta imena pričajo, kako pomembno vlogo je »Voditelj« imel v našem znanstvenem življenju. Za našo znanost prav tako pomembna je druga revija, ki so jo izdajali v Mariboru, namreč prva naša umetnostno zgodovinska revija »Priatelj krščanske umetnosti«, ki je pričela pod uredništvom dr. A. Stegenskega izhajati l. 1914. Le žal, da so mogli iziti le trije zvezki. Nadaljnje izhajanje je preprečila svetovna vojna, vendar pa si je v kratkem času zbral okoli sebe tudi sodelavce iz drugih škofij, saj so v njeja n. pr. pisali sedanji ljubljanski škof dr. Gregor Rožman, megr. V. Steska in sedanji univ. prof. dr. Stele. Ko je izšel zadnji zvezek prvega letnika, je izbruhnila svetovna vojna in urednik Stegenšek je napovedal, da se bo drugi letnik, za katerega je imel material že pripravljen, pričel staviti po sklepu miru. Po vojni ni bilo denarnih sredstev in zato drugi letnik ni več zagledal belega dne.

Obe reviji sta dali mariborskim bogoslovnim profesorjem možnost znanstvenega dela in sta jih k znanstvenemu delu tudi navajali. Dejstvo je, da sta ti dve reviji močno dvignili znanstveno udeleževanje duhovske inteligence, iz katere je izšlo mnogo slovenskih znanstvenikov, ki so s svojimi samostojnimi in poljudno znanstvenimi deli zelo obogatili našo književnost. Med vsemi pa je največje znanstveno in znanstveno-organizatorno delo opravil prerano umrl prelat dr. Kovačič, ki ga je brez dvoma pristevali med največje može, ki ga je slovenskemu narodu dala mariborsko bogoslovje. S svojim znanstvenim delom in ustanovitvijo izven neposrednega interesa bogoslovja ležečih znanstvenih ustanov v Mariboru od Zgodovinskega društva do Muzejskega društva in Studijske knjižnice je naš kulturi prispeval toliko,

NAIPRIKLADNEJŠI DAR
za Veliko noč
JE KVALITETNO BLAGO

Meinl kava
Meinl likerji
Meinl čokolada in bonboni
v okusni opremi

Specialni izdelki:

Čokoladna jajca
Čokoladne košarice
Čokoladni zvonovi
Čokoladni zajčki

v vseh podružnicah

Julio Meinl

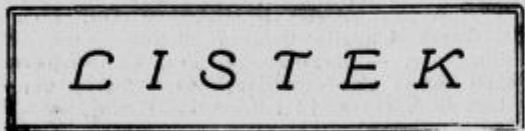
da mu ni kmalu primere ne le med mariborskimi znanstveniki, marveč med slovenskimi sploh. V zvezi z osebo prelata dr. Kovačiča, ki ga je vzgojilo mariborsko bogoslovje, je mogoče mirno reči, da brez mariborskega bogoslovja zelo verjetno ostalih mariborskih znanstvenih ustanov ne bi bilo. S tem pa je dovolj podčrtan kulturni pomen tega bogoslovja v našem narodnem življenju.

Mariborskemu bogoslovju priznanje!

Letos meseca oktobra bo mariborsko bogoslovje obhajalo 80-letnico svojega obstoja. Mislimo, da smo dovolj očrtali ogromno kulturno delo, ki ga je to bogoslovje v svojih 80 letih v korist slovenske in jugoslovanske skupnosti opravilo. Velika krivica bi zato bila, ko bi se tega našega zavoda v letošnjem letu ne spomnili in mu ne bi dali priznanja, ki si ga je s svojim delom zaslužil. V letošnjem jubilejnem letu se bo nadaljevala zgradba novega bogoslovja in ministrstvo bā odločalo o rangu, ki se naj bogoslovju prizna. Brez dvoma bi se plodnemu delu mariborskega duhovskega semenišča in spominu velikih slovenskih mož in ogromni vrsti slovenskih duhovnikov, ki jih je bogoslovje vzgojilo in ki so moralno in narodno ohranjali naš narod, najlepše oddolžili, če bi z izdatnimi sredstvi podprli gradnjo nove bogoslovne in če bi prosvetni minister mariborskemu bogoslovju priznal rang fakultete, kar mu po predizobrazbi slušateljev in po kvaliteti njegovega kulturnega in znanstvenega dela po vsej pravici gre. Moramo se zavedati, da brez mariborskega bogoslovja skoraj gotovo ne bi imeli naših današnjih najvišjih znanstvenih ustanov, ki predstavljajo vrh naše kulture!

Poslovilna beseda g. češkega generalnega konzula

Generalni konzul Stanislav Mišovský in soproga se pri svojem odhodu iz Ljubljane zahvalujeta vsem svojim prijateljem, od katerih se nista mogla osebno posloviti, kakor tudi vsej slovenski javnosti za prijateljstvo in podporo, katere sta bila deležna za časa svojega bivanja v Ljubljani. Tukajšnje bivanje ostane obema za vse življenje v najlepšem spominu. Trdno verujeta, da bo prijateljstvo in bratstvo, ki je bilo v vsej preteklosti veselje obeh naših narodov, ostalo nedotaknjeno tudi v bodoče. To je njih najtoplejša želja, ko jemljeta slovo.

Dr. M. A.:

Pod Lovčenom

Naj vam orišem še nekaj malih sličic z one zemlje tam doli pod Lovčenom.

V odprto morje se silijo polotoki, rogliji in rogljički in morje se zajeda v skalnato obalo v zalivih, zalivčih in zatokih. Strmo se dviga obala, kamnita je, strmo se vzpenjajo poti in skalnate so. Vedejo v hrib in ko pridejo na vrh, gredo nizdol in potem zopet v hrib. Rano jutro je na taki poti, ko grem po mali planoti, potem se bo zopet prevrgala do morja. Sonce stoji za planotico in gleda že s polno tretjino čez njen s sencami bodičevja navijugan rob. Vse jutro ni bilo človeka na poti. Cikade so pričeli žagati, z Lovčena je v silni brzini kdaj pa kdaj priletel hudournik. Na desno roko je kot izpiljeno jeklo svetlo morje in obzor se izgublja v zgoščenih hlapih proti Italiji.

Izza roba planotice se prične dvigati človeška glava, široke rame se pokažejo nato, ki jih pokriva lagodno rdeč in z zlatom pretkan telovnik. Konjičeva glava sope v jutranji hlad in jezdecu vise dolge noge skoraj do tal in sem ter tja podrsajo ob kamen in se zapletajo v grmovje. Ogromen možki jezdi na malem gorskem konjiču: kot kosa sive brke ima, visoko jasno čelo, dolg nos, skočena lica in na srebrnih lasah mu smelo stoji črnogorska čepica. Jezdec se ustavi in vošči: »Dobra ti sreča!« »Bog,« je odgovor. »Jaz sem ta in ta, to je moj

konj in imam šest sinov in tri hčere, naj jih Bog poživi!« Mož ni potoval sam. Iz sonca, ki je že čez polovico vzlilo izza nagubanega roba planotice, je z malimi koraki prihajala ženica: drobna, izpita, enkrat zelo lepa, zdaj izsušena. Noge se ji opotekajo, na glavi nosi veliko, v belo blago zavito balo. Jezdec ne stopi s konja. »Kje vraga tičiš, krsna naj se ti ugasi sveča!« reče ženi in ko pride žena do njega, sega konjiču ravno do grive. Jezdec pokaže s prstom na njo in reče: »To je, gospod, da oprostiš, moja žena!« Jezdec je vzpodbodel konja, drobna ženica je zopet začela nihati po kamniti poti. To je bila, da oprostiš, žena in mati in vsi štirje ogli velike hiše. Kadar možki tam doli predstavljajo svoje žene, sploh pravijo vedno: to je, da oprostiš, moja žena, kakor tudi pravijo: to je, da oprostiš, pokvarjeno vino, to je, da oprostiš, gnojišče, to je, da oprostiš, nered v hiši. Pa vendar na tej zemlji brez žena ne bi bilo žita, ne lepo tkanih oblek, ne zemlje, od daleč prinešene na hrbtno, ne udobnega pokoja njihovim lepim, visokim, koščanim možem, da oprostijo!

Kmet Mirko je z ženo Kiče, štirimi sinovi, konji, ovčami in kozami pribežal iz Črne Gore k morju. Njegov ded je namreč iz stare mržnje ubil deda, gospodarja Nika, ponosnega, zagriženega moža. Niko je hotel ubiti Mirka, da osveti svojega deda, pa so se med tem časi in njihov duh menjali in Mirku je bilo dovolj krvi, kajti žena Kiče mu je rodila štiri sinove, štiri vrle sokoliče. In Mirko ni bil reven. Oj, če umre tem obetajočim dečkom očel! Zato je Mirko natovoril na svoje konje vse, kar so mogli nositi, in pribežal je do morja. Tu si je zgradil nov dom in imel je mir pred Nikom, zakaj lasje so že posiveli Niku, kri se mu je ohladila in ni se mu dalo večno hoditi z Lovčena in zalezovati Mirka.

Kmeta Mirka in gospodarja Nika že davnaj

krije kamenje. Krvne osvete ni več, sodišča so, ki dele pravico. In ta pravica je tam zelo obzirna in vse upoštevala. Pa vendar je še tlela v starejših sinovih kmeta Mirka in gospodarja Nika stara mržnja. Najmlajša sinova pa sta bila skupaj v vojni. Lahko bi bil eden drugega pobil v vojnem metežu. Pa se nista. Zakaj, eden je ljubil setro drugega in drugi sestro prvega. Ko je končala vojna vihra, sta si vzela zvesti deklici za svoji ženi. S tem sta si toliko let v sovraštvu in mržnji živeči družini postali sorodni. Ze dvajset let bi se morali pomiriti, pa le ni prišlo in ni prišlo do pomiritve krvne osvete. Prošlega leta se je šele to zgodilo. Tako pomiritev je zelo slavnostna in je vredno, da jo malo opišem.

Dogovorili so se, da bo pomiritev v vasi ob morju, tam, kjer se je naselil kmet Mirko. Ze na predvečer so se začeli zbirati jezdec iz Črne Gore. Sani veliki in močni možje so bili s prav takimi sinovi. Ze tedaj je steklo precej vina in zganja in lačni popotniki so pospravili nekaj gnjati. Pospali so kar na prostem. Drugega dne se je zgnilo pred hišo Mirkovega sina čez dvesto jezdecov iz vseh okoliških vasi in tudi od prav oddaljenih krajev so prišli. Nekateri so pripeljali svoje žene s seboj in otrok se tudi ni manjkalo. Priklatalo se je tudi obvezno število potepinskih psov, ki so nagajali jedočim in zaman požirali slino.

Pop je pričel z mašo in po maši se je vsa množica, v pisane narodne noše oblečenih ljudi, razdelila v dve neenaki skupini: v Črnogorce, ki so stali v polkrogu in v sredini imeli najstarejšega Nikovega sina, in v Primorce in domačine, pred katerimi je stal kmeta Mirka prvak. Pop in nekaj najstarejših mož je stopilo med protivnika, ki sta se morala, kakor zahtevajo običaji in morda tudi še malo iskreno, sovražno gledati in skoraj prezirati. Pop je

začel z govorom, da je njuna dolžnost, pomiriti se, ker sta oba po svojih najmlajših bratih in njunih ženah vezana s sorodniško krvjo. Vprašal je soljudi, da-li sta pripravljena, da se sporazumeta. Odgovorili so, da sta. Nato je vprašal se oba protivnika. Ta dva pa sta odkimala. Potem so ju starci pričeli prigovarjati, dolgo časa in zaupno. Pop ju je ponovno vprašal. Ze zopet sta odmajala z glavami. Starci in še njihove žene so govorili v njihju in jima dokazovali z živahnimi kretnjami rok in razumnim govorjenjem. Potem je pop v tretje vprašal protivnika, da-li sta pripravljena pomiriti se. To pot sta prikimala. Nato je šel svečenik po enega in drugega in sklenil je njuni roki. Oba kmeta sta se poljubila z rusimi brki na obžgana lica. In ko sta se poljubila in objela, je iz vseh grl zaorilo veselje, pokali so samokresi, žene in deca so vreščali, konji in osli, privezani za oljke, so se trgali z vrvi in osli so rigali, prestrašeni od silnega hrupa in streljanja. Zbralo se je kolo in zaplesalo po rjavi zemlji, prah se je dvigal, cepetanje po opankih se je tleskajoče odbijalo od sveže pesmi mladih grl. Zganja vina, mesa, kolačev je bilo, kolikor si hotel. Kar po kamenju in pod drevjem so posedli gostje. Zupan, pop, orožnik, učitelj in oba na novo spravljeni protivnika so pa bili v hiši in tam ostali vsi noč, do rane zore. Otroci-srajčniki so se potikali po hiši, psi so z otožnimi očmi požirali slino; nekaj možakov se je čez mero napilo in pri streljanju se je nekdo ponesrečil. Dolgo v noč drugega dne je trajal mir. Dokler je bilo kaj piti in jesti. Potem je odšel vsak svojo pot. Črnogorci so odšli skupno in lepo jih je bilo videti, ko so se kakor pisan molek odražali od lovčenskih potov. Izginili so za robom in ponesli veselo vest vsem, ki niso mogli ali hoteli priti na pomirjenje.

(Dalje.)

Drobne novice

Koledar

Torek, 4. aprila: Izidor Sav., 1. učenik; Beneditk Niger, spoznavalec. Ščip ob 5.18. Herschel napoveduje sneg in vihar.
Sreda, 5. aprila: Vincencija (Vinko) Fer.; Irena devica.

Novi grobovi

† P. Rafael Grzina

V samostanu oo. trapistov v Rajhenburgu je dne 2. aprila ob 3 zjutraj mirno v Gospodu zaspal g. p. Rafael Grzina. Rojen je bil 25. maja 1880 v Kozjem. V samostan je vstopil 8. decembra 1892 kot gojenec-dijak. Slovesne redovne zaobljube je napravil 24. junija 1901. Vse študije je dovršil v samostanu ter je 25. julija 1904 prejel sv. mašniško posvečenje. — Z njim odhaja v večnost eden izmed delavcev prve ure rajhenburške ustanove in eden izmed samostanskih stebrov. Važne službe, ki jih je blagopokojni opravljal v samostanu, prihajajo o njegovi redovni gorečnosti in lepih sposobnostih. Dolga leta je vodil malo samostansko tiskarno. Nato je po več let bil voditelj bratov. Odlikoval se je po izredni krotkosti in veliki dobrosrčnosti. Svoje boleznij je vdan v voljo božjo z veliko potrpežljivostjo prenašal. Od 5. avgusta 1928 dalje je bil vodja samostanske pristave v Sremiču nad Vidmom. Tu je po svoji gostoljubnosti bil daleč naokoli poznan. Dne 28. marca t. l. ga je zadel mrtvoud po vsem levem delu telesa. Prepeljan je bil v krško bolnišnico. Toda skrbni in spretni zdravniki ni mogel preprečiti zakonov, ki so nad človekom. Nezavesnega so 31. marca prepeljali v samostan, da iz kraja, kjer si je plelel svojo nebeško krono, tudi poleti po večno plačilo. Blagopokojnega priporočamo vsem prijateljem in znancom v pobožni spomin pri molitvi. — Pokopali so ga v ponedeljek popoldne na samostanskem pokopališču. R. i. p. l.

† Dv. svetnik Al. Kliment

Na cvetno nedeljo je v visoki starosti mirno v Gospodu zaspal gospod Alojzij Kliment, dvorni svetnik in finančni ravnatelj v pokouju. Pokojni je bil odlični finančni strokovnjak, izvrsten uradnik in silno dober predstojnik svojim podrejenim. Bil je dober in blag človek, ki si je pridobil ljubezen in spoštovanje pri vseh, ki so ga poznali. V Ljubljano je prišel kot finančni ravnatelj še pred svetovno vojno, ko prevaru pa je bil upokojen. Kot kronski upokojenec je nato več let vodil davčni odtsek na mestnem magistratu v Ljubljani.

† V ljubljanski bolnišnici je po dolgem, mučnem trpljenju mirno v Gospodu zaspala s. Sergija Kurč. Pokojna je bila ljubljanka vseh. Pogreb bo v torek ob pol 4 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

† V Ljubljani je v nedeljo mirno v Gospodu zaspala gospa Marija Garenc roj. Kramaršič, soproga železniškega uradnika v pokouju. Pogreb blaže rajne bo danes ob 5 pop. izpred mrtvašnice na Vidovdanski c. 9 na pokopališču k Sv. Križu.

† V Ljubljani je umrl g. Franc Fabian čič. Pogreb bo danes ob pol treh popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu.

† V Ljubljani je umrl gospod Anton Krapč, bivši kavarnar. Pogreb bo danes ob 4 popoldne.

† V Ljubljani je mirno v gospodu zaspala gospa Franja Jerman. Doživela je 80 let. Pogreb bo danes ob 2 popoldne izpred mrtvašnice Zave-tišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti na pokopališču k Sv. Križu.

† V Mirni na Dolenskem je umrl v 76. letu življenja trgovec in posestnik g. Ivan Šmale, ki je imel tudi klobučarsko obrt. Pokojni je bil oče ugledne ljubljanske trgovke g. Ivanke Šmale. Bil je splošno spoštovan in značajan mož. Pogreb bo v sredo ob pol 11 dopoldne na Mirni na pokopališču sv. Helene.

† V Slovenjem Gradcu je umrl gosp. Anton Kuhar, mesar in posestnik. Pogreb bo v četrtek, 6. aprila ob pol štirih popoldne na župno pokopališče v Slovenjem Gradcu.

Naj jim sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Izpit za strokovnjaka za živila sta pred komisijo v osrednje higijenskem zavodu v Belgradu z odličnim uspehom opravila g. inž. Albin Neřina, kemik mestnega poglavarstva v Ljubljani in g. inž. Mirko Lindtner, višji tehnični pristav higijenskega zavoda v Ljubljani. Obema strokovnjakoma naše čestitke!

— Promoviran je bil na zagrebškem vseučilišču za doktorja vsega zdravilstva g. Julij Zgonik iz Maribora. Čestitamo!

— Promocija. Danes ob 11. dopoldne bosta promovirana na ljubljanski univerzi za doktorja prava g. Viljem Androjna in Boris Zakrajšek, obas iz Maribora. Čestitamo!

Sončne pege

boste odpravilo, če zdaj pričnete uporabljati našo kremo!

Foto drogerija »HERMES« — LJUBLJANA
Miklošičeva c. 30

Slovenska zavest v Beli Krajini

Melika, 2. aprila.

V nedeljo, dne 2. t. m., je bil tu občni zbor JRZ za Meliko in okolico Številno članstvo je popolnoma napolelo dvorano Hranilnice in posojilnice. Predsednik krajevne organizacije JRZ g. Klobčar je vodil zborovanje. Narodni poslanec dr. Jure Koec je imel govor, v katerem je podal poročilo o zunanem in notranjem političnem položaju. Vsi navzoči so njegova izvajanja burno odobrvali. Na zborovanju se je enodušno poudarjalo, da je Bela Krajina slovenska in da je njen voditelj samo dr. Korosec. Že volitve 11. decembra 1938 so pokazale, da belokrajinsko ljudstvo obsoja one, ki sirajo vesti o neki prikopitvi k savski banovini. Belokrajinci so zavedni Slovenci in hočejo to tudi ostati.

Zbor zelene bratovščine

Ljubljana, 3. aprila.

V nedeljo je bila v Delavski zbornici četrta glavna skupščina Zveze lovskih društev za Slovenijo, ki so se je udeležili v lepem številu delegati številnih slovenskih lovskih društev, zlasti pa tudi zastopniki društev sorodnih organizacij. Gosp. bana in bansko upravo je zastopal načelnik dr. Orel. Zborovanje je vodil dr. Viljem Krejčič, ki je podal obsežno predsedniško poročilo.

Zveza je v teku zadnjega društvenega leta reorganizirala slovensko lovstvo in društveno življenje. Sestavljeni so bili odseki Pravni odsek je vodil nadsvetnik v p. Anton Mladič, finančni dr. Filip Orel, slovstveni dr. Janko Lokar, odsek za lovsko izpite in za lovsko strokovno vprašanje inž. Cvetko Božič, odsek za kinologijo (vzgojo psov) dr. Ivan Tavčar. Dobrodelni fond zelena križa je vodil nadsvetnik Mladič. Lani je štela zveza 14 društev in 5748 članov. Članstvo je naraslo za 248 članov. Vsi člani so prejeli glasilo zveze »Lovec«, ki je izvrstno urejen in tiskan na dobrem papirju ter z lepim tiskom.

Pravno stanje lovcv se v državi ni nič spremenilo. Lovski zakon je po mnenju lovcv dober in ga ne kaže spremeniti. Zaenkrat pa lovci ne morejo doseči spremembe zakona v tistih točkah, v katerih se ne strinjajo. Zveza lovcv je obenem z enakom zvezo v Zagrebu vložila že predlog, naj se spremeni zakon

OGLASE

za velikonočno številko »Slovenca«

bomo sprejemali do petka do 4. ure popoldne!

Pomnite, v največjem in najbolj razširjenem dnevniku so oglašili najuspešnejši!

o ribjem lovu v sladkih vodah. Sadržaji so se zelo borili proti lovskemu zakonu, zlasti proti določbi o divjem zajcu in proti določbam o odškodninskem razsodišču. Zveza se je potrudila, da bi ta boj zavrla, zlasti pa da bi pobila divji lov. Omenjal je tragične primere ubitih lovskih čuvajev Škapina in Odlazka, ki sta postala žrtvi divjih lovcv. Bilo je pa še več spopadov, čeprav ne tako tragičnih. Lovci zahtevajo, da dobe lovski čuvaji pravico v takih primerih streljati na divje lovcve.

Zveza se je borila proti pobiranju premetne davka na divjačino. Potrudila se je za zaščito medveda. Skrbela je za zavarovanje lovcv. V dveh letih sta dve zavarovalnici plačali na nezgodah nad 700.000 din. Odbor predlaga tudi, naj bi se vsi organizirani lovci zavarovali za odškodninsko odgovornost. Zeleni križ je izplačal 2400 din podpore.

List »Lovec« je urejal inž. Sušteršič. List je dobro urejevan, pač pa je manj zanimanja za drugo lovsko literaturo. Zveza se trudi za stalno lovsko razstavo v Ljubljani. Slovstveni odsek zbira podatke o slovenskih lovskih izrekih in navadah.

Lovišč v Sloveniji je bilo 670 občinskih z 1 milijon 383.000 ha površine, eno ograjeno lastno lovišče, ki je imelo 2754 ha, 253 neograjjenih lastnih lovišč v izmeri 177.000 ha in 25 rezervatorijev, ki so imeli 6092 ha. Zakupnine so skupaj znašale 1.823.000 din. V Sloveniji je sedaj 268 poklicnih lovcv in 1907 zaprišeženih lovskih čuvajev. Lani je bilo postreljenih največ vran, namreč 28.862, dalje 27.861 zajcev, 12.642 poljskih jerebic, 11.315 veveric in 10.369 fazanov.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen za predsednika dosejani predsednik dr. Viljem Krejčič, v imenu opozicije pa je dr. Ivan Tavčar izjavil, da ne postavlja lastne opozicije. V imenu kinoloških društev je kapitan Drenik izročil predsedniku lepo darilo. O blagajni je podal poročilo prof. Novak. Sprejeti so bili dalje nekateri predlogi, kakor o jamstvenem zavarovanju in o ostrejšem nastopu proti divjim lovcem.

Trajno kodranje

z najnovejšim aparatom ter vso v našo stroko spadajočo postrežbo nudi cenjenim damam in gospodom solidno in po najnižji ceni

BRIVSKI IN FRIZERSKI SALON
MATIJA IVANUŠA
Ljubljana, Aleksandrova 4 (pasaja)

— Slovensko katoliško akademsko starešinstvo v Ljubljani bo imelo dne 16. aprila 1939 ob 10 dopoldne redni občni zbor v dvorani Akademskoga doma, Miklošičeva c. 5. Neposredno pred občnim zborom — ob pol desetih — bo sv. maša v kapeli Vzajemne zavarovalnice, Miklošičeva 19. Podrobni dnevni red bo pravočasno razposlan skupno z izvestjem po pošti.

— Slovenski novinarji bodo imeli letos redni letni občni zbor obeh svojih stanovskih organizacij, ljubljanske sekcije Jugoslovanskega novinarskega združenja in Slavne in gospodarske združenje »Novinarski dom«, v Celju v mestni posvetovalnici na belo nedeljo, dne 16. aprila t. l. Občni zbor združenja »Novinarski dom« bo ob 10.15, oni ljubljanske sekcije JNU ob 11 dopoldne, oba z običajnim dnevnim redom.

— Dijaki I. oddelka v zavodu sv. Stanislava so pod vodstvom g. dr. J. Jenka zbrali 180 din za sirotišče sv. Josipa v Skoplju v počastitev spomina velikega pokojnega škofa dr. Ivana Gnidovca. Bog povrni idealni mladini. — Uprava.

— Staropokojene učiteljice ženskih ročnih del — zopet uradnice. Naša strokovna organizacija, sekcija JUU, v Ljubljani je iz lastnega nagiba in prostovoljno podvzela akcijo, da se nam, staropokojnim učiteljicam žen. ročnih del zopet prizna naslov državne uradnice, ki nam je bil odvzel leta 1935. Z vztrajnim in smoternim delom se je sekciji to tudi posrečilo ter so se vsem prizadetim učiteljicam ženskih ročnih del s priznanjem uradniškega naslova zopet priznale tudi uradniške osebnostne draginjske doklade. — Naša sveta dolžnost je, da v

kritje stroškov te sekcije ter v znak hvaležnosti po svojih skromnih močeh, upoštevajoč svoje razmere, darujemo nekaj za podporni sklad sekcije JUU za dravsko banovino v Ljubljani, Franciškaška ulica 6-1.

— Pri saprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Izpiti za elektroinstalaterje. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani sprejema prijave k izpitu za elektroinstalaterje do 15. aprila. Kandidati naj vložijo svoje prijave po Združenju elektrotehničnih obrtov v Ljubljani. Izpiti bodo v maju in bo vsak kandidat, v kolikor bodo njegove listine ustrezale zakonitimi pogojem, obveščen o pripustitvi k izpitu s posebnim dopisom, v katerem bo tudi naveden točen termin izpita.

— Skladatelj Risto Savin je izdal v komisiji založbi Glasbene Matice ljubljanske svojo Vokalno suito za soli in zbor s spremljevanjem klavirja. Delo obsega 19 strani in stane 40 din. Naroča se pri Glasbeni Matici v Ljubljani.

— Trafikantom! Sporočamo vsem našim članom, da je tvrdka Presker, Ljubljana, sv. Petra cesta ponovno inserirala na naših vrečkah za zavijanje cigaret. Ker za velikonočne praznike trafikanti potrebujejo nekaj več tega blaga, se je iz prijaznosti tvrdka Presker odločila, da bo te vrečice delila od ponedeljka dalje to je 3. aprila v svojem lokalu na Sv. Petra cesti. Združenje se tem potom tvrdki najlepše zahvaljuje ter prosi še nadaljnje naklonjenosti ter vsem svojim članom priporoča, da se pri nakupu morebitnih potrebin poslužujejo navedene tvrdke. Iz pisarne združenja trafikantov.

— Putnikove vesti. Naše najboljše avtomobile ceste. Centrala Avtomobilskega kluba v Belgradu je označila v svojih društvenih ednicah kot najboljše avtomobile ceste v Jugoslaviji:

1. Subotica-Novi Sad-Belgrad-Kragujevac-Niš-Piroć -Caribord.
2. Belgrad-Pančevo-Vršac.
3. Belgrad -Obrenovac -Valjevo -Loznica -Zvornik -Podromanija-Sarajevo.
4. Sarajevo-Mostar-Dubrovnik.
5. Belgrad -Kragujevac -Kraljevo -Raska-Mitrovica-Peć-Podgorica-Cetinje-Kotor.
6. Kotor -Dubrovnik -Detković -Makarska -Split.
7. Split-Šibenik-Benkovac-Karlobag-Senj-Susak.
8. Zagreb-Karlovac-Slunj-Petrovo selo-Plitvička jezera.
9. Sarajevo-Jajce-Banja Luka.
10. Zagreb -Novo mesto -Ljubljana -Kranj-Bled.
11. Bled-Bohinjsko jezero.
12. Bled-Jesenice-Kranjska gora.
13. St. Ilj-Maribor-Slovenska Bistrica-Rogaška Slatina-Zagreb.
14. Maribor-Pohorski dom.
15. Celje-Letuš-Logarska dolina.

— Avto-klub je izdal novo avtomobilsko karto kraljevine Jugoslavije za leto 1939.

— Izleti in društvena potovanja. Putnik priredi izlet na Jadran v Hrvatsko Primorje od 6. do 11. aprila; izlet v Grčijo od 4. do 13. aprila in izlet v Sofijo in Plovdiv od 7. do 13. aprila. Vse podrobne informacije dobe zainteresirani v biljetarnicah Putnika. — Veliko Putnikovo društveno potovanje v Newyork o priliki otvoritve svetovne razstave je osigurano, ker se je prijavielo zadostno število putnikov. Oni, ki žele, da se priključijo tej skupini, se morajo še prijavi v biljetarnicah Putnika do zaključno 5. aprila.

Po državi

• Za 4.151.000 dolarjev je kupila država podjetja tvrdke »La Dalmatienne« v Splitu. Pogajanja so bila v teku že delj časa. Zdaj se je ugodno zaključila in država je prevzela vsa podjetja za gornjo vsoto, ki se ima izplačati v 11 letih.

• Električne lokomotive na progi Sarajevo-Iliče. Pred nedavnim časom je sarajevsko železniško ravnateljstvo zgradilo še drugi tir na progi Sarajevo-Iliče. Ker je ta proga zelo donosna, je zdaj ravnateljstvo predlagalo prometnemu ministarstvu, da se nabavi dve električni lokomotivi. Ministrstvo je v načelu predlog sarajevskega ravnateljstva odobrilo in bosta lokomotivi pričeli obratovati že letošnje poletje.

• Tri osebe so zgorele ob priliki velikega požara, ki je divjal v eni preteklih noči v vasi Humci pri Zvorniku v Bosni. Zgorela je hiša kmeta Edhema Ibrića. V hiši so bili gospodar, njegova žena in dva otroka ter neki sorodnik. Sosedje, ki so opazili ogenj, so prihiteli na pomoč, vendar so mogli rešiti samo oba otroka, dočim so ostali trije zgoreli.

• Zanimiva tožba proti slikarju. Banjaluska policija je te dni prejela zanimivo prijavo muslimanskega svečeniškega društva Elhidajet, ki obtožuje slikarja Jakoba Baruha, da je na vsak način hotel v Ferhat-pašini džamiji slikati tri muslimanke, oblečene v zarove in feredže. Društvo obenem opozarja policijo, da se v zadnjem času pogosto dogaja, da se nemuslimanke oblačijo v muslimanska oblačila in tako smešijo muslimansko nošo.

• Staro hrvatsko pokopališče iz 11. in 12. stoletja so odkrili v vasi Biskupija pri Kninu v Dalmaciji. Izkopavanja je vodil knjski muzej. Našli so nad 50 starohrvatskih grobov, ki so zelo značilni glede na svoje različne oblike. V nekaterih grobovih so našli mnogo starega hrvatskega nakita, zlasti uhanov in prstanov. Pri kopanju so našli tudi na temelje starohrvatske cerkve iz 11. stoletja, od katere so našli dekorativen kamenit vložek. Zaenkrat so izkopavanje prekinili zaradi pomanjkanja gmotnih sredstev, vendar upajo, da bodo mogli kmalu nadaljevati. V bližini so namreč našli sledove, iz katerih se da razbrati, da tamkajšnja okolica skriva še mnogo zgodovinskih spomenikov.

• Coln se je prevrnil na narasli reki Uni blizu Cazina. V Colnu so bili Slavko Peršič in dva njegova sorodnika. Peršič je utonil, njegova sorodnika so pa ljudje, ki so opazili nesrečo, z veliko težavo rešili.

† Župnik Jožef Erker

V Mozlu pri Kočevju je umrl predčerašnjim g. župnik Jožef Erker. Pogreb bo jutri ob 11 v Mozlu. R. i. p. l.

• Skupno ostavko je podal v četrtek občinski svet v Slavovskem Brodu na želu z županom dr. Emanuelom Kovačičem. V izjavi, ki jo je podal ob tej priložnosti občinski svet, se poudarja, da se mora delovanje občinskega sveta naslanjati na politično opredeljenost meščanstva.

• Zastrupljena družina. V Erduckoj Tišini je železniški delavec Ivan Pavlenič zjutraj prišel domov in se podal takoj na vrt, kjer je popravljal plot. Zvečer sta z ženo legla spat. Okrog 11 je Ivanu nenadoma postalo slabo. Žena je poklicala sosedo, ki je odpeljal Ivana, ki je bil medtem že nezavesten, v bolnišnico v Sisak. Z očetom je šla 12 letna hčerka Marica, mati je pa ostala doma. Ko se je sosed z Marico vrnil domov, je našel tudi mater nezavestno. Takoj jo je odpeljal v bolnišnico, kjer je Ivan med tem že umrl. Tudi njegova žena Jagica je v teku noči umrla. Zdravniška obdukcija trupel je dognala, da sta bila mož in žena zastrupljena. Orožniki so arretirali 85 letnega starca Josipa Milakoviča, očima pokojne Jagice, o katerem sumijo, da je med večerjo v jed natresel strupa. Hčerka Marica tisti večer ni jedla in je tako le slučajno ostala pri življenju.

• 80 letna stara obsojena. Pred okrožnim sodiščem v Pančevu se je morala te dni zagovarjati 80 letna starica Marija Maletin, ki je bila obtožena, da je na neki mladi ženski izvršila nedovoljeno operacijo, zaradi katere je ženska umrla. Starica se je izgovarjala, da je izvršila operacijo na izrecno željo pokojnice in da za svoje delo ni zahtevala nobene nagrade. Sodišče je upoštevalo to okolnost in visoko starost obtoženke ter jo je obsodilo samo na 3 mesece strogega zapora.

• Dvakratno detomorilko so zaprli v vasi Gornji Kraljevac v Medmurju. Pri bogatem kmetu Roku Zgancu je bila že več let zaposlena kot dekla 24 letna Rozalija Robolčec. Z Rozalijo sta imela nedovoljene odnose stari Rok in njegov sin, kar ni ostalo brez posledic. Za leta 1936 je Rozalija povila možko dete, ki pa ga je zadušila in zakopala v gnoj. Leto se je ponovilo tudi lansko leto. Te dni pa so oblaeti prejelo anonimno pismo, ki obtožuje Rozalijo dveh detomorav. Orožniki so zaprli vsi grošno trojico in jo izročili sodišču. Vsi trije so priznali zločin.

Anekdota

Voltaire je bil velik prijatelj njuhanja. Ko ga je nekoč nekdo opozoril, da je tobak za njuhanje eden izmed največjih sovražnikov človeštva, mu je Voltaire odgovoril: »Imate čisto prav, prijatelj, ampak ne pozabite, da stoji zapisano: svoje sovražnike moramo ljubiti!«

»Hitite, gospa Kovačeva, pri Vas doma gorile«

»Jedeta, moj novi klobuki!«

Gospa Kalinova: »Gospod doktor, mislim, da je moj mož hudo bolan. Večkrat govorim z njim in po dolgem času zapazim, da ni slišal niti besedice.«

Zdravniki: »To, ljuba gospa, ni nobena bolezen, to je dar.«

Mama: »Slavko, čas bo, da greš v posteljo. Poglej, male piške so šle že tudi spat.«

»Slavko: »Res, pa kolkja tudi.«

Ljubljana, 4. aprila

Gledališče

Drama: Torek, 4. aprila: zaprt. (Kraljeva proslava v Operi). — Sreda, 5. aprila: Prevara. Red Četrtek. — 6., 7. in 8. aprila zaprt. Opera: Torek, 4. aprila: Živi mrtvec. Proslava 25 letnice umetniškega delovanja Emila Kralja. Izven. — Sreda, 5. aprila: Štirje grobijani. Red Sreda. — 6., 7. in 8. aprila zaprt.

Radio Ljubljana

Torek, 4. aprila: 11 Šolska ura: Mitja Ribičič: Pastir Drežje, mladinska igra v treh slikah. Izvajajo brezposelni učiteljski abiturienti — 12 Naši pevci in pevke (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi 13.20 Koncert slovenske glasbe (radijski orkester) — 14 Napovedi — 18 Flavto solo igra g. Filip Bernard, pri klavirju gđe Melita Gnjezda: Händel: Sonate — 18.40 Spoštovanje in dobrot — pogoj (vmes plošče): pobožnosti (g. Fr. Terseglav) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut zabave — 20 Koncert pevskega zbora »Ljubljana« — 20.45 Koncert radijskega orkestra — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Tamburaški orkester (vodi A. Karmelj). — Konec ob 23.

Drugi programi

Torek, 4. aprila: Belgrad: 20 Nar. pesmi, 20.40 Filh. konc. — Zagreb: 20 Igra, 21 Ork. konc., 22.20 Plesna gl. — Sofija: 19.30 Komorna gl., 20 Zbor. — Varšava: 19 Lahka gl., 21 Simf. konc. — Budimpešta: 20.30 Estonska gl., 22 Plošče, 23 Cig. ork. — Trst—Milan: 17 Prenos iz akademije sv. Cecilije, 21 Dunaj, 22.15 Plesna gl. — Rim—Bari: 21 Legenda »Margareta da Cortona«. — Dunaj: 19 Beethovnovne sonate, 20.10 Vesel večer, 21 Simf. konc. — Berlin: 20.10 Čajkovskega II. simfonija. — Vratislava: 20.10 Lovski večer. — Köln: 20.30 Plesni večer. — Strassburg: 20.30 Vojaške koračnice.

Predavanja

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi drevi ob 8 skioptično predavanje o trpljenju našega Gospoda Jezusa Kristusa. Govori ob slikah dr. p. Roman Tominec O. F. M. — Priporočamo nabavo vstopnic v predprodaji po enotnih cenah 3 din v pisarni »Pax et bonum«.

Sadjarska podružnica Šiška. Strokovno predavanje o poletnem škropljenju sadnega drevoja bo drevi ob pol 8 v I. nadstropju deške ljudske šole v Sp. Šiški.

Sestanki

Viš. Sadjarska in vrtnarska podružnica, vrtnarski odsek, ima drevi ob pol 8 sestanek s predavanjem v restavraciji »Katrca« v Rožni dolini. Društvo rokodelskih mojstrov v Ljubljani vabi vse svoje člane na redni letni občni zbor, ki bo drevi ob pol 8 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6, mr. Hočevar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste.

Ljubljana

Lepa velikonočna razstava

Državni osrednji zavod za žen. domačo obrt v Ljubljani praznuje letos dvajsetletnico svojega plodonosnega dela. V proslavo svojega jubileja je otvoril na cvetno nedeljo v svojih prostorih na Novem trgu zelo pestro razstavo belokrajinskih pisanic, ki so se pojavile tudi že le po prevratu prvič v ljubljanskih trgovinah in so sedaj zelo udomačene in priljubljene za velikonočni čas v Ljubljani in tudi drugod. Nad 800 komadov je bilo razstavljenih. Belokrajinske pisane so izdelane v teški batik-tehniki, ki zahteva veliko spretnost od risarice ali »pisačice«. Motivi so na pisanicah geometrijski, nabožni ali naturalistični. Po veliki večini imajo vse pisane temno podlago, od katere se potem rdeča, bela, zelena in rumena barva prav lepo odražajo. Svoj čas so pisale Belokranjke pisane le za svoje ožje prijatelje in znance, danes pa, ko je zaprla bogata Amerika revnemu svetu iz Bele Krajine pot preko oceana, skušajo doma pridobiti z ročnim delom nekaj denarja za vsakdanje nujne potrebe, ker ni drugod zaslužka. Zato nam izgledajo pisane kot velike kaplje srčne krvi, ki jo nosijo na trg za svojo dečo. Poleg pisane so razstavljeni tudi belokrajinske vezene, preproge in platno. Kot novost v moški modi so pa razstavljeni krasne športne srajce z bogato vezeno, ki nadomešča kravato. Srajce so narejene iz belokrajinskega domačega platna in se izvirno nosijo. Verjetno je, da se bodo prav hitro udomačile pri moški športni mladini, zlasti pa pri turistih, ker so zelo trpežne.

Velikonočna miza je pokrita s krasnim sivim prtom, ki je pokrit z bogato belo vezeno. Prav poseben je velikonočni namizni dekor, ki sestoji iz lesenega stojala, v katero je vtaknjena velikonočna butarica. Okoli nje so postavljeni pirhi in rdeče svečke, kar daje zelo pester izgled. Prepričani smo, da se bo tudi ta dekor hitro udomačil po slovenskih domovih.

V drugi sobi so razstavljeni razni moderni in narodni prti za čajne mize. Moda je vpeljala tudi nov način pokrivanja miz z raznimi prtički brez prtov, kar se tudi pri nas udomačuje. Na ta način bodo prišle zopet naše čipkarice in vezilje do zaslužka.

Posebno pozornost vzbujata dva dragocena prtiča iz čipke, ki sta namenjena za razstavo v Ameriki in kamor jih odpošljejo te dni. Ti dve umetni prav zgovorno dokazujeta, da je pouk v čipkarstvu izvrsten in da so naša podeželska dekleta prav dovzetna za naj. Želeti bi bilo, da najdeta ti dve umetni kupca v deželi dolarjev. Obisk je bil ves dan zelo živahen in med prvimi gosti smo opazili go. Majenovo, soprogo podbana, go. Adlešičevo, go. Ravničarjevo in zastopnice raznih ženskih društev. Razstavo je ogledal tudi načelnik banke uprave g. dr. Ratej, predsednik Narodne galerije dr. Windischer in kar je zelo razveseljivo, lepo število akademikov, ki so se prav živo zanimali za naš folklor in ostala ročna dela. Lepo gesto je napravil belokrajinski poslanec dr. Koče, ki je kupil večje število pisanic za naš etnografski muzej.

Razstavo si je včeraj popoldne ogledala soproga g. bana gospa dr. Natlačena.

Razstava je odprta do petka in jo pripravljamo za obisk.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželjeno odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

1 Prešernova proslava v Františkanski dvorani. Dramsko društvo »Jelka« je priredilo v soboto zvečer prav lepo uspešno proslavo 90 letnice smrti pesnika Franceta Prešerna, le žal, da dvorana ni bila preveč polna. Proslave so se udeležili med drugimi tudi prosvetni inspektor prof. Kranjc kot zastopnik gospoda bana, magistratni direktor gosp. Jančigaj kot zastopnik gospoda župana, dekan teološke fakultete g. dr. Snof kot zastopnik univerzitetnega rektorja, okrajni načelnik g. Maršič z gospo in še drugi odličniki. Slovesnosti primeren nagovor o Prešernu je imel g. prof. dr. Slodnjak. Sledile so posamezne točke sporeda, recitacije, deklaracija in petje. Proslava je zares lepo uspela.

1 Emil Kralj, popularni član naše Drame slavi danes 25 letni jubilej svojega dela v Tolstojevi drami »Živi mrtvec«. Predstava bo v Operi. Vstopnice pri dnevi blagajni.

1 Društvo slovenskih likovnih umetnikov v zboruje. V soboto zvečer so zborovali člani Društva slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani. Zborovanje je vodil predsednik g. Ivan Vavpotič, poleg njega pa so še poročali tajnik prof. Mirko Šubič in o delu umetniškega sveta prof. Gojmir A. Kos. O osnutku novih pravil je poročal prof. Saša Santel. Pri izdelavi novih pravil je sodeloval tudi profesor Bogomir Pregelj. Poročila navajajo, da se je

odbor zelo trudil za izboljšavo socialnih razmer slovenskih umetnikov. Posrečilo se je izvesti akcijo za bolniški fond, ki uspeva, tako da bo imelo društvo vsaj nekaj najbolj nujnih sredstev, kadar je treba priskočiti na pomoč svojim tovarišem. Umetniki so izrekli pohvalo raznim svojim prijateljem, zlasti predsedniku Narodne galerije dr. Franu Windischerju, ravnatelju Narodne galerije Ivanu Zormanu. Društvo se je tudi zelo trudilo za uresničenje slovenske umetnostne akademije v Ljubljani. Pri volitvah je dosednji predsednik gospod Ivan Vavpotič odločno odklonil ponovno izvolitev ter je bil za predsednika izvoljen kipar Nikolaj Pirnat, za odbornike gg.: A. Kos, Šubič, Kregar, Kalin, Santel, Pregelj, Remševa, Omerza in Zoran Mušič za Maribor, za preglednika gg. Ivan Vavpotič in Nande Vidmar, v umetniški svet pa gg.: A. Kos, Kalin, Kregar, Putrih in Sedej.

Slovenski prosvetni dom bo priča naše zavednosti!

1 Originalne češke štote dobite pri Jelošnik & Simončič - Ljubljana - Pred školijo 13.

1 Hvalevreden zgled jubilarom. Za velikonočni priboljšek mestnim revežem v stari cukrarni je ob svoje 90 letnici daroval 250 din gosp. Rudolf Carli, direktor pomožnih uradov v p. Jubilar je s svojo dobrotljivostjo dal drugim jubilarom in godovnikom najlepši zgled, kako naj praznujejo svoje jubileje in godove, ko naj se spominjajo tudi revežev. Castiljivemu jubilaru izreka mestno poglavarstvo najlepšo zahvalo in mu vošči tudi v imenu obdarovanih vesele velikonoč-

Maribor

Elektrifikacija Slovenskih goric

Važna konferenca pri Sv. Lenartu v Slov. gor. - Gradil se bo najprej daljnovod Pesnica - Sv. Trojica

Pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je bila važna konferenca, na kateri se je razmatrivalo vprašanje elektrifikacije Slovenskih goric. Konferenco je vodil lenartski župan dr. Marjan Stupica, navzoči pa so bili med drugimi okrajni glavar dr. Šiška, narodna poslanca Žebot in Špindler, vsi župani iz okraja, zastopniki okrajne hranilnice v St. Lenartu ter številni lenartski trgovci in obrtniki. Podoben in strokovno zelo zanimiv referat o vprašanju elektrifikacije Slovenskih goric je podal ravnatelj Mestnega električnega podjetja v Mariboru Julij Uršič. Po načrtu, ki ga je izdelalo mestno električno podjetje, bi bil izpeljan glavni daljnovod od Pesnice preko Sv. Marjete ob Pesnici, Sv. Lenarta do Sv. Trojice. V vsakem od teh krajev bi bil transformator, iz katerega bi se napajalo s tokom krajevno omrežje. Iz navedenih krajev bi se odcepili tudi stranski daljnovodi v druge večje slovenjgoriške kraje, predvsem k Sv. Antonu, k Sv. Benediktu, k Sv. Ani, k Mariji Snežni, k Sv. Juriju, Sv. Rupertu. Okrajna hranilnica v Sv. Lenartu je pripravljena prispevati večji znesek za stro-

m Skandalozne razmere na mariborski pošti.

Kdor ima opravka na mariborski pošti, zlasti tisti, ki vršijo svoj denarni promet preko Pošne hranilnice, vedo, da vladajo tam razmere, ki so postale že neznesne in ki glasno kričijo po remeduri. Mariborska pošta ima toliko promet, da je visoko aktivna in je zato upravičena zahteva mariborskih krogov, ki imajo posla s pošto, da se nastavi primerno število osebja, da bi bilo mogoče promet pri poštinih okencih tako urediti, da strankam ne bi bilo treba ure in ure čakati na vplačila denarja. Pošti je treba dati toliko uradništva, da bo mogoče odpreli vse okence in omogočiti hitrejšo poslovanje. Naj si merodajni faktorji ogledajo gnječo pred poštinih okenci, pa se bodo prepričali, da so razmere pri mariborski pošti v resnici nevzdržne, saj je vendar nekaj nemogočega, da zaradi pomanjkanja poštne osebja stranke ne morejo pravočasno zadostiti svojim obveznostim, ki jih imajo izvršiti preko pošte in Pošne hranilnice. Nič ne pomaga z letaki in drugimi reklamnimi sredstvi vabiti občinstvo k Poštini hranilnici, če pa preko nje in pri njej ni mogoče brez jeze in velike zamude časa vršiti denarnih poslov.

m Maribor proti centralizmu v Kmetijski družbi. V nedeljo je bil v Mariboru občini zbor podružnice Kmetijske družbe, katerega se je udeležil tudi predsednik centrale Oton Detela iz Ljubljane. Zbor je bil precej razgiban in buren ter so Mari-

ne praznike ter še mnogo srečnih in zadovoljnih dni!

1 Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani vabi svoje članstvo, da se udeleži pogreba umrlega bivšega dolgoletnega člana kavararnarja g. Antona Krapiša. Pogreb bo danes ob 4 popoldne iz mrtvašnice z Vidovdanske ceste na pokopališče k Sv. Križu.

1 Zobozdravnik dr. Rodoschegg ne ordinira do 16. aprila.

1 Velikonočna šunka ala Praga kg 23 din. Fr. Kham, Kongresni 8.

1 Nagla smrt. Včeraj zjutraj so v hlevu Pengovega posestva na Karloški cesti našli mrtvega 51 letnega mesarskega pomočnika Zanjeta Zajca. Policijska komisija je ugotovila, da ga je zadela kap. Pokojni »Zajčekov Zane«, kakor so mu dejali po karloškem okraju in v mesarskih krogih, je bil precej znana oseba.

1 Velika tatvina zlatnine v Ljubljani. V stanovanje Marije Germovšek na Starem trgu 6 je zadnje dni vlomil neznan tat in odnesel debel damski prstan s tremi malimi in enim velikim diamantom v vrednosti 13.000 din, dalje par damskih uhano, zlato zapestnico in nekaj drugih predmetov.

1 Rekrutovanje. Policijska uprava je izdala naslednjo naredbo: Na osnovi čl. 66 in 67 zakona o notranji upravi se zaradi preprečevanja pijančevanja in izgrediv ob času rekrutovanja v Ljubljani izdaja sledeča naredba: V času, ko trajajo nabori, je imetnikom pogostinskih obratov prepovedano vsako točenje in prodajanje pijače nabornikom in njihovim spremljevalcem. — Vsakomur je prepovedano v tem času pod kakršnimkoli imenom prodajati nabornikom in njihovim spremljevalcem alkoholne pijače, jih za nje kupovati in nositi. — Nabornikom in spremljevalcem ni dovoljeno nositi s seboj alkoholnih pijač. Prestopki te naredbe se bodo kaznovali po čl. 69. zakona o notranji upravi z globo 10—500 din, oziroma ob neplačilu globe v odrejenem roku z zaporom 1—10 dni ter z odvzemanjem alkoholnih pijač, ki bi jih nosili s seboj naborniki ali njihovi spremljevalci. — Naredba stopi v veljavo dne 15. aprila 1939 in velja za čas od 14. do 30. aprila 1939. — Upravnik policije: dr. Hacin.

ške daljnovoda. Podžupan in poslanec Žebot je v imenu mariborske mestne občine izjavil, da bo tudi ona podprla potom svojega električnega podjetja elektrifikacijo Slovenskih goric z vsemi močmi, tako da se bo razširilo električno omrežje severno in vzhodno od Maribora. Tudi zastopniki občin, posebno pa trgov Sv. Lenart in Sv. Trojica, so izjavili, da bodo z vsemi sredstvi podprli to važno gospodarsko akcijo. Izvolili se je nato ožji akcijski odbor, v katerem so župan dr. Stupica, poslanec Jože Špindler in trgovec Anton Hrastelj. Ta odbor bo skupno z odborom Okrajne hranilnice ter z vodstvom Mestnega električnega podjetja pripravil vse potrebno, da se prične čimprej z gradnjo daljnovoda. Odbor bo naprosil tudi g. bana, da bi banska uprava na tak način podprla elektrifikacijo Slovenskih goric, kakor to vrši v drugih predelih Slovenije. Od vsega tega se vidi, da je stopilo vprašanje elektrifikacije Slovenskih goric v zaključni štadij in da se bo z deli v najkrajšem času že pričelo. Ves okraj bo sprejel gotovo to vest z največjim zadovoljstvom.

borčani odločno nastopili proti centrali. Zlasti so odločno zavrgli nov osnutek pravil, ki jih je sestavila centrala. Zavrgli so jih zaradi tega, ker so sestavljena strogo centralistično ter bi onemogočala vsako aktivno udeleževanje članstva pri drugih. Mariborčani predlagajo, da se pravila izpremenijo tako, da bo zagotovljena vsem članom možnost udeleževanja po juridično samostojnih podružnicah s skladišči v posameznih za kmetijsko gospodarstvo karakterističnih okoliših. Obenem zahtevajo, da smejo biti voljeni v odbor le kmetje in do ene petine kmetijskih strokovnjaki.

m Smrtna kosa. V bolnišnici so umrli: 45 letni predelavec drž. železnice Franc Vošnik, 40 letni železniški uradnik Karl Kordeš, 30 letni delavec Ivan Hiti ter 75 letni strojnik unioanske pivovarne Martin Rodošek. Naj počivajo v miru!

m Podlegel poškodbam. V nedeljo so pripeljali v mariborsko bolnišnico 27 letnega Alojzija Vetrha, posestniškega sina s Podesškega vrha pri Oplotnici. Fant je imel strahovite poškodbe: prestreljene prsi, razbito lobanjo ter desno roko večkrat zlomljeno. V nedeljo zvečer ob 7 je tem poškodbam podlegel. Vetrh je postal žrtev fantovskega pretepa. Napadlo ga je pet nasprotnikov. Eden ga je ustrelil v prsi, drugi pa so mu z motikami in koli zadali smrtne poškodbe na glavi ter mu razbili roko. Državno pravdnštvo je odredilo obdukcijo, obenem pa se vrši stroga preiskava, da se ugotovijo krivci.

m Klub absolventov trgovske akademije v Mariboru bo imel občini zbor v torek, 18. aprila ob 20 v posebni sobi hotela Novi svet v Jurčičevi ulici.

m Za velikonočne praznike pripravljajo ljudski oder Gheonov misterij »Lazarjeva smrt«.

m Združenje gostilniških podjetij ima redno letno skupščino 17. aprila ob 15 v prostorih restavracije »Meran«.

m Veliki teden v gledališču. V velikem tednu bo v gledališču samo ena predstava, in sicer dr. Uprizori se za red C Langerjeva drama »St. 72«.

Vse ostale dni v velikem tednu ni predstav. m Pometanje cest. Mestno poglavarstvo naznanja, da se prične z današnjim dnem s pometanjem cest in trgov v nočnem času. Hišni posestniki naj odredijo temeljito čiščenje hodnikov in pešpotov pred svojimi hišami in vrtovi v nočnem času, ko preneha osebni promet, najkasneje pa do 23. Smeti s trotoarjev se ne sme spravljati na ceste, temveč v smetišče dotičnih hiš.

m Dekleče utonilo v mlaki. V Jelenčah pri Mariboru se je prizetila tragična nesreča. Viničarja Jožef in Marija Vizjak sta odšla na delo k svojemu gospodarju, doma pa je ostalo osem otrok pod nadzorstvom najstarejše 12 letne sestre. Otroci so nabirali na travniku regrat. Pri tem pa je nenkrat zmanjkala dve in pol leta stara Rozalija. Otroci so jo povsod iskali, pa je niso našli. Ko je opoldne prišla domov mati, so ji otroci prestrašeni povedali, da je Rozalija nekam izginila. Mati je šla v zli slutnji pogledat v mlako, ki se nahaja na travniku ter je našla svojo hčerko v vodi vtopljeno. Bila je že mrtva.

m Samomor. V nedeljo zjutraj okoli 5 se je vrgla pod vlak v tako zvanem železniškem trikotju ob Tržaški cesti mlajša nepoznana ženska. Sedaj je policija ugotovila njeno identiteto. Je

to 27-letna Marija Pliberšek, doma od Sv. Lovrenca na Pohorju. Nazadnje je stanovala v Mariboru v Maistrovi ulici 14.

m Dva pod avtomobilom. Pri Zgornji Polskavi je povozil nek tovorni avtomobil 62 letnega Rudolfa Puškovnika ter mu je zadal hude poškodbe na glavi in prsih. — Na Obrežni ulici v Studencih pa je povozil nek avtomobilist 27 letnega Rudolfa Ariha s Pobrežja. Zadobil je poškodbe po vsem telesu ter so ga nezavestnega zapeljali v bolnišnico.

Gledališče

Torek, 4. aprila ob 20: »St. 72«. Red C.

Celje

c Celjski šahovski klub je gostoval v nedeljo v Trbovljah ter igral prvenstveno tekmo s tamkajšnjim šahovskim klubom. Igrali so dve tekmi, in sicer prvo popoldne, popoldne pa drugo kot revanš. Rezultat prve tekme je bil 5½ : 2½ za Celje, posamezni rezultati pa so (prvo imenovani so Celjani): prof. Gabrovšek: Oprešnik 1:0, ing. Sajovic: Hrovat 1:0, Cijan: Bartolj 1:0, Diehl: Schneider: Rugolj ½ : ½, mgr. Hočevar: Laznik 0:1, Diehl VI.: Pajk 1:0, Grašer: Jazbec 0:1, Fajs: Sredenešek 1:0. — Rezultat druge tekme je bil 7:1 za Celje. Posamezni rezultati pa so: prof. Gabrovšek: Oprešnik 1:0, ing. Sajovic: Hrovat 1:0, Cijan: Bartolj 1:0, Schneider: Rugolj ½ : ½, ing. Pipuš: Laznik 1:0, Diehl VI.: Pajk ½ : ½, Grašer: Jazbec, Fajs: Sredenešek 1:0.

c Pri šolski telovadbi si je zlomila levo roko v ramenu 13 letna hči pošnega upravnika iz Zalca.

c Kolesar je povozil v St. Juriju ob Taboru 13 letnega sina posestnika Goropevšek Josipa in mu zlomil desno nogo.

c Ko je vozil hmeljevke v Skomerju pri Zrečah 27 letni dninar Odar Alojz, je padel in voz mu je zlomil desno roko in ga poškodoval po nogi.

c V celjski bolnišnici so umrli: Lorenčak Jože, dninar, star 27 let, iz Šmarja pri Jelšah; Zelič Alojz, dninar iz Podlesja pri Kalobju, star 58 let; 50 letna posestnica Močnik Ana iz St. Jerneja pri Zibiki; 62 letna občinska reva iz Celja, Zontič Marija; 10 letni posestnikov sin Slavnik Anton iz Založ pri Polzeli in 68 letni policijski nadzornik v p. Stupar Franc iz Kovinarske ulice 8. Pogreb zadnjega bo danes ob 4 popoldne iz mrtvašnice okoliškega pokopališča. — Naj jim sveti večna luč!

c Vlom v kolodvorsko restavracijo Rak v Velenju. V noči od sobote na nedeljo je bilo vlomljeno v buffet restavracije Rak na kolodvoru v Velenju. Vlomilci so pokradli vse jestvine, posebno pa so si privoščili konjaka in drugih pijač. Skupna škoda znaša 1000 din.

Ptuj

Na naslov ptujске mestne uprave. »Jutro« je v svoji številki od 31. marca t. l. prineslo pod gornjim naslovom pod rubriko »Iz Ptujac« notico, v kateri svetuje odpravo najemniškega vinarja, češ da ta spada v muzej. — Opozarjamo, da pobirajo najemniški vinar pod različnimi imeni (v Ljubljani n. pr. kot gostaščino) po vseh mestih Slovenije, celo v drugih banovinah, kjer je procentualno še višji kakor v Ptujju. Nasvet »Jutrovega« dopisnika oziroma njegovih informatorjev, da bi najemniški vinar odpravili, bi mestna uprava gotovo upoštevala, če bi ji ti gospodje povedali za kakšen drug vir za kritje mestnih potrebščin. Tudi v drugih mestih, n. pr. v Celju, plačujejo hišni lastniki najemniški vinar, direktno pri blagajni in sicer trimesečno naprej. Sicer pa so bile določbe glede iztirjevanja zamudnih davčnin uvedene v Ptujju že prejšnja leta in jih ni sedanja občinska uprava na novo uvedla. Umiljivo bi bilo razburjenje, če bi se pojavilo v vrstah najemnikov, ki najemniški vinar plačujejo, ne pa pri hišnih posestnikih, ki ga samo mestni blagajni odvajajo.

Trbovlje

»Pasijon« uprizori Ljudski oder v Društvenem domu danes in v sredo. Prva predstava ob štirih popoldne je namenjena mladini, večerna ob sedmih pa odraslim. Tudi cene so znižane, da je vsakemu mogoče vslop.

Št. Vid nad Ljubljano

»Kaj tako lepega pa v tej dvorani nismo še videli«, se je kratko glasila kritika moža, ki je preteklo nedeljo po dovršeni Gregorinovi predstavi »V času obiskanje« šel iz Ljudskega doma. Res, vsa čast gosp. Gregorinu pa tudi vsem igralcem za ta užitek, ki so nam ga nudili preteklo nedeljo. G. Gregorin, ki je s pomočjo domačega gospoda kaplana osebno vodil vaje in predstavo, je pokazal, kaj se zamore napraviti s podeželskimi igralci in podeželskim odrom. Ko bi bila precej velika dvorana Ljudskega doma še enkrat toliko, bi ne bila mogla to nedeljo sprejeti vseh obiskovalcev, kajti mnogi niso mogli dobiti vstopa, precej velik oder pa je bil za to priliko sicer premajhen, a Gregorin ga je znal tako urediti, da se je 70 igralcev s lahkoto kretalo po njem. O igri sami je bilo ob raznih prilikah že toliko povedanega, da nam ne kaže ponavljati; rečemo samo to, da so se igralci in gledalci z vso resnobo zamislili v javno delovanje Odrčenika. Tudi ljudsko petje vse dvorane med posameznimi odmori je bilo zelo primerno in silno učinkovito. Predstavo, ki traja dobre tri ure, bodo ponovili na veliki četrtki zvečer ob 8.

Kranj

Gorenjski obrtniki nameravajo zgraditi v Kranju obrtni dom. Ta misel ni nova, saj so obrtniki že pred leti kupili za obrtni dom na Primskovem precej veliko parcelo. Mnogim obrtnikom pa ni bilo všeč, da bi bil obrtni dom na periferiji našega mesta in ker je tudi denarja primanjkovalo,

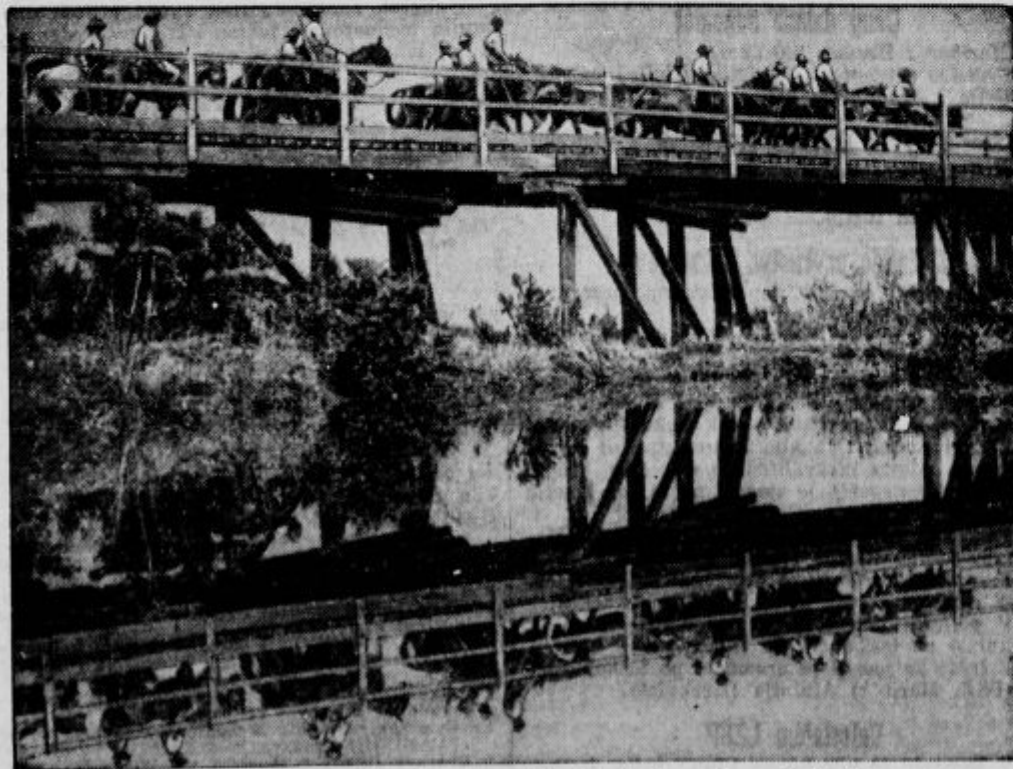
Gorenjci! Nosite HINKO klobuke!

se je ta gradnja za nekaj časa odložila. V zadnjem času so obrtniki začeli resno misliti na to gradnjo, nameravajo pa prodati parcelo na Primskovem in v mestu zgraditi obrtni dom. V ta namen so začeli zbirati deleže po 100 din, katere sprejema Združenje obrtnikov v Kranju.

Kamnik

Najlepše velikonočno darilo bo brez dvoma za vse Kamničane jubilejni zbornik »Na bregovih Bistrice«. V tej lepo opremljeni knjigi, ki jo krasi vse polno slik, dobite točno sliko vsega okraja bodisi v zgodovinskem, socialno-gospodarskem in kulturno-prosvetnem in umetnostnem oziru. Ta knjiga je tudi najboljšo sredstvo za povzdigo tujkega prometa, ker so v njej dobro podane letope in vabljenosti Kamnika in okolice. Zato si zanimivo knjigo čimprej naročite, dokler je še v zalogi.

V četrtek, 6. aprila t. l. ob pol 4 popoldne bodo imeli v Prosvetnem domu v Domžalah občini zbor naši študentje, organizirani v »Bistrice«. Med drugim bo imel predavanje prof. F. Terčelj o metodah raznarodovanja. K obnovenemu zboru so vsi starejšine in študentje kamniškega okraja ležerno vabljeni.

Kaj je zgoraj in kaj je spodaj? Slika kaže ameriško konjenico pri prehodu čez most v mestu Broadmeadows in je redki primer lepega odseva v vodi, da se ti slika na obo strani ydi enaka.

KULTURNI OBZORNIK

Volitve francoskega predsednika

Slovenski slikar Ivan Žabota umrl na Slovaškem

Slovaški listi prinašajo žalostno novico, da so v četrtek dne 30. marca našli v njegovem stanovanju v Bratislavi mrtvega slovenskega slikarja **Ivana Žabota**, ki pa je verjetno umrl že v ponedeljek, 27. marca, zadet od kapi v svoji postelji. Nekoliko dni se namreč že ni pokazal med svoje prijatelje, ki jih je imel mnogo med slovaškimi umetniki in občinstvom sploh, zato so našli nočno vdrl v njegovo sobo, kjer so ga našli v če-

popolnoma življen v njihovo deželo ter postal eden izmed njih, tako da ga Slovaki štejejo med svoje največje umetnike čopiča. »Slovaško umetniško življenje izgublja z njim, prav sedaj, ko je vsakega posameznika tako škoda, enega prvega izmed njih. Vsa Slovaška mu je hvaležna za njegovo delo, ki ga je opravljal z resnično ljubeznijo in se klanja njegovemu spominu,« pišejo slovaški časopisi. Med slovaškim narodom je bil zelo priljubljen radi svojega pristno štajerskega družabnega značaja. V umetniškem svetu je pomenil zelo mnogo, saj je portretiral najpomembnejše slovaške vodilne može ter je njegov portret Štefanika med najlepšimi te vrste. Štefanik je bil tudi njegov največji ideal, ki ga je oboževal, kakor tudi Hviezdoslavovo pesem. Na grobu mu je govoril drugi Jugoslovanci, ki je našel svoja druga domovina na Slovaškem, kakor naš Žabota, namreč kipar **Kovijanovič**, ki mu je med drugim rekel: »Najinim največjim idealom je bila in je ostala velika Jugoslavija. Drugi naš ideal pa je bila Češka-Slovaška. Oetala sva ji zvesta do poslednjega tragičnega diha. Ljubila sva najin drugi dom, Štefanikovo Slovaško. V tej najini ljubezni nisva poznala meja. Ti si ji ostal zvest do svojega zadnjega diha. Obljubljam ti, da ji ostanem zvest tudi jaz. — Mojster, Žabota! Ločimo se danes od tebe, toda ne pokopavamo tvoje velike ljubezni do Slovaške, do Štefanika in Hviezdoslava. Ne pokopavamo tvojega imena... Z njim si postal zaslužen za Slovaško in njeno kulturo. Delal si čast našemu dobremu jugoslovanskemu imenu, naši Zedinjeni Jugoslaviji, predvsem pa tvojemu rodnemu slovenskemu mestu Ljutomeru, ki je Jugoslovanstvu in Slovanstvu dal nekaj slavnihih moži, kakor so Vraz, Miklošič in Murko. Jugoslovanski rojak in brat! Ko se vrnem iz Jugoslavije, prinesem na Tvoj grob jugoslovanske zemlje, katero si tako vroče ljubil, da jo tu zmešam s slovaško pretjo. Naj bo to simbol za najin skupni ideal, za katerega sva živela in delovala na Slovaškem. Ivoša, z Bogom!« — Tako mu je govoril pobratim in prijatelj kipar ter v teh besedah povedal vse ono, kar je tega sina naših Slovenskih goric privezovalo na Slovaško, ki mu je postala druga domovina. Zeleti bi bilo, da bi se tudi Slovenci, katerih živ ud je bil, kmalu seznanili s Žabotovo umetnostjo, ki jo Slovaki postavljajo na tako visoko mesto.

Zabotovo portret največjega slovaškega pesnika Hviezdoslava.

trtek mrtvega v postelji že po nekolikodnevni smrti. Prejšnji teden je ležal dalj časa v tamkajšnji kliniki za težko srčno boleznijo, toda bolniškega vzdušja ni mogel prenašati ter se je preselil na svoje stanovanje, kjer ga je samotnega dosegla smrt.

Ivan Žabota je sin Slovenskih goric, doma iz Ljutomera, ki je študiral slikarstvo na Dunaju in v Pragi, postal vojak in kot tak prišel v Bučimpešta, kjer se je mnogo družil s Slovaki ter jih tudi portretiral. Oslobojenje ga je dobilo na Slovaškem, kjer je tudi ostal — najprej v Liptavkem sv. Martinu, pozneje v Bratislavi — in se

Prelat Kovačič kot filozof

V prelato Kovačiču stoji zgodovinar tako v ospredju, da filozofa v njem skoraj ne vidimo. Zlasti zato ne, ker so tudi njegove filozofske razprave, ki so izšle v Katoliškem Obzorniku: Najvišje dobro pri Sokratu, Platonu in Aristotelu (l. 1899), Aristotelovo svetovno naziranje (l. 1900), in Voditelju v bogoslovnih vedah: Ancijci Boetiji in njegovo modroslovje (l. 1905) in v Casu: Teosofizem (l. 1921) iz področja zgodovine filozofije. Izmed njegovih treh v obliki knjige izdanih filozofskih del je ena zopet zgodovinskega značaja: Doctor Angelicus sv. Tomaž Akvinski (Ljubljana, 1923), a tudi dve sistematično filozofski knjigi: Občna metafizika ali ontologija (Maribor, 1905, 1930) in Kritika ali Noetika, nauk o spoznanju (Maribor, 1930) obravnavata posvoda tudi zgodovino posameznih vprašanj.

Vendar bi se motil in bi podcenjeval pomen Kovačičevega filozofskega dela, kdor bi v njem videl samo zgodovinarja in ne tudi filozofa. Kakor je bil Kovačič s svojo osebnostjo in delavnostjo vseskozi originalna, svojsko izrazita postava v našem kulturnem življenju, tako ima tudi kot filozof poteze, ki mu bodo začrtale čisto samostojno mesto v zgodovini sloveske filozofije.

1. S svojimi razpravami iz zgodovine filozofije nam predstavlja Kovačič predvsem prvega izrazitega slovenskega zgodovinarja filozofije. V omenjenih razpravah je z obširnim znanstvenim aparatom obdelal vse tri vrhove grške filozofije: Sokrata, Platona in Aristotela, zadnjega Rimljana Ancijca Boetija in najvišji vrh srednjeveške krščanske filozofije — sv. Tomaža Akvinskega. Posebna vrednost in posebnost njegovih zgodovinskih, zlasti pa filozofsko-zgodovinskih del je v tem, da iz najpodrobnejših osebnih zgodovinskih podatkov pri losameznih mislecih vedno bolj prehaja v oris njihove časovno-zgodovinske povezanosti z duhovno strukturo dobe, v kateri so živeli. To nam najlepše potrjuje njegov Tomaž Akvinski, kjer je ob njegovi filozofski osebnosti podana v jasni pragmatično zgodovinski luči prav za prav vsa srednjeveška miselnost, posebno pa razvoj po Tomažu imenovane tomistične šole.

2. Obratno pa nam Kovačičeve čisto zgodovinske knjige kažejo, da tudi tam nagiblje k filozofski poglobitvi in razlagi zgodovinskih dogodkov, v njem nahajamo oni redek ekvilibrij med zgodovinskim in filozofskim zanimanjem, ki je podlaga za tako zvano filozofijo zgodovine (Geschichtsphilosophie). Nagujenje k takšni filozofiji zgodovine razodeva Kovačič v svojih dveh razpravah o Najvišjem dobrem pri Sokratu, Platonu in Aristotelu in Aristotelovem svetovnem naziranju, ki jo smatra za logično nadaljevanje prve. Tu poskuša našo dobo in njene nedostatke razumeti v luči starogrške filozofije, razkrojenosti modernega človeka postavlja nasproti enotnosti Aristotelovega svetovnega nazora. Škoda je samo, da se Kovačič v tej smeri ni obširneje razpisal, ker bi nam ob svojem živem, zanosnem slogu bil lahko prav v filozofiji zgodovine nudil kot filozof največ.

3. Zato je Kovačiču filozofija vseskozi življenjska vodnica in temelj znanstvenega dela, trikakor pa ne življenjski problem. Zanj je gotovo najznačilnejša osebna poteza njegov narodni idealizem, ki pa je bil predvsem v narodno-zgodovinskem realizmu: v vsem svojem vnetem narodnostnem delu je bil vseskozi tako stvaren realist, kakor jih ima naš narod malo; realist brez praznih fraz; neumorno znanstveno delo na podlagi človeških narodnih in krščanskih osnov. Takšna je tudi njegova filozofija. Njegov največji nasprotnik je zato skepticizem. Proti vsakemu nazoru, ki je vsaj malo inficiran od skepticizma, ima vedno isti, najučinkovitejši način dokazovanja: deductio ad absurdum. Ta dedukcija do absurdnosti je morda najznačilnejša za Kovačičevo teoretično filozofijo. Ta realistična miselnost v filozofiji, ki zahteva vedno jasnosti, življenjske bližine in odločnosti, se vidi tudi v tem, da Kovačič v svoji spoznavni teoriji ne mara odpirati nobenega problema, na katerega ne bi dal sprti enoumne odgovora. Kdor preštudira njegovo Kritiko, dobi vtis, da so spoznavno-teoretični problemi domala vsi rešeni, zaupanje do lastnega spoznanja se mu v resnici utrdi. Je to njegov zdrav, dasi ne naivni, dovolj kritični in zmerni realizem. Tu je značilna razlika med njim in Alešem Ušeničnikom, ki je kot filozof gotovo nad Kovačičem: Ušeničnik odpira mnogo problemov v spoznavni kritiki, eksplicira vse možnosti, mnenja in teorije, a ob koncu pusti vprašanje odprto, tudi se varuje svoje mnenje končnoveljavno povedati.

4. Kot izrazit realist po vsem svojem delu in priprisanju je Kovačič obenem čisto naravno ne samo po šoli, temveč tudi po svoji osebni usmerjenosti pravi zastopnik tomizma v slovenski filozofiji. Saj je zmerni, kritični realizem, ki priznava duhovno in telesno, nadnaravno transcendentalno realnost, glavna prednost in osnovna oznaka tomistične filozofije nasproti moderni pokantovski miselnosti. Da pa je v okviru te filozofije šel v nekaterih vprašanjih, kakor vprašanje o realni razliki med bistvom in bitkom (essentia in existentia) za Suarezijansko smerjo, ki dopušča samo umsko in ne realne razlike, kakor tako zvana strogo tomistična struja (dominikanska), ki je gotovo v svojem pojmovanju bližja konkretnemu, celostnemu življenjskemu pojmovanju, kakršno je značilno prav za Kovačiča, to nekoliko neskladno dejstvo je treba slej ko prej pripisovati enostavni okoliščini, da so bili Kovačičevi učitelji filozofije sami zastopniki Suarezijeve filozofske smeri. S svojo Ontologijo, ki je doživela že dve izdaji in ki v marsičem prav nič ne zaostaja za drugimi, svetovno znanimi filozofskimi učbeniki sličnega formata, je Kovačič, kljub skromnosti, žeš da je to samo učbenik, uvrstil med prve slovenske teoretične filozofe-tomiste. Ob njegovi smrti zato ob poudarjanju Kovačiča-zgodovinarja ne smemo iti molče mimo Kovačiča-filozofa.

Dr. A. T.

Krstna predstava igre »Izgubljena pota« na Ljudskem odru v Mariboru. Ljudji oder je v zadnji dobi podal že več dramskih del, ki so jih napisali člani sami. Zadnjo soboto pa je Ljudski oder doprinesel nov dokaz pridnosti ustvarjanja svojega članstva. Predstavil se je Franc Filipič s svojim prvcem »Izgubljena pota«. V zelo realistični zasnovi je prikazana socialna slika med »plemenitim« gospodom iz mesta in njegovim vinarjem. Weiner, tujec in plemič, lastnik vinogradniškega posestva, pozna samo eno — uživanje. Bog za njega ne obstoja, zato tudi ne pozna pravičnosti napram trpinu-vinarju, ki gara in dela zanj. V svoji strasti stre mlado življenje vinarjarjeve nečakinje Jelke, spravi e poti svojo oblavno ženo Lizo ter končna sam — upornik proti Bogu in njegovi postavi — podleže brez moči in brez sprave z Njim. Večni postavi, kot žrtev greha in uživanja. Nad mrtvim Weinerjem triumfiraj zgarani vinar Matevž — sam že z eno noga v grobu: »Dopolnjena je nad teboj postava...« Kljub raznim začetiškim hibam, je dialog pester in poteka dejanje dokaj napeto. Igralci so zadovoljivo podali igro, zlasti so uspele vloge Weinerja, vinarja Matevža, njegove vnučkinje Jelke in služkinje Spele.

Klasiki oživljeni

Najnovejša šolska reforma v Italiji je sicer z šoli položila težo na strokovni pouk, a vendar se istodobno tudi vema za klasike dviga. Dokaz, da je stara klasična kultura še vedno bistven del organske zrastlege Evrope.

Letos torej bodo v starem grškem teatru v Sirakuzi na Siciliji že deveto leto predvajali stare grške drame. »Državni zavod za antično dramo« (Istituto Nazionale del Dramma Antico), ki vodi te igre, je za letos izbral Sofoklejevga Ajaksa in Evripidovo Hekubo. Igrali bodo od 26. aprila do 14. maja, ko obhajajo v turistične evrhe prirerjeno »Sicilsko pomlad«.

Zanimivo je tudi, da sta glasbene vložke v slogu stare klasične kompozicije prirredila dva danes najbolj cenjena italijanska skladatelja. Za Ajaksa je zložil Rihard Zandonai, za Hekubo pa mojster Malipiero. Njegovo zaključno suito iz Hekube bodo izvajali tudi na mednarodnem glasbenem festivalu v Baden-Badenu (31. marca do 4. aprila) kot najboljšo delo sodobnega italijanskega mojstra. R. B.

V sredo, 5. aprila, bo francoska republika dobila novega predsednika. Albert Lebrun utrujen odlaga to najvišje mesto v državi, na katerem je bil polnih 7 let. Čeprav je to najvišja čast, ki jo kak francoski javni delavec more doseči, so te volitve vendar najbolj mirne izmed vseh. Volitve obratnih zaupnikov po tovarnah bolj razburjajo duhove kot pa volitve predsednika republike. To je namreč stvar, ki se tiče samo poslancev in senatorjev in je navadno v enem dnevu končana. Pariz komaj ve, da bo Francija v nekaj dneh dobila novega vrhovnega predstavnika, svojega suverena, ki uživa pravice vladarja. Volitve predsednika republike potečejo običajno tako ob strani, da javnost večinoma šele naslednji dan iz časopisov izve, kdo je bil v Versaillesu izvoljen. Le v senatu in parlamentu, kjer so edini volilci, se zbirajo skupine, med katerimi se šepetaje omenjajo imena mož, med katerimi bo treba v kratkem v Versaillesu izbrati. Ta imena se skrivnostno imenujejo tudi na borzi, dasi nihče ne upa z gotovostjo reči, kdo bo čez dva dni predsednik republike. Daladier, Jeanneney, Herriot, Petain, Berard, Bouisson, Roy Queuille, Pietri — to so može, na katere se obrača politična ravnost, nekateri pa še upajo, da se bo Lebrun dal pregovoriti in bo še ostal za nadaljno dobo 7 let.

Bolj živahno je pa v Versaillesu, razkošnem gradu nekdanjih francoskih kraljev. Tu se čisti in pometa po vseh sobah in hodnikih, kakor se že ni od obiska angleške kraljevske dvojice. Tu bo novi predsednik sprejemal prve čestitke, zato mora biti vse slovesnemu trenutku primerno slavnostno in lesketajoče. Glavna dvorana, v kateri se bodo v sredo ob 2 pop. zbrali volilci, poslanci in senatorji, se sicer toliko more sklicevati na zvezo s kralji, kakor kandidati za mesto predsednika republike. Predsednik republike namreč more postati vsak polnoleten državljan, da le ni še bil sodno kaznovan in — da ni potome kakke družine, ki so vladale v Franciji, t. j., da ni vojvoda de Guize, grof de Paris, vojvoda des Nemours, čigar rod izhaja iz francoske črte Bourboncev, ali princ Louis Napoleon, zadnji Bonaparte — te družine imajo med svojimi predniki kralje in so zato izključeni iz teh volitev.

Volitve z vsem ceremonielom navadno trajajo le nekaj ur in jih še nikoli ni bilo treba ponoviti več kot dvakrat, pa je bilo kljub temu treba izprazniti cel del gradu, da se bodo vsi volilci, ki jih je letos 930, mogli razmestiti. Za predsednika senata, ki vodi to sejo, in predsednika skupščine je pripravljeno stanovanje, ker morata ta dva ostati v Versaillesu, ako volitve ne bi bile končane še isti dan. Sicer se to še nikoli ni zgodilo, pa je vendar treba vse pripraviti, če bi le se. Poleg tega so pripravljene prostori za posvetovanje posameznih odborov in strank, vsega skupaj 21 manjših dvoran. Iz državnega skladišča za pohištvo v Parizu so v 11 železniških vozovih prepeljali v Versailles stole, mize, preproge, stenske slike, kipe in tintnike, da bodo dostojno opremlili

vse te prostore, čeprav se bodo v njih kretali Francozi sami. Pozabili tudi niso žare, ki bo stala ob govorniškem ozru in bodo v njo volilci metali listke z imenom voljenega kandidata. K tej selitvi za nekaj ur spadajo tudi krogljice, za vsakega navzočega volivca po ena, ki jo vsak senator ali poslanec, ko je položil svoj listek v žaro, preloži v pripravljeno košaro. Po listkih in krogljicah se potem ugotovi, da nobeden ni glasoval dvakrat.

Pariška poštna uprava je prepeljala tja na več tovornih avtomobilih telefonske celice, da bodo časniki mogli takoj sporočiti novico po vsem svetu, vsak svojemu časopisu. Letos je teh celic 88 — pri zadnjih prejšnjih volitvah jih je bilo samo 24. — Baže jih bodo razmestili med kipe kraljev, maršalov in vojskovodij v prvem nadstropju. Najbolj razkošno bo opremljen investiturni kabinet, kjer bo petnajsti predsednik tretje republike takoj po svoji izvolitvi sprejemal čestitke. Voditelj seje mu bo tu izročil listino o izvolitvi, ki mu za sedem let daje v Franciji pravice vladarja.

Največji človek na svetu, Amerikanec Robert Wadlow. S svojim odvjetnikom zapuša sodišče v Sanct Josephu. Velikan je namreč tožil nekoga zdravnika za odškodnino 100.000 dolarjev (4 milijone 450.000 din), ker mu je v nekem strokovnem članku rekel, da je »nenormalen«.

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Državno liga prvenstvo

Gradjanski (Skoplje) : Ljubljana 2:1 (1:0)

Domači so zasluženo podlegli odličnemu nasprotniku iz Skoplja, ki je bil ves čas v taki premoči, da se je dobesedno igral z njimi kakor mačka z miško. Izvzemši petnajst minut drugega polčasa, ko so domači predvneli nogomet, ki se spodobi za ligaša, so igrali samo klavrno in podrejeno vlogo. Tako žalostno pa nam zlepa niso zaigrali naši, katerim se ne obeta nič dobrega v nadaljnjem liga tekmovalju, če ne bodo drugače zaigrali. Moštvo je bilo v prav vseh linijah slabo, kar velja še prav posebno za krilsko vrsto, katere sploh ni bilo videti. Gostje bi zaslužili še večjo zmago, četudi je treba na drugi strani priznati, da bi domači celo zmagali ali vsaj neodločeno igrali, če bi bil naš vratar na mestu. Prvi gol je bil namreč lahko ubranljiv, drugi pa je tudi precej zaradi njegove nepredvidnosti našel pot v mrežo.

Jedinstvo : Bask 4:1 (3:1).
Jugoslavija : BSK 2:1 (0:0).
Gradjanski (Z) : Zemun 3:0 (2:0).
Hajduk : Hask 2:1 (1:1).
Slavija (V) : Slavija (S) 1:3 (1:1).

Tabela je sedaj takale:

1. BSK	18	13	3	2	54:14	29
2. Gradjanski Z.	18	12	2	4	41:14	26
3. Hajduk	18	10	4	4	44:26	24
4. Jugoslavija	18	10	3	5	33:20	23
5. Hask	18	8	4	6	33:22	20
6. Jedinstvo	18	8	2	8	31:34	18
7. Slavija S.	18	7	3	8	30:30	17
8. Bask	18	5	6	7	23:27	16
9. Gradjanski SK	18	5	2	11	21:47	12
10. Ljubljana	18	4	4	10	15:36	12
11. Slavija V.	18	3	4	11	21:42	10
12. Zemun	18	3	3	12	17:51	9

Drug domač nogomet

Maribor : Hermes 2:0 (2:0).
Bratstvo (Jesenice) : Atletiki (Celje) 2:2.
Celje : Jugoslavija 3:1.

Cross-country za državno prvenstvo v Zagrebu

Med posamezniki je zmagal Kotnik Jože (Concordia) v času 32:05,3, med moštvu pa je bila prva Concordia pred Ilirijo.

Državno prvenstvo boksarjev

V Zagrebu so bili na državnem prvenstvu boksarjev doseženi tile uspehi:

V muški kategoriji je po točkah premagal Nemeček Vladko (Croatia) Stiha (Split).
V bantam kategoriji je zmagal v prvem krogu k. o. Padel (Croatia) Povaletja (Herkules).
V peresni kategoriji je prvak Fuke (Bata, Borovo). Gettesmann (Makabi, Zagreb) je bil zaradi prenikzege udarca diskvalificiran v tretjem krogu.
V lahki kategoriji je zmagal po točkah Devčič (Herkules) Ravnikarja (Croatia, Zagreb).
V veltler kategoriji je premagal Polak (Makabi) po točkah Kerina (Herkules).
V srednji kategoriji je premagal Krleža (Herkules) v prvem krogu k. o. Bošnjara (Croatia).
V polteški kategoriji je premagal Hladnik (Herkules) po točkah Mitliča (Split).
V teški kategoriji je premagal po točkah Ipa-vec (PSK, Maribor) Albinja (Herkules).

Veleslalom LZŠP

V Tamarju so bile tekme Ljubljanske zimskošportne podzveze na 2000 m dolgi progi z 31 vrati-

ci z višinsko razliko 950 m in so bili doseženi tile rezultati: 1. Mulej Miloš 2:32,4; 2. Kralj Leopold 3:20; 3. Zerjal Emil 3:37 (vsf Ilirija); 4. Molnar Saša (Ljubljana) 4:14; 5. Finžgar Rudi (Planina) 4:14,4.

Punčec podlegel Kucelliju

V Allasiju je premagal Italijan Kucelli našega mojstra Punčeca v treh setih z 8:6, 7:5 in 6:4 ter si osvojil prvenstvo Allasija. V finalu mešanih dvojic je par Henkel-Wheeler premagal naš par Punčec-Florijanovca z rezultatom 7:5 in 6:3.

Nogomet v inozemstvu

V Italiji vodi v prvenstveni tabeli Bologna s 34 točkami. V prvi diviziji so pa bili doseženi tile rezultati: Milano : Novarra 2:1. Lagio : Liguria 1:0, Juventus : Bologna 2:0, Triestina : Livorno 2:0, Lucchese : Bari 0:0, Modena : Genova 0:0, Ambrosiana : Roma 3:2, Napoli : Torino 0:0.

V angleškem nogometu vodi še vedno Everton, ki je zmagal nad Wolverhamptonom, ki je trenutno najboljši klub v Angliji.

V francoskem nogometu so bili v nedeljo naslednji rezultati: Polfinalni tekmi za francoski nogometni pokal: Lille : Sete 1:0, Racing : FIVES 1:0. — Prva divizija: Marseille : St. Etienne 3:1, Antibes : Metz 1:1, Lens : Canes 6:1, Le Havre : Rouen 4:1, Strasbourg : Roubaix 2:0.

Črncet Henry Armstrong premagal Angleža Ernie Rodericka

V Madison Square Gardenu je premagal prvak polteške in srednje teške kategorije Črncet Armstrong Angleža Rodericka v dvanajstih rundah.

Smučarske prireditve

Smučarski klub Celje priredi na velikonočni ponedeljek, dne 10. aprila v Savinjskih planinah tekmo v veleslalomu. Podrobnosti še objavimo. Jugosl. zimsko-sportna zveza priredi dne 16. aprila mednarodno tekmo »Triglavski dan«. Tudi o tej tekmi bomo podrobno še poročali.

Snežne razmere

Poročilo Turjskoprometnih zvez o Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ, dne 3. aprila 1939.
Planica-Statina 830 m: 4. delno oblačno, 20 cm snega, snežec.
Planica-Tamar 1308 m: 3. delno oblačno, 80 cm snega, snežec.
Peč-Petelinjek 1440 m: 2. delno oblačno, 80 cm snega, snežec.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Centenim damam in gospodom se naznanja, da se bo poučevalo plavanje za začetnike posamezno vsak dan dopoldne; ura po dogovoru. Poučevalo se bo pod strokovnim vodstvom z zimskim kopališču SK Ilirije. Prijave sprejema gosp. Fritsch od 2 do 6.

Uradnikom in uradnicam sporočamo, da se bo pričel večerni plavalni tečaj, če bi se priglasilo dovolj udeležencev. Dan po dogovoru med 8—9 ura. Prijave sprejema g. Fritsch od 2 do 6.

DKSK EDINSTVO poziva vse članstvo, obvezno pa dirkec in funkcionarje, da oddajo tajništvo kluba po 2 sliki in 10 ostruma 15 din zaradi verifikacij. — Ker se bodo v kratkem pričele dirke, opozarjamo članstvo, da ne ostane brez licene, ker brez njih ne bodo pripuščeni k startu.

DKSK EDINSTVO obvešča in vabi kolekarje, ki imajo veselje do kolearskega športa, na godno dirko (cross-country), ki bo v nedeljo 16. aprila t. l. na Rožniku. Dirkalo se bo poleg kategorij dirkačev tudi z navadnimi kolesi. — Prijave sprejema tajništvo kluba Celovška cesta 102 mehanična delavnica Zerjal.

PLANINCI! Predavanje o Kočevski bo drevi ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. — Priidite v šim večjem številu, da se boste seznanili s temi lepimi kraji naše Dolenjske.

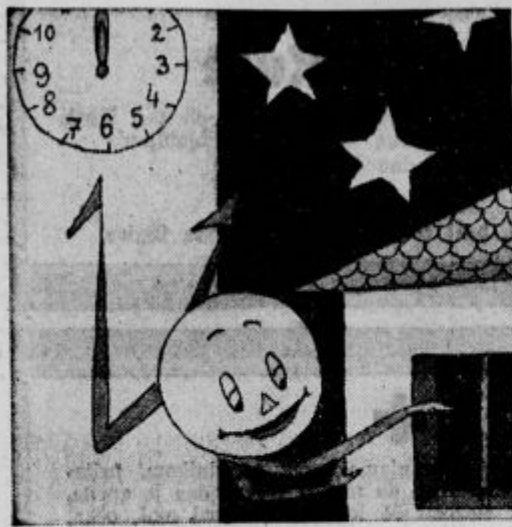

Otroški kotiček.

11

Konč Ahačič:

Nosan in Zalika

Zadovoljno se smeje Luna, ko gleda vso to ropotijo, potem pa potrka na šipe: »Trk-trk! Igračke oživite! Trk-trk! Vesele bodite! V pičem času do ene ubogajte mene! No! No! Halo! Halo! Tako ukazuje Luna. V zvniku pa bije polnoč.

In tedaj se živo zganejo igračke: Iskri zahrška in poskoči; Gagica zagaga; Bumček zakotali žogo; Zalika se zaspano ozre in vidi, da steguje k njej svoje roke grdi pajac Nosan.

300 nagrad

za stare in nove naročnike »Slovenca« bo razdeljenih dne 29. aprila t. l.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Za te, Marija, 20 pesmi za solo, mešani, triglasni, dvoglasni zbor in ljudsko petje, deloma z orglami, zložil Al. Mav. Samozalozba. Posamezni izvodi po 16 din, nad 10 izvodov po 6 din. — Mav sodi brezdvomno med naše najboljšje skladatelje. — e pokojni dr. Mantuani se je izrazil v kritiki pred leti izvajane cerkvenega koncerta v ljubljanski stolnici, na katerem se je izvajala tudi njegova Marijina pesem »Kraljica angelska«, da je »Mav skladatelj po božji volji«. Tudi naš priznani glasbeni strokovnjak msgr. Stanko Premrl se je izrazil, ko je pregledal in odobril pričujoče pesmi, da ima Mav od Boga mu dan skladateljski dar. Za mesec najnik za šmarnične pobožnosti so te pesmi kar najbolj dobrodošle. Vse so zelo pevne, v melodioznem slogu zložene in dostopne vsakemu zboru, boljšemu in šibkejšemu. Zbor, ki bo te pesmi izvajal, bo vnel srca vernikov in jih navduševal za čiščenje Matere božje. Pesmi se dobijo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Skrivnost ameriškega jezera

24

Mr. Bruce se je zopet vleknil na naslonjač. »Ne, ne... Ne vem... Koga torej?« »Našega prijatelja Monara.« »Ne!« »Da, smešno je, da smo se vsi trije dobili na tej ladji. Skoraj bi mislil... da smo si dali besedo. Manjka še samo Neighbour...« »Ali ste imeli tudi vi vtis, da je Devil Path na krovu?« je vprašal po trenutku molčanja sodnik. »Devil Path? Čisto gotovo, da je! In jaz vem in tudi Monar je istega mnenja. Povedal mi je...« »Ste mu o tem povedali?« »Seveda, povedal sem mu.« »Kaj vam je rekel?« »Rekel mi je: Ker se nahaja na krovu Devil Path, se nahajam tu tudi sam.« »Je rekel to?«

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojnó. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglas se plačuje takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računajo enokolonjska, 3 mm visoka politna vrstica po 2 din. — Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Postrežnico sprejemem za dopoldanske ure. Prule 19/II., desno.

Fanta za vrtna dela

Iz okolice Ljubljane takoj sprejemem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 5186.

Na gostilno

sprejemem pošteno in gostom priljubljeno dekle. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5156. (b)

Starejše dekle

ali ženo srednjih let za vsa hišna opravila sprejemem župnišče v Slavoniji. Ponudbe na: Podravski Podgajci, župnik Milfajt.

Spretnega delavca

ki je daljšo dobo delal pri izdelovanju gumijaste vrvice (Gummibandwebstuhl) sprejemem. Javiti se: Tovarna Lastiša, Solunska 2, Beograd. (b)

Samostojno kuharico

prvorazredno — sprejme kolodvorska restavracija v Splitu. Ponudbe prostim s prepisom spričeval poslati — a kolodvorsko restavracijo v Splitu. Nastop službe 1. maja. (b)

Kupimo

Vankovrstne zlato kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Vajenci

Vajenko v trgovino sprejme Ana Mitič, Povšetova ulica, Ljubljana.

Posestva

Hiše trgovske in stanovanjske ter stavbne parcele ozir. posestva - nudi v ugoden nakup Pristavec Franjo, realitetna pisarna v Ljubljani, Erjavčeva c. 4a

Naprodaj je travnik

v Mestnem logu, velik okoli tri orale. Kravja mrvca. Poizve se v Mostah, Predovičeva ulica 5.

Enonadstropno hišo

dvostanovanjsko, ki ima lepo lego, prodam. Cena po dogovoru. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5090. (d)

Travniki

v neposredni bližini Rakovnika, v izméri 16.824, 9238 in 8716 m² naprodaj. Cena za kv. meter 8—9 din. Ugodni plačilni pogoji. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5134.

Kmečki mlin

s stanovanjem, hiša, goveji in svinjski hlevi, drvarnica, stikalnica za olje, tri in pol orala zemlje, napredaj. Mlin in hiša stojita tik banovinske ceste, 5 minut od cerkve Sv. Petra. Pogon Drava. Malečnik št. 6, Sv. Peter pri Mariboru. (p)

Auto-motor

5-tonski tovorni avto ugodno prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Kipper« 5185. (f)

Poltovorni avto

1000—1500 kg nosilnosti, v dobrem stanju, kupim. Ponudbe na Moderni dekor, Zagreb, Nikoličeva 7

Pohištvo

Več spalnic in kuhinj, zajamčeno solidno izdelanih — prodaja Krže Franc, pohištvo — Vrhnika. Skladišče: Ljubljana, Prečna ulica 6. (e)

Stanovanja

Dvosobno stanovanje z vrtom oddam 1. maja. Tyrševa cesta 117. (c)

SOBE

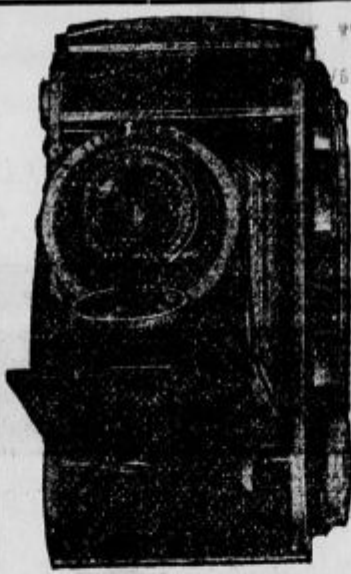
Lepo sobo s posebnim vvhodom, pritišče, oddam. Poljanska cesta 29. Poizve se tam.

Ker smo založeni

z izbiro vseh vrst spodnjega in zgornjega usnja, damskih torbic, aktovk, kovčkov in nahrbtnikov, Vas vljudno vabim, da si ogledate mojo zalogo in se prepričate, da kupite najceneje pri

Franc Erjavec

zaloga usnja, Ljubljana, Stari trg 18

Voigtlander

Naročila po pošti izvršujemo poštnoobratno!

Vaša dobra dva prijatelja

se Vam predstavljata:

LEVO:

BESSA z daljinomerom, format 6x9 ali 4,5x6

Helomar . 1:3,5 din 2.000.- Skopar . 1:3,5 „ 2.300.- Heliar . 1:3,5 „ 2.500.-

DESNO:

električni merilec svetlobe: Elektro Bewl din 540.-

FOTO-DROGERIJA „HERMES“ Ljubljana, Miklošičeva cesta 30

električni merilec svetlobe: Elektro Bewl din 540.-

FOTO-DROGERIJA „HERMES“ Ljubljana, Miklošičeva cesta 30

Ob štirih jutraj. Hodnik F na mostu B je bil puščoben in slabo razsvetljen z nočnimi žarnicami. Suštenje... Neka senca se je pravkar pojavila na koncu hodnika, se hitro bližala in zdelo se je, da bolj polzi po tapeti kot hodi. Kabina 107, nadzornik Monar... Senca se je sklonila k vratom in prisluškovala, potem prilo-

nila ustnice na ključavnico in zamrmrala: »Jož Rosey... Jož Rosey... Jož Rosey...« Za vrati kabine je nastal zamolkel hrup in nek glas je zašepetal: »Gromska strela!« Senca se je bila že zravnala. Ze je brzela po hodniku in naglo izginjala. Vrata kabine so se odprla in na pragu se je pojavil nadzornik Monar v nočni obleki in bos. Obraz mu je bil smrtno blede, oči preplašene, a v desnici je stiskal revolver.

Pomlad čas potovanja in obnove — zato potne kovčge, lepe ročne torbice, nahrbtnike, nogometne žoge, denarnice in še mnogo primernega priporočam Iv. KRAVOS, Maribor, Aleksandrova 13 Oglejte si izložbe!

Gospodinje in neveste!!

Ali Vam je že znano, da je edina trgovina v Ljubljani, ki ima specialno zalogo platna, belega in barvastega blaga za perilo in posteljnine, zastore, pregrinjala, tekače (tepihe), pregrinjala, veliko izbiro namiznih garnitur, platnenih in frotir brisač, servijetov, izgotovljeno posteljno perilo. Najlepa izbira svilenih in klotastih prešitih odev, volnenih in flanel odev, perja puha, žime, morske trave itd.

Podružnica tvrdke F. I. GORIČAR, Sv. Petra cesta 30 Oglejte si blago in nizke cene v naših izložbah, kakor tudi brezobvezno naravnost v trgovini!

Prodamo

Za vsako družino oblačila — najboljša in najcenejša — Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana

Prodam

2000 kg slatkega sena, 1500 kg krmske pese in kozolec s 4 okni. Pojasnila: Podgora 28, St. Vid nad Ljubljano. (l)

Predno kupite kolo

oglejte si zalogo prvovrstnih tovarniških znamk Viktor Bohinec, Ljubljana, Tyrševa c. 12, dvorišča. (l)

Damske predpasnike

Izgotovljene, od 15 din, damske bluze od 32 din, krila od 35 din, obleke, pralne, od 40 din, naglavne rute od 6 din, žepni robel od 1 din naprej - dobite v novo otvorenji trgovini Za Ljubljano, pri Zmajskem mostu, Sv. Petra nasip št. 29.

Deško kolo

znamke »Aiglon«, dobro ohranjeno poceni prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5183. (l)

Bencinski motor

6 KS, za vsako kmečko uporabo, prodaja Franjo Rovtar, Ključavničar — Britof 71, Kranj. (f)

Fotoaparati

Voigtlander, 6x9, z izvrstno optiko, kompletno opremljen, poceni prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5160.

Semenski oves, ribniški fižol,

črno deteljo, banško lucerno, grahoro, peso, trave in druga semena za polje dobite v najboljši kakovosti pri tvrdki

Fran Pogačnik d. z o. z. v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 83 (Javna skladišča).

Fižol tudi zamenjamo.

»Presto« koleša

večletna tovarniška garrancija. — Na ugodne obroke. — Na zalogi tudi koleša drugih znamk. Rabljena koleša vzamemo v račun.

Nova trgovina

Tyrševa cesta 36 (Nasproti Gospodarske zveze).

Orehova jedrca in orehe

nudi Sever & Komp., Ljubljana. (l)

Moško perilo

na drobno in na debelo po najnižjih tovarniških cenah nudi »Kreko«, zaloga perila, Tavčarjeva 3.

Obrt

Dame, pozor! Trajna ondulacija, barvanje las najceneje v salonu »Polanca«, Kopitarjeva ulica 1. (r)

Pošten čevljar

se priporoča za vsako vrstna popravila čevljev. Izvršujem solidno in poceni. Na željo pridem po čevlje na dom in jih spet na dom prinsem. Ačko Gregor, čevljar, Pregljeva ulica 16, soba 6, Maribor. (o)

Glasba

Violino, čelo, kontrabas staro, ako tudi v slabem stanju, kupim. — Trgovci izključeni. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Violina« št. 6116. (e)

Objave

Izjavljam, da nisem plačnik kakršnih koli dolgov ali stroškov moje žene. Vincenc Milinarič, Hoče. (o)

Pirih Milko

uradnik OUZD v Ljubljani, obzaruje in prekljuje, da je dne 28. nov. 1938 na volivnem shodu JRZ v Tomačevem rabil sledeče besede: »Smo imeli priliko videti zločince, ki jih je izvajala orjunaška tolpa, in sicer v Trbovljah so nam ustrelili Pakina, a v Rožni dolini pri Vadvanju so jim stiskali prste v prsmozu — in se Vadnalu Stanetu, uradniku OUZD, zahvaljujem za odstop od tožbe. (o)

ALPEKO-plošče

Hidravlično stisnjene Terrazzo in druge plošče za tlakovanje in oblogo sten, obložne in polne stopnice ter vse druge izdelke iz umetnega kamna, izdelane s pomočjo modernih strojev, dobavlja v prvovrstni izdelavi in kvaliteti:

"ALPEKO", industrija umetnega kamna
Ljubljana, Turševa cesta 48 • telefon 29-30

Zahtevajte povsod naš list!

Zahvala

Vsem, ki so nam ob smrti predragega brata, svaka in bratranca, gospoda

EDVINA ROZMANA

upravitelja penz. fonda adv. komore

izrazili sožalje in poklonili cvetja, se pristočno zahvaljujemo. Globoko zahvalo smo dolžni predvsem gg. zastopnikom adv. komore za njihovo izredno naklonjenost, gg. zdravnikom, ki so skušali pokojnemu z vso svojo zdravniško vedo ohraniti življenje, prav tako požrtvovalnemu strežniškemu osebju, nadalje vsem pevcem za ganljive žalostinke ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

V Ljubljani, dne 3. aprila 1939.

Zalujoči

✚ S skrušenim srcem naznanjamo pretužno vest, da je vsegamogočni poklical po dolgi, mučni bolezni, prevideno s tolažili svete vere, na cvetno nedeljo k Sebi našo nad vse ljubljeno soprogo, zlato mamico, staro mamico, sestro, teto, svakinjo in taščo, gospo

Marijo Gorenc roj. Kramaršič

soprogo železniškega uradnika v pokoju

Pogreb naše nenadomestljive pokojnice bo v torek, dne 4. aprila, ob 5 popoldne izpred mrtvaške veže na Vidovdanski cesti 9 na mrtvaško njivo k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, dne 2. aprila 1939.

Jože Gorenc, soprogo; Pepca por. Slapšak, Ljilje, Ernuška, otroci; Ernest Kramaršič, brat; Vinko Slapšak, zet; Slavčič roj. Barle, sinaha in ostali sorodniki

Naznanjamo vsem, ki so ga poznali, da je danes ob desetih umrl gospod

Anton Krapš

kavarnar v pokoju

in se spravljen z Bogom preselil v boljše življenje.

Pogreb blagopokojnega bo v torek 4. aprila ob štirih popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša za blagopokojnim se bo brala v sredo 5. aprila ob 6.30 v farni cerkvi Sv. Frančiška.

Ljubljana, dne 2. aprila 1939.

Zalujoči ostali

Po dolgem trpljenju, previden s tolažili svete vere, nas je za vedno zapustil naš ljubljani oče, stari oče, tast, stric in svak, gospod

Franc Fabiančič

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek 4. aprila ob pol treh popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Pogrebna maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 5. aprila ob 8 zjutraj v župni cerkvi Sv. Petra.

Ljubljana, Ruperč vrh, dne 3. aprila 1939.

Zalujoči ostali

Pomladanski otroški plašči

od 100 dinarjev naprej se dobijo samo pri
L. TRPINU, MARIBOR, Vetrinška ulica 15.

Vabilo

na XXVII. redno sejo upravnega odbora Hranilnice kmečkih občin v Ljubljani

dne 19. aprila 1939 ob 15. uri popoldne
v dvorani »Vzajemne zavarovalnice«, Ljubljana,
Miklošičeva cesta št. 19, I. nadstropje.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika XXVI. seje upravnega odbora.
2. Poročilo ravnateljstva o poslovanju od zadnje seje upravnega odbora.
3. Poročilo pregledovalnega odseka.
4. Odobritev račun. zaključka za upravno leto 1936, 1937 in 1938.
5. Slučajnosti.

Odbor.

Globoko potrli naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je naša mama, stara mama, sestra, teta, gospa

Franja Jerman

2. aprila po kratki, težki bolezni, previdena s tolažili sv. vere, v starosti 80 let, Bogu vdano za vedno zapustila. Pogreb blagopokojne bo v torek, dne 4. aprila, ob 2 popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice bodo v več cerkvah. Pokojno priporočamo v molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 2. aprila 1939.

Zalujoči ostali

V neizmerni žalosti naznanjamo, da nas je v cvetu let zapustila nekončno ljubljena hčerka in sestrice

s. Sergija Kuré

Pogreb nepozabljene ljubljene bo danes ob pol štirih popoldne iz mrtvašnice državne bolnišnice v Ljubljani. Zagorje ob Savi, dne 4. aprila 1939.

Zalujoči ostali:

očka in mamica, brat Henrik, sestri Malči in Olga

Z žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nas je včeraj, dne 3. aprila, nenadoma zapustil v starosti 51 let naš ljubljani mož, očka, brat, stric in svak, gospod

ANTON KUCHAR

mesar in posestnik v Slovenjem Gradcu

Pogreb nepozabnega pokojnega bo v četrtek 6. aprila ob 15.30 iz hiše žalosti na tukajšnje farno pokopališče. Slovenji Gradec, dne 4. aprila 1939.

Zalujoči rodbini Kuhar in Prevojniki

Na cvetno nedeljo je, previden s svetimi zakramenti, po dolgi bolezni, umrl gospod

Alojzij Kliment

dvorni svetnik in finančni ravnatelj v pokoju

obžalovan od vseh, ki so ga ljubili in poznali. Pokojnika bomo ohranili v lepem spominu.

Šoštanj — Ljubljana.

Dr. Volbenk Kliment
sin

in ostalo sorodstvo.

Potrli neizmerne žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš nad vse ljubljani oče, stari oče, brat, stric, tast in svak, gospod

IVAN ŠMALC

občinski odbornik, trgovec, klobučar in posestnik v Mirni na Dolenjskem

danes ob petih zjutraj po kratki mukepolni bolezni v starosti 76 let, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo dopoldne ob 10.15 na Mirni na pokopališče sv. Helene.

Mirna — Ljubljana — Novo mesto, dne 3. aprila 1939.

Ivanka Šmale, trgovka v Ljubljani, Marija Šmale, trgovka na Mirni, in Angela Šmale, hčere; Ivan Šmale, trgovec, Novo mesto, sin; Iva Šmale roj. Agnitsch, snaha; Janek, Ika, Tonček, Marinka, vnuki

Ljubljana

Lepa velikonočna razstava

Državni osrednji zavod za žen. domačo obrt v Ljubljani praznuje letos dvajsetletnico svojega plodnosnega dela. V proslavo svojega jubileja je otvoril na cvetno nedeljo v svojih prostorih na Novem trgu zelo pestro razstavo belokrajinskih pisanic, ki so se pojavile tudi še le po prevratu prvič v ljubljanskih trgovinah in so sedaj zelo udomačene in priljubljene za velikonočni čas v Ljubljani in tudi drugod. Nad 800 komadov je bilo razstavljenih. Belokrajinske pisaničice so izdelane v težki batik-tehniki, ki zahteva veliko spretnosti od risarice ali »pisačice«. Motivi so na pisanicah geometrijski, nabožni ali naturalistični. Po veliki večini imajo vse pisaničice temno podlago, od katere se potem rdeča, bela, zelena in rumena barva prav lepo odražajo. Svoj čas so pisale Belokranjke pisaničice le za svoje prijateljice in znanke, danes pa, ko je zaprla bogata Amerika revnemu svetu iz Bele Krajine pot preko oceana, skušajo doma pridobiti z ročnim delom nekaj denarja za vsakdanje nujne potrebe, ker ni drugod zaslužka. Zato nam izgledajo pisaničice kot velike kaplje srčne krvi, ki jo nosijo na trg za svoje deco. Poleg pisanic so razstavljeni tudi belokrajinske vezenine, preproge in platno. Kot novost v moški modi so pa razstavljene krasne športne srajce z bogato vezenino, ki nadomešča kravato. Srajce so narejene iz belokrajinskega domačega platna in se izvrstno nosijo. Verjetno je, da se bodo prav hitro udomačile pri moški športni mladini, zlasti pa pri turistih, ker so zelo trpežne.

Velikonočna miza je pokrita s krasnim sivim prtom, ki je pokrit z bogato belo vezenino. Prav poseben je velikonočni namizni dekor, ki sestoji iz lesenega stojala, v katero je vtačena velikonočna butarica. Okoli nje so postavljeni pirhi in rdeče svečke, kar daje zelo pester izgled. Pripravi smo, da se bo tudi ta dekor hitro udomačil po slovenskih domovih.

V drugi sobi so razstavljeni razni moderni in narodni prti za čajne mize. Moda je vpeljala tudi nov način pokrivanja miz z različnimi prtiki brez prtov, kar se tudi pri nas udomačuje. Na ta način bodo prišle zopet naše čipkarice in vezilje do zaslužka.

Posebno pozornost vzbujata dva dragocena prtika iz čipke, ki sta namenjena za razstavo v Ameriki in kamor jih odpošljejo te dni. Ti dve umetnini prav zgovorno dokazujeta, da je pouk v čipkarstvu izvrsten in da so naša podeželska dekleta prav dovzetna zanj. Zeleti bi bilo, da najdeta ti dve umetnini kupca v deželi dolarjev. Obisk je bil ves dan zelo živahen in med prvimi gosti smo opazili go. Majenovo, soprogo podbana, go. Adlešičevo, go. Ravniharjevo in zastopnice raznih ženskih društev. Razstavo je pogledal tudi načelnik banske uprave g. dr. Ratej, predsednik Narodne galerije dr. Windischer in kar je zelo razveseljivo, lepo število akademikov, ki so se prav živo zamislili za naš folklor in ostala ročna dela. Lepo gesto je napravil belokrajinski poslanec dr. Kocelj, ki je kupil večje število pisanič za naš etnografski muzej.

Razstavo si je včeraj popoldne ogledala soproga g. bana gospa dr. Natlačenova.

Razstava je odprta do petka in jo priporočamo za obisk.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželjeno odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

1 Prešernova proslava v Franciskanski dvorani. Dramsko društvo »Jelka« je priredilo v soboto zvečer prav lepo uspešno proslavo 90 letnice smrti pesnika Franceta Prešerna, le žal, da dvorana ni bila preveč polna. Proslave so se udeležili med drugimi tudi prosvetni inšpektor prof. Kranjc kot zastopnik gospoda bana, magistratni direktor gosp. Jančigaj kot zastopnik gospoda župana, dekan teološke fakultete g. dr. Snoj kot zastopnik univerzitetnega rektorja, okrajni načelnik g. Maršič z gospo in še drugi odličniki. Slovesnosti primeren nagovor o Prešernu je imel g. prof. dr. Slodnjak. Sledile so posamezne točke sporeda, recitacije, deklamacija in petje. Proslava je zares lepo uspela.

1 Emil Kralj, popularni član naše Drame slavi danes 25 letni jubilej svojega dela v Tolstojevi drami »Živi mrtveci«. Predstava bo v Operi. Vstopnice pri dnevi blagajni.

1 Društvo slovenskih likovnih umetnikov zboruje. V soboto zvečer so zborovali člani Društva slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani. Zborovanje je vodil predsednik g. Ivan Vavpotič, poleg njega pa so še poročali tajnik prof. Mirko Šubic in o delu umetniškega sveta prof. Gojmir A. Kos. O osnutku novih pravil je poročal prof. Saša Šantel. Pri izdelavi novih pravil je sodeloval tudi profesor Bogomir Pregelj. Poročila navajajo, da se je

odbor zelo trudil za izboljšavo socialnih razmer slovenskih umetnikov. Posrečilo se je izvesti akcijo za bolniški fond, ki uspeva, tako da bo imelo društvo vsaj nekaj najbolj nujnih sredstev, kadar je treba priskočiti na pomoč svojim tovarišem. Umetniki so izrekli pohvalo raznim svojim prijateljem, zlasti predsedniku Narodne galerije dr. Franu Windischerju, ravnatelju Narodne galerije Ivanu Zormanu. Društvo se je tudi zelo trudilo za ureditve slovenske umetnostne akademije v Ljubljani. Pri volitvah je dosedanji predsednik gospod Ivan Vavpotič odločno odklonil ponovno izvolitev ter je bil za predsednika izvoljen kipar Nikolaj Pirnat, za odbornike gg.: A. Kos, Šubic, Kregar, Kalin, Šantel, Pregelj, Remčeva, Omerza in Zoran Mušič za Maribor, za predstavnika gg. Ivan Vavpotič in Nande Vidmar, v umetniški svet pa gg.: A. Kos, Kalin, Kregar, Putrih in Sedej.

Slovenski prosvetni dom bo priča naše zavednosti!

1 Originalne češke štofe dobite pri Jelovnik & Simončič - Ljubljana - Pred škofijo 13.

1 Hvalavreden zgraditelj. Za velikonočni priboljšek mestnim revežem v stari cukrarni je ob svoje 90 letnici daroval 250 din gosp. Rudolf Carli, direktor pomožnih uradov v p. Jubilant je s svojo dobrotljivostjo dal drugim jubilantom in godovnikom najlepši zgled, kako naj praznuje svoje jubileje in godove, ko naj se spominjajo tudi revežev. Castiljivemu jubilantu izreka mestno poglavarstvo najlepšo zahvalo in mu voščil tudi v imenu obdarovanih vesele velikonoč-

Slovaška podleгла Madžarom

Odstopila jim je na vzhodu obsežno ozemlje

Budimpešta, 3. aprila. AA. DNB poroča: Z merodajne strani poročajo, da bo nova madžarsko-slovaška meja potegnena takole: Meja, ki se prične pri Cerenini na poljski meji in gre čez hrib zapadno od mest Cioka, Ufal Jarmos, Taksanj in Miškolom. Južno od tega mesta gre meja proti zahodu proti Hales pataka. Mesta Remate, Vasdjur, Jesve, Felse, Halas, Also, Bukos i Saros in Renete pripadajo Madžarski. Od tega mesta dalje predstavlja mejo reka Ung. Nato gre meja vzdolž reke Magas Reba, ki ostane Slovaški, medtem ko Beze Lakarda pripada Madžarski. — Končni protokol o določitvi madžarsko-slovaške meje bo verjetno podpisan v tork.

Vest, na katero so v Španiji čakali skoraj tri leta: „Vojna je končana“

Burgos, 3. apr. AA. Havas. Radionacional je objavil snoči zadnje uradno poročilo vrhovne nacionalistične komande, ki je bilo prebrano ob 23 po odigranju falangistične himne. To poročilo se glasi:

Ker so danes nacionalistične čete zajele in razorožile poslednjo republikansko armado, so dosegle svoj zadnji cilj in je s tem vojna končana.

General Gamelin: Francoska armada še nikoli poprej ni bila tako močna kot danes

Pariz, 3. apr. AA. Načelnik francoskega generalnega štaba g. Gamelin je v govoru, ki ga je imel snoči na letnem zborovanju rezervnih častnikov, med drugim dejal tudi sledeče:

Zavedam se, da naša vojska nikdar poprej ni bila tako močna in sijajna, kakor je danes. Naše vrhovno poveljstvo je povsem enotno in razpolaga z ogromnimi izkušnjami. Naši vojaki so dobro izvežbani in odločni za borbo. Zaradi zadnjih storjenih ukrepov se bo moč naše stalne vojske znatno okrepila.

ne praznike ter še mnogo srečnih in zadovoljnih dni!

1 Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani vabi svoje članstvo, da se udeleži pogreba umrlega bivšega dolgoletnega člana kavarnarja g. Antona Krpaša. Pogreb bo danes ob 4 popoldne iz Mrtnišnice z Vidovdanske ceste na pokopališče k Sv. Križu.

1 Zobozdravnik dr. Rodoschegg ne ordinira do 16. aprila.

1 Velikonočna šunka ala Praga kg 23 din. Fr. Kham, Kongresni 8.

1 Nagla smrt. Včeraj zjutraj so v hlevu Pengovega posestva na Karloški cesti našli mrtvega 51 letnega mesarskega pomočnika Zaneta Zajca. Policijska komisija je ugotovila, da ga je zadela kap. Pokojni »Zajček« Zanec, kakor so mu dejali po karloškem okraju in v mesarskih krogih, je bil precej znana oseba.

1 Velika tatvina zlatnine v Ljubljani. V stanovanje Marije Germovšek na Starem trgu 6 je zadnje dni vlomil neznan tat in odnesel debel damski prstan s tremi malimi in enim velikim diamantom v vrednosti 13.000 din, dalje par damskih uhanov, zlato zapestnico in nekaj drugih predmetov.

1 Rekrutovanje. Policijska uprava je izdala naslednje naredbo: Na osnovi čl. 66 in 67 zakona o notranji upravi se zaradi preprečevanja pijančevanja in izgredov ob času rekrutovanja v Ljubljani izdaja sledeča naredba: V času, ko trajajo nabori, je imetnikom pogostinskih obratov prepovedano vsako točenje in prodajanje pijač nabornikom in njihovim spremljevalcem. — Vsakomur je prepovedano v tem času pod kakršnimkoli imenom prodajati nabornikom in njihovim spremljevalcem alkoholne pijače, jih za nje kupovati in nositi. — Nabornikom in spremljevalcem ni dovoljeno nositi s seboj alkoholnih pijač. Prestopki te naredbe se bodo kaznovali po čl. 69. zakona o notranji upravi z globo 10—500 din, oziroma ob neplačilu globe v odrejenem roku z zaporom 1—10 dni ter z odvzemom alkoholnih pijač, ki bi jih nosili s seboj naborniki ali njihovi spremljevalci. — Naredba stopi v veljavo dne 15. aprila 1939 in velja za čas od 14. do 30. aprila 1939. — Upravnik policije: dr. Hacin.

Praga, 3. aprila. AA. DNB: Snoči je predsednik odbora češke narodne zajednice Hrubí prečital preko praške radiopostaje poziv zajednice češkemu narodu. »Mi vas vabimo k tesnemu sodelovanju,« je dejal Hrubí, »da se zagotovi obstoj in samostojnost našega naroda. Naše narodno življenje bo zgrajeno na treh osnovnih stebrih: na socialni pravici v okviru državne ureditve, na nacionalni vzgoji duha in na vzgoji krščanskega duha. Nacionalna zajednica bo čuvala češki narod pred političnimi spori. Ona bo z vsemi sredstvi preprečila subverzivno delovanje razdiralnih elementov. Vse strankarske borbe morajo prenehati. Bodočnost naroda leži v edinstvu.«

Žrtve v Palestini

Jeruzalem, 3. aprila. AA. Havas: Za časa nemirov v Palestini je v prvih treh mesecih letošnjega leta umrlo 394 oseb. Od tega 126 upornikov, 13 raznih tujih državljanov, 16 židov, Angležev pa je bilo mrtvih in ranjenih 273. Zaradi ponovnih incidentov v Hebronu so prepovedale oblasti po zahodu sonca vsak osebni promet po ulicah.

Haiifa, 3. aprila. AA. Havas: V Haiifi je položaj zelo napet. Včeraj popoldne je bil na tukajšnjem tržišču ubit šejk Ahmed el Sakmini. Teroristična akcija se izvaja — kakor se zdi — zaradi nezadovoljstva, ki ga kažejo Arabci nad tem, da se sedanji položaj še dalje zavlačuje, prav tako pa tudi zaradi odpora, ki so ga nudili Judje o priliki sprejetja sklepov na konferenci za okroglo mizo. Arabci so zdaj zahtevali zaradi nadaljnjega medsebojnega zaupanja, da se spuste na svobodo vse one osebe, ki so v koncentracijskem taborišču. Poleg tega pa zahtevajo neposredno ustavitve judovskega priseljevanja.

Letalska pogajanja med Francijo in Anglijo

Pariz, 3. apr. AA. Havas. Ministrstvo za letalstvo poroča: Letalski minister Guy La Chambre je odpotoval danes popoldne v London. V njegovem spremstvu bodo tehnični svetnik kabinetala letalskega ministrstva, generalni inšpektor, podpredsednik sindikalne zbornice konstruktorjev letalskih motorjev, upravnik združenja letalskih tovarn in nekaj drugih.

Ribiški sporazum med Rusijo in Japonsko

Pariz, 3. apr. AA. DNB. Uradno objavljajo, da je bil sporazum o ribolovu, ki je bil sklenjen med Sovjetsko Rusijo in Japonsko leta 1929, podaljšan do konca 1939. Danes bo v Vladivostoku licitacija lovišč, pri čemur bodo Japonci lahko vzeli v zakup 254 lovišč, to je dve tretjini vseh lovišč. Zakup bo trajal pet let.

Preračuni banknih uprav in mestnih občin potrjeni

Belgrad, 3. aprila. AA. Vstrie s sprejetjem preračuna državnih izdatkov in dohodkov za leto 1939-40, je vlada preučila in odobrila tudi preračune izdatkov in dohodkov vseh banknih uprav za leto 1939-40 in večino preračunov mestnih občin za isto leto.

Izdatki vseh banovin za preračunsko leto 1938-1939 so znašali 914.992.761 din, preračuni vseh banovinskih skladov pa 66.6 milijona din. Celotni banovinski izdatki v preračunskem letu 1938-39 so torej znašali 981.592.761 din.

Izdatki za preračunsko leto 1939-40 bodo pa znašali 988.626.142 din, izdatki po preračunih banovinskih skladov pa 61.540.172 din, skupaj torej vsi banovinski izdatki za leto 1939-40 1050.166.314 dinarjev. Izdatki banovin za preračunsko leto 1939-40 so torej v primeri z izdatki za leto 1938-39 za 68.573.553 din večji.

Po banovinah se ti povečani izdatki razdele takole: dravska 16.264.040 din, savska 10.224.000, vrbaska 446.414, primorska 10.296.329, drinska 8 milij. 330.334, zetska 1.245.602, dunavska 15.727.522, moravska 4.791.562, vardarska 1.307.740 din.

To sorazmerno skromno povišanje izdatkov je posledica normalnega razvoja bančnih poslov in sicer tako v upravnem pogledu kakor tudi pri podjetjih. Za kritje zvišanih banovinskih izdatkov ni bilo treba izdati nobene nove doklade, ne povečati dosedanjih dajatev. Kritje zvišanih izdatkov in uravnoteženje banovinskih proračunov je zagotovljeno z boljšo organizacijo in učinkovitejšim nadzorstvom pri izterjevanju glavnice na rezultate pri izterjanju dohodkov leta 1938-39. Nekatere banovinske dajatve, ki so posebno bremenile narodno gospodarstvo, so ukinjene, prav tako pa tudi tiste dajatve, ki niso bile v veljavi v vseh banovinah.

Nekatere vrste banovinskih dajatev bodo še nadalje predmet skrbnega proučevanja. V tem pogledu se bodo skušale v mejah možnosti izvršiti nekatere korekture v korist narodnega gospodarstva in davčnih obvezancev.

(Iz oddelka državnega računovodstva.)

Trbovlje

»Pasijonc uprizori Ljudski oder v Društvenem domu danes in v sredo. Prva predstava ob štirih popoldne je namenjena mladini, večerna ob sedmih pa odraslim. Tudi cene so znižane, da je vsakemu mogoč vstop.

Št. Vid nad Ljubljano

»Kaj tako lepega pa v tej dvorani nismo še videli, se je kratko glasila kritika moža, ki je preteklo nedeljo po dovršeni Gregorinovi predstavi »V času obiskanjat šel iz Ljudskega doma. Res, vsa čast gosp. Gregorinu pa tudi vsem igralcem za ta užitek, ki so nam ga nudili preteklo nedeljo. G. Gregorin, ki je s pomočjo domačega gospoda kaplana osebno vodil vaje in predstavo, je pokazal, kaj se zamore napraviti s podeželskimi igralci in podeželskim odrom. Ko bi bila precej velika dvorana Ljudskega doma še enkrat toliko, bi ne bila mogla to nedeljo sprejeti vseh obiskovalcev, kajti mnogi niso mogli dobiti vstopa, precej velik oder pa je bil za to priliko sicer premajhen, a Gregorin ga je znal tako urediti, da se je 70 igralcev z lahkoto kretalo po njem. O igri sami je bilo ob raznih prilikah že toliko povedanega, da nam ne kaže ponavljati; rečemo samo to, da so se igralci in gledalci z vso resnobo zamislili v javno delovanje Odršenika. Tudi ljudsko petje vse dvorane med posameznimi odmori je bilo zelo primerno in silno učinkovito. Predstavo, ki traja dobre tri ure, bodo ponovili na veliki četrtki zvečer ob 8.

Kranj

Gorenjski obrtniki nameravajo zgraditi v Kranju obrtni dom. Ta misel ni nova, saj so obrtniki že pred leti kupili za obrtni dom na Primskovem precej veliko parcelo. Mnogim obrtnikom pa ni bilo všeč, da bi bil obrtni dom na periferiji našega mesta in ker je tudi denarja primanjkovalo,

Gorenjci! Nosite HINKO klobuke!

se je ta gradnja za nekaj časa odložila. V zadnjem času so obrtniki začeli resno misliti na to gradnjo, nameravajo pa prodati parcelo na Primskovem in v mestu zgraditi obrtni dom. V ta namen so začeli zbirati deleže po 100 din, katere sprejema Združenje obrtnikov v Kranju.

Kamnik

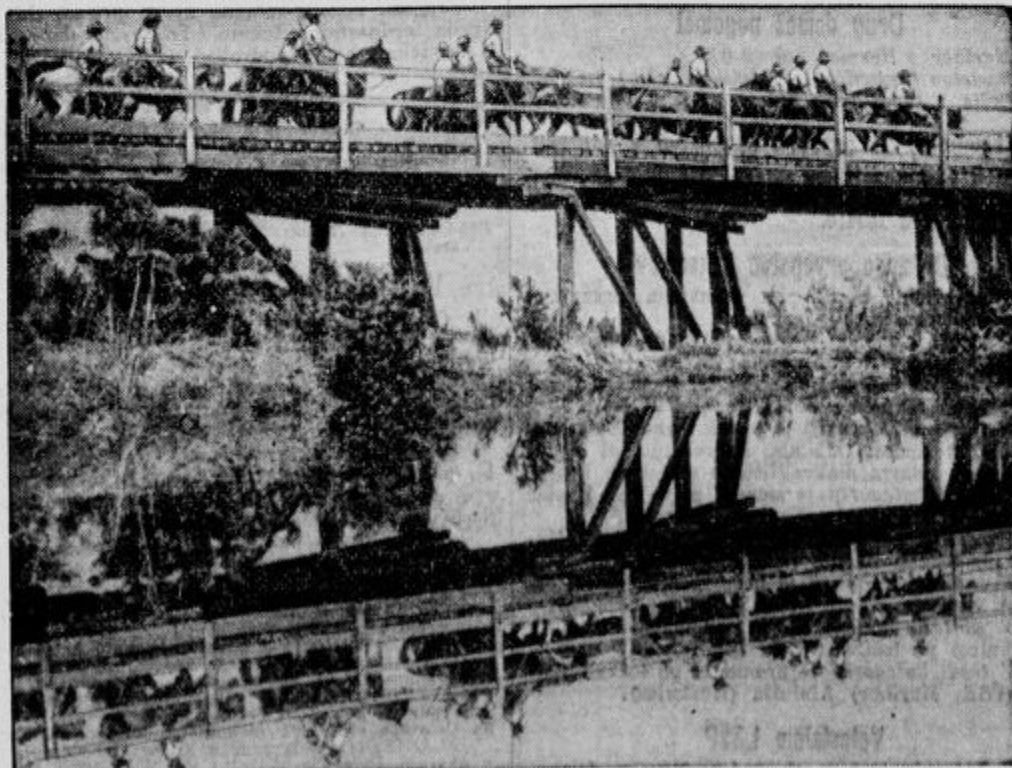
Najlepše velikonočno darilo bo brez dvoma za vse Kamničane jubilejni zbornik »Na bregovih Bistričec«. V tej lepo opremljeni knjigi, ki jo krasi vse polno slik, dobite točno sliko vsega okraja bodisi v zgodovinskem, socialno-gospodarskem in kulturno-prosvetnem in umetnostnem oziru. Ta knjiga je tudi najboljšo sredstvo za povzdigo tujkega prometa, ker so v njej dobro podane lepote in vabljivosti Kamnika in okolice. Zato si zanimivo knjigo čimprej naročite, dokler je še v zalogi.

V četrtek, 6. aprila t. l. ob pol 4 popoldne bodo imeli v Prosvetnem domu v Domžalah občni zbor naši študentje, organizirani v »Bistričec«. Med drugim bo imel predavanje prof. F. Terčelj o metodah raznarodovanja. K občnemu zboru so vsi starešine in študentje kamniškega okraja iskreno vabljeni.

Elektrifikacija Slovenskih goric

Važna konferenca pri Sv. Lenartu v Slov. gor. - Gradil se bo najprej daljnovod Pesnica - Sv. Trojica

Pri Sv. Lenartu v Slov. gor. je bila važna konferenca, na kateri se je razmotrivalo vprašanje elektrifikacije Slovenskih goric. Konferenco je vodil lenarški župan dr. Marjan Stupica, navzoči pa so bili med drugimi okrajni glavar dr. Šiška, narodna poslanca Zebot in Špindler, vsi župani iz okraja, zastopniki okrajne hranilnice v Sv. Lenartu ter številni lenarški trgovci in obrtniki. Podroben in strokovno zelo zanimiv referat o vprašanju elektrifikacije Slovenskih goric je podal ravnatelj Mestnega električnega podjetja v Mariboru Julij Uršič. Po načrtu, ki ga je izdalo mestno električno podjetje, bi bil izpejan glavni daljnovod od Pesnice preko Sv. Marjete ob Pesnici, Sv. Lenarta do Sv. Trojice. V vsakem od teh krajev bi bil transformator, iz katerega bi se napajalo s tokom krajevno omrežje. Iz navedenih krajev bi se odcepili tudi stranski daljnovodi v druge večje slovenjgorske kraje, predvsem k Sv. Antonu, k Sv. Benediktu, k Sv. Ani, k Mariji Snežni, k Sv. Juriju, Sv. Rupertu, Okrajna hranilnica v Sv. Lenartu je pripravljena prispevati večji znesek za stro-

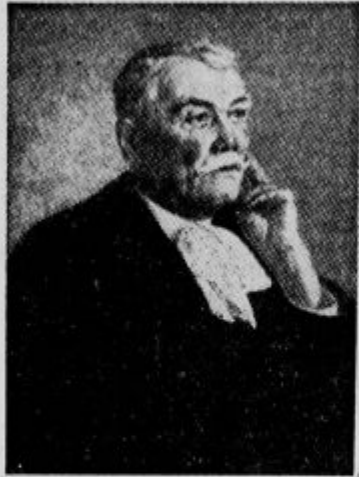
Kaj je zgoraj in kaj je spodaj? Slika kaže ameriško konjenico pri prehodu čez most v mestu Broadmeadows in je redek primer lepega odseva i vodi, da se ti slika na obe strani vidi enaka.

KULTURNI OBZORNIK

Volitve francoskega predsednika

Slovenski slikar Ivan Žabota umrl na Slovaškem

Slovaški listi prinašajo žalostno novico, da so v četrtek dne 30. marca našli v njegovem etanovanju v Bratislavi mrtvega slovenskega slikarja Ivana Žabota, ki pa je verjetno umrl že v ponedeljek, 27. marca, zadet od kapi v svoji postelji. Nekoliko dni se namreč že ni pokazal med svoje prijatelje, ki jih je imel mnogo med slovaškimi umetniki in občinstvom sploh, zato so nasilno vdrl v njegovo sobo, kjer so ga našli v če-

Zabotovo portret največjega slovenskega pesnika Hviezdoslava.

trtek mrtvega v postelji že po nekoli kodnevni smrti. Prejšnji teden je ležal dalj časa v tamkajšnji kliniki za težko srčno boleznijo, toda bolniške vzdušja ni mogel prenašati ter se je preselil na svoje stanovanje, kjer ga je samotnega dosegla smrt.

Ivan Žabota je sin Slovenskih gor, doma iz Ljutomer, ki je študiral slikarstvo na Dunaju in v Prazi, postal vojak in kot tak prišel v Budimpešto, kjer se je mnogo družil s Slovaki ter jih tudi portretiral. Osvobođenje ga je dobilo na Slovaškem, kjer je tudi ostal — najprej v Liplavskem sv. Martinu, pozneje v Bratislavi — in se

popolnoma vživel v njihovo deželo ter postal eden izmed njih, tako da ga Slovaki štejejo med svoje največje umetnike čopiča. »Slovaško umetniško življenje izgubila z njim, prav sedaj, ko je vsakega posameznika tako škoda, enega prvega izmed njih. Vsa Slovaška mu je hvaležna za njegovo delo, ki ga je opravljal z resnično ljubeznijo in se klanja njegovemu spominu«, pišejo slovaški časopisi. Med slovaškim narodom je bil zelo priljubljen radi svojega pristnega štajerskega družabnega značaja. V umetniškem svetu je pomenil zelo mnogo, saj je portretiral najpomembnejše slovaške vodilne može ter je njegov portret Stefanika med najlepšimi deli vrste. Stefanik je bil tudi njegov največji ideal, ki ga je oboževal, kakor tudi Hviezdoslavovo pesem. Na grobu mu je govoril drugi Jugoslovčan, ki je našel svoja druga domovina na Slovaškem, kakor naš Žabota, namreč kipar Kovijanovič, ki mu je med drugim rekel: »Najinim največjim idealom je bila in je ostala velika Jugoslavija. Drugi naš ideal pa je bila Češka-Slovaška. Ostala sva ji zvesta do poslednjega tragičnega diha. Ljubila sva najin drugi dom, Stefanikovo Slovaško. V tej najini ljubezni nisva poznala meja. Ti siji ostal zvest do svojega zadnjega diha. Obljubljam ti, da ji ostanem zvest tudi jaz. — Mojster, Žabota! Ločimo se danes od tebe, toda ne pokopavamo tvoje velike ljubezni do Slovaške, do Stefanika in Hviezdoslava. Ne pokopavamo tvojega imena... Z njim si postal zaslužen za Slovaško in njeno kulturo. Delal si čast našemu dobremu jugoslovanskemu imenu, naši Zedinjeni Jugoslaviji, predvsem pa tvojemu rodnemu slovenskemu mestu Ljutomeru, ki je Jugoslovancu in Slovanstvu dal nekaj slavnihih moži, kakor so Vraz, Miklošič in Murko. Jugoslovanski rojak in brat! Ko se vrnem iz Jugoslavije, prinesem na Tvoj grob jugoslovanske zemlje, katero si tako vroče ljubil, da ja tu zmešam s slovaško pretjo. Naj bo to simbol za najin skupni ideal, za katerega sva živela in delovala na Slovaškem. Ivoša, z Bogom!« — Tako mu je govaril pobratim in prijatelj kipar ter v teh besedah povedal vse ono, kar je tega časa naših Slovenskih goric privedovalo na Slovaško, ki mu je postala druga domovina. Želeti bi bilo, da bi se tudi Slovenci, katerih živ ud je bil, kmalu seznanili s Žabotovo umetnostjo, ki jo Slovaki postavljajo na tako visoko mesto. td.

Prelat Kovačič kot filozof

V prelato Kovačiču stoji zgodovinar tako v ospredju, da filozofa v njem skoraj ne vidimo. Zlasti zato ne, ker so tudi njegove filozofske razprave, ki so izšle v Katoliškem Obzorniku: Najvišje dobro pri Sokratu, Platonu in Aristotelu (l. 1899), Aristotelovo svetovno naziranje (l. 1900), in Voditelju v bogoslovnih vedah: Ancij Boštij in njegovo modroslovje (l. 1905) in v Casu: Teosofizem (l. 1921) iz področja zgodovine filozofije. Izmed njegovih treh v obliki knjige izdanih filozofskih del je ena zopet zgodovinskega značaja: Doctor Angelicus sv. Tomaž Akvinski (Ljubljana, 1923), a tudi dve sistematično filozofski knjigi: Občna metafizika ali ontologija (Maribor, 1905, 1930) in Kritika ali Noetika, nauk o spoznanju (Maribor, 1930) obravnavata povsod tudi zgodovino posameznih vprašanj.

Vendar bi se motil in bi podcenjeval pomen Kovačičevega filozofskega dela, kdor bi v njem videl samo zgodovinarja in ne tudi filozofa. Kakor je bil Kovačič s svojo osebnostjo in delavnostjo vseskozi originalna, svojisko izrazita postava v našem kulturnem življenju, tako ima tudi kot filozof poteze, ki mu bodo zahtele čisto samostojno mesto v zgodovini sloveske filozofije.

1. S svojimi razpravami iz zgodovine filozofije nam predstavlja Kovačič predvsem prvega izrazitega slovenskega zgodovinarja filozofije. V omenjenih razpravah je v obširnim znanstvenim aparatom obdelal vse tri vrhove grške filozofije: Sokrata, Platona in Aristotela, zadnjega Rimljana Ancija Boštija in najvišji vrh srednjeveške krščanske filozofije — sv. Tomaža Akvinskega. Posebna vrednost in posebnost njegovih zgodovinskih, zlasti pa filozofsko-zgodovinskih del je v tem, da iz najpoglednejših osebnih zgodovinskih podatkov priložnostnih mislečih vedno bolj prehaja v oris njihove časovno-zgodovinske povezanosti z duhovno strukturo dobe, v kateri so živeli. To nam najlepše potrjuje njegov Tomaž Akvinski, kjer je ob njegovi filozofski osebnosti podana v jasni pragmatično zgodovinski luči prav za prav vsa srednjeveška miselnost, posebno pa razvoj po Tomažu imenovane tomistične šole.

2. Obratno pa nam Kovačičeve čisto zgodovinske knjige kažejo, da tudi tam nagiblje k filozofski pogleditvi in razlagi zgodovinskih dogodkov, v njem nahajamo oni redek ekvilibrij med zgodovinskim in filozofskim zanimanjem, ki je podlaga za tako zvano filozofijo zgodovine (Geschichtsphilosophie). Nagujenje k takšni filozofiji zgodovine razodeva Kovačič v svojih dveh razpravah o Najvišjem dobrem pri Sokratu, Platonu in Aristotelu in Aristotelovem svetovnem naziranju, ki jo smatra za logično nadaljevanje prve. Tu poskuša našo dobo in njene nedostatke razumeti v luči starogrške filozofije, razkrojenosti modernega človeka postavlja nasproti enotnosti Aristotelovega svetovnega nazora. Škoda je samo, da se Kovačič v tej smeri ni obširneje razpisal, ker bi nam ob svojem živem, zanosnem slogu bil lahko prav v filozofiji zgodovine nudil kot filozof največ.

3. Zato je Kovačiču filozofija vseskozi življenjska vodnica in temelj znanstvenega dela, niti kakor pa ne življenjski problem. Zanj je gotovo najznačilnejša osebna poteza njegov narodni idealizem, ki pa je bil predvsem v narodno-zgodovinskem realizmu: v vsem svojem vnetem narodnostnem delu je bil vseskozi tako stvaren realist, kakor jih ima naš narod malo; realist brez praznih fraz; neumorno znanstveno delo na podlagi dlovecanskih narodnih in krščanskih osnov. Takšna je tudi njegova filozofija. Njegov največji nasprotnik je zato skepticizem. Proti vsakemu nazoru, ki je vsaj malo inficiran od skepticizma, ima vedno isti, najučinkovitejši način dokazovanja: deductio ad absurdum. Ta dedukcija do absurdnosti je morda najznačilnejša za Kovačičevo teoretično filozofijo. Ta realistična miselnost v filozofiji, ki zahteva vedno jasnosti, življenjske bližine in odločnosti, se vidi tudi v tem, da Kovačič v svoji spoznavni teoriji ne mara odpirati nobenega problema, na katerega ne bi dal sproti enoumne odgovora. Kdor preštudira njegovo Kritiko, dobi vtis, da so spoznavno-teoretični problemi domala vsi rešeni, zaupanje do lasnega spoznanja se mu v resnici utrdi. Je to njegov zdrav, dasi ne naivni, dovolj kritični in zmerni realizem. Tu je značilna razlika med njim in Alešem Ušeničnikom, ki je kot filozof gotovo nad Kovačičem: Ušeničnik odpira mnogo problemov v spoznavni kritiki, eksplicira vse možnosti, mnenja in teorije, a ob koncu pusti vprašanje odprto, tudi se varuje svoje mnenje končno-veljavno povedati.

4. Kot izrazit realist po vsem svojem delu in prepričanju je Kovačič obenem čisto naravno ne samo po šoli, temveč tudi po svoji osebni usmerjenosti pravi zastopnik tomizma v slovenski filozofiji. Saj je zmerni, kritični realizem, ki priznava duhovno in telesno, nadnaravno transcendentalno realnost, glavna prednost in osnovna oznaka tomistične filozofije nasproti moderni pokantovski miselnosti. Da pa je v okviru te filozofije šel v nekaterih vprašanjih, kakor vprašanje o realni razliki med bitvostim in bitkom (essentia in existentia) za Suarezijansko smerjo, ki dopušta samo umsko in ne realne razlike, kakor tako zvana strogo tomistična struja (dominikanska), ki je gotovo v svojem pojmovanju bližja konkretnemu, celostnemu življenjskemu pojmovanju, kakršno je značilno prav za Kovačiča, to nekoliko neskladno dejstvo je treba slej ko prej pripisovati enostavnim okoliščinam, da so bili Kovačičevi učitelji filozofije sami zastopniki Suarezijevih filozofske smeri. S svojo Ontologijo, ki je doživela dve izdaji in ki v marsičem prav nič ne zaostaja za drugimi, svetovno znanimi filozofskimi učbeniki sličenega formata, je Kovačič, kljub skromnosti, češ da je to samo učbenik, uvrstil med prve slovenske teoretične filozofe-tomiste. Ob njegovi smrti zato ob poudarjanju Kovačiča-zgodovinarja ne smemo iti molče mimo Kovačiča-filozofa.

Dr. A. T.

Klasiki oživljeni

Najnovjša šolska reforma v Italiji je sicer v šoli položila težo na strokovni pouk, a vendar se istodobno tudi vema za klasike dviga. Dokaz, da je stara klasičistična kultura še vedno bistven del organsko zrastle Evropeca.

Letos torej bodo v starem grškem teatru v Sirakuzi na Siciliji že deveto leto predvajali stare grške drame. »Državni zavod za antično dramo« (Istituto Nazionale del Drama Antico), ki vodi te igre, je za letos izbral Sofoklejevega Ajaksa in Evripidovo Hekubo. Igrali bodo od 26. aprila do 14. maja, ko objajajo v turistične svrhe prirejeno »Sicilsko pomlad«.

Zanimivo je tudi, da sta glasbene vložke v slogu stare klasične kompozicije priredila dva danes najbolj cenjena italijanska skladatelja. Za Ajaksa je zložil Rihard Zandonai, za Hekubo pa mojster Malipiero. Njegovo zaključno suito iz Hekube bodo izvajali tudi na mednarodnem glasbenem festivalu v Baden-Badenu (31. marca do 4. aprila) kot najboljšo delo sodobnega italijanskega mojstra. R. B.

Krstna predstava igre »Izgubljena pota« na Ljudskem odru v Mariboru. Ljudji oder je v zadnji dobi postal že več dramskih del, ki so jih napisali člani sami. Zadnjo soboto pa je Ljudski oder doprinesel nov dokaz pridnosti ustvarjanja svojega članstva. Predstavil je Franc Filipič s svojim prvencem »Izgubljena pota«. — V zelo realistični zasnovi je prikazana socialna slika med »plemenitum« gospodom iz mesta in njegovim viničarjem. Weiner, tujec in plemič, lastnik vinogradiškega posestva, pozna samo eno — uživanje. Bog za njega ne obstoja, zato tudi ne pozna pravičnosti napram trpinu-viničarju, ki gara in dela zanj. V svoji strasti igre mlado življenje viničarjeve nečakinje Jelke, spravi e poti svojo oblastno ženo Lizo ter končno sam — upornik proti Bogu in njegovim postavi — podleže brez moči in brez sprave z Njim. Večni postavi, kot žrtev greha in uživanja. Nad mrtvim Weinerjem triumfira zgarani viničar Matevž — sam že z eno nova v grobu: »Dopolnjena je nad teboj postava...« Kljub raznim začetniškim hibam, je dialog pester in poteka dejanje dokaj napeto. — Igralci so zadovoljivo podali igro, zlasti so uspele vloge Weinerja, viničarja Matevža, njegove vnučkinje Jelke in služkinje Spele.

V sredo, 5. aprila, bo francoska republika dobila novega predsednika. Albert Lebrun utrujen odlaga to najvišje mesto v državi, na katerem je bil polnih 7 let. Čeprav je to najvišja čast, ki jo kak francoski javni delavec more doseči, so to volitve vendar najbolj mirne izmed vseh. Volitve obratnih zaupnikov po tovarnah bolj razburjajo duhove kot pa volitve predsednika republike. To je namreč stvar, ki se tiče samo poslancev in senatorjev in je navadno v enem dnevu končana. Pariz komaj ve, da bo Francija v nekaj dneh dobila novega vrhovnega predstavnika, svojega suverena, ki uživa pravice vladarja. Volitve predsednika republike potečejo običajno tako ob strani, da javnost večinoma šele naslednji dan iz časopisov izve, kdo je bil v Versailles izvoljen. Le v senatu in parlamentu, kjer so edini volivci, se zbirajo skupine, med katerimi se šepetaje omejnajo imena mož, med katerimi bo treba v kratkem v Versailles izbirati. Ta imena se skrivnostno imenujejo tudi na borzi, dasi nihče ne upa z gotovostjo reči, kdo bo čez dva dni predsednik republike. Daladier, Jeanneney, Herriot, Petain, Berard, Bouisson, Roy Quenuille, Pietri — to so možje, na katere se obrača politična radevednost, nekateri pa še upajo, da se bo Lebrun dal pregovoriti in bo še ostal za nadaljno dobo 7 let.

Bolj živahno je pa v Versaillesu, razkošnem gradu nekdanjih francoskih kraljev. Tu se čisti in pometa po vseh sobah in hodnikih, kakor se že ni od obiska angleške kraljevske dvojice. Tu bo novi predsednik sprejel prve čestitke, zato mora biti vse slovesnemu trenutku primerno slavnostno in lesketajoče. Glavna dvorana, v kateri se bodo v sredo ob 2 pop. zbrali volivci, poslanci in senatorji, se sicer toliko more sklicevati na zvezo s kralji, kakor kandidati za mesto predsednika republike. Predsednik republike namreč mora postati vsak polnoleten državljani, da le ni še bil sodno kaznovan in — da ni potomec »kake družine, ki so vladale v Franciji, t. j., da ni vojvoda de Guize, grof de Paris, vojvoda des Nemours, žigar rod izhaja iz francoske črte Bourbonceve, ali princ Louis Napoleon, zadnji Bonaparte — te družine imajo med svojimi predniki kralje in so zato izključeni iz teh volitev.

Volitve z vsem ceremonielom navadno trajajo le nekaj ur in jih še nikoli ni bilo treba poviti več kot dvakrat, pa je bilo kljub temu treba izprazniti cel del gradu, da se bodo vsi volivci, ki jih je letos 930, mogli razmestiti. Za predsednika senata, ki vodi to sejo, in predsednika skupščine je pripravljeno stanovanje, ker morata ta dva ostati v Versaillesu, ako volitve ne bi bile končane še isti dan. Sicer se to še nikoli ni zgodilo, pa je vendar treba vse pripraviti, če bi le se. Poleg tega so pripravljeni prostori za posvetovanje posameznih odborov in strank, vsega skupaj 21 manjših dvoran. Iz državnega skladišča za pohištvo v Parizu so v 11 železniških vozovih prepegljali v Versailles stole, mize, preproge, stenske slike, kipe in tintnike, da bodo dostojno opremili

vse te prostore, čeprav se bodo v njih kretali Francozi sami. Pozabili tudi niso žare, ki bo stala ob govorniškem odru in bodo v njo volivci metali listke z imenom voljenega kandidata. K tej selitvi za nekaj ur spadajo tudi kroglice, za vsakega navzočega volivca po ena, ki jo vsak senator ali poslanec, ko je položil svoj listek v žaro, preloži v pripravljeno košaro. Po listkih in kroglicah se potem ugotovi, da nobeden ni glasoval dvakrat.

Pariška poštna uprava je prepeljala tja na več tovornih avtomobilih telefonske celice, da bodo časniki mogli takoj sporočiti novice po vsem svetu, vsak svojemu časopisu. Letos je teh celic 88 — pri zadnjih prejšnjih volitvah jih je bilo samo 24. — Baje jih bodo razmestili med kipe kraljev, maršalov in vojskovodij v prvem nadstropju. Najbolj razkošno bo opremljen »investiturni kabinet«, kjer bo petnajsti predsednik tretje republike takoj po svoji izvolitvi sprejel čestitke. Voditelj seje mu bo izročil listino o izvolitvi, ki mu za sedem let daje v Franciji pravice vladarja.

Največji človek na svetu, Amerikanec Robert Wadlow. S svojim odvjetnikom zapuša sodišče v Sanct Josephu. Velikan je namreč tožil nekega zdravnika za odškodnino 100.000 dolarjev (4 milijone 450.000 din), ker mu je v nekem strokovnem članku rekel, da je »nenormalen«.

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Državno liga prvenstvo

Gradjanski (Skoplje) : Ljubljana 2:1 (1:0)

Domači so zaslužen podlegli odličnemu nasprotniku iz Skoplja, ki je bil ves čas v taki premoči, da se je dobesedno igral z njimi kakor mačka z miško. Izvzemši petnajst minut drugega polčasa, ko so domači predvedli nogomet, ki se spodobila za ligašo, so igrali samo klavno in podrejeno vlogo. Tako žalostno pa nam zlepa niso zaigrali naši, katerim se ne obeta nič dobrega v nadaljnjem liga tekmovalju, če ne bodo drugače zaigrali. Moštvo je bilo v prav vseh linijah slabo, kar velja še prav posebno za krilsko vrsto, katere sploh pi bilo videti. Gostje bi zaslužili še večjo zmago, četudi je treba na drugi strani priznati, da bi domači celo zmagali ali vsaj neodločno igrali, če bi bil naš vratar na mestu. Prvi gol je bil namreč lahko ubranljiv, drugi pa je tudi precej zaradi njegove nepravilnosti našel pot v mrežo.

Jedinstvo : Bask 4:1 (3:1).
Jugoslavija : BSK 2:1 (0:0).
Gradjanski (Z) : Zemun 3:0 (2:0).
Hajduk : Hašk 2:1 (1:1).
Slavija (V) : Slavija (S) 1:3 (1:1).

Tabela je sedaj takale:

1. BSK	18	13	3	2	54:14	29
2. Gradjanski Z.	18	12	2	4	41:14	26
3. Hajduk	18	10	4	4	44:26	24
4. Jugoslavija	18	10	3	5	33:20	23
5. Hašk	18	8	4	6	33:22	20
6. Jedinstvo	18	8	2	8	31:34	18
7. Slavija S.	18	7	3	8	30:30	17
8. Bask	18	5	6	7	23:27	16
9. Gradjanski SK	18	5	2	11	21:47	12
10. Ljubljana	18	4	4	10	15:36	12
11. Slavija V.	18	3	4	11	21:42	10
12. Zemun	18	3	3	12	17:51	9

Drug domač nogomet

Maribor : Hermes 2:0 (2:0).
Bratstvo (Jesenice) : Atletiki (Celje) 2:2.
Celje : Jugoslavija 3:1.

Cross-country za državno prvenstvo v Zagrebu

Med posamezniki je zmagal Kotnik Jože (Concordia) v času 32:05,3, med moštvi pa je bila prva Concordia pred Ilirijo.

Državno prvenstvo boksarjev

V Zagrebu so bili na državnem prvenstvu boksarjev doseženi tile uspehi:

V muški kategoriji je po točkah premagal Nemeček Vladko (Croatia) Štiha (Split).
V banam kategoriji je zmagal v prvem krogu k. o. Padel (Croatia) Povaletja (Herkules).
V peresni kategoriji je prvak Fuke (Bata, Borovo). Gettesmann (Makabi, Zagreb) je bil zaradi prenekega udara diskvalificiran v tretjem krogu.
V lahki kategoriji je zmagal po točkah Devčić (Herkules) Ravnikarja (Croatia, Zagreb).
V veltter kategoriji je premagal Polak (Makabi) po točkah Kerina (Herkules).
V srednji kategoriji je premagal Križča (Herkules) v prvem krogu k. o. Bošnjara (Croatia).
V polteški kategoriji je premagal Hladnik (Herkules) po točkah Mitiča (Split).
V teški kategoriji je premagal po točkah Ipavec (PSK, Maribor) Albinija (Herkules).

Veleslalom LZSP

V Tamarju so bile tekme Ljubljanske zimskošportne podzveze na 2000 m dolgi progi z 31 vrat-

ci z višinsko razliko 950 m in so bili doseženi tile rezultati: 1. Mulej Miloš 2:32,4, 2. Kralj Leopold 3:20, 3. Zernjal Emil 3:37 (vsi Ilirija), 4. Molnar Saša (Ljubljana) 4:14, 5. Finžgar Rudi (Planina) 4:14,4.

Punčec podlegel Kucelliju

V Allasiju je premagal Italijan Kucelli našega mojstra Punčeca v treh setih z 8:6, 7:5 in 6:4 ter si osvojil prvenstvo Allasija. V finalu mešanih dvojic je par Henkel - Wheeler premagal naš par Punčec - Florijanovca z rezultatom 7:5 in 6:3.

Nogomet v inozemstvu

V Italiji vodi v prvenstveni tabeli Bologna s 34 točkami. V prvi diviziji so pa bili doseženi tile rezultati: Milano : Novarra 2:1. Lagio : Liguria 1:0, Juventus : Bologna 2:0, Triestina : Livorno 2:0, Lucchese : Bari 0:0, Modena : Genova 0:0, Ambrosiana : Roma 3:2, Napoli : Torino 0:0.
V angleškem nogometu vodi še vedno Everton, ki je zmagal nad Wolverhamptom, ki je trenutno najboljši klub v Angliji.
V francoskem nogometu so bili v nedeljo naslednji rezultati: Polfinalni tekmi za francoski nogometni pokal: Lille : Sete 1:0, Racing : FIVES 1:0. — Prva divizija: Marseille : St. Etienne 3:1, Antibes : Metz 1:1, Lens : Canes 6:1, Le Havre : Rouen 4:1, Strasbourg : Roubaix 2:0.

Črnc Henry Armstrong premagal Angleža Ernie Rodericka

V Madison Square Gardenu je premagal prvak polteške in srednje teške kategorije Črnc Armstrong Angleža Rodericka v dvanaestih rundah.

Smučarske prireditve

Smučarski klub Celje priredi na velikonočni ponedeljek, dne 10. aprila v Savinjskih planinah tekmo v veleslalomu. Podrobnosti še objavimo.

Jugosl. zimsko-sportna zveza priredi dne 16. aprila mednarodno tekmo »Triglavske dni«. Tudi o tej tekmi bomo podrobno še poročali.

Snežne razmere

Poročilo Tujkoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ, dne 3. aprila 1939.
Planica-Slatina 850 m: 4. delno oblačno, 30 cm snega, snežec.
Planica-Tamar 1508 m: 3. delno oblačno, 80 cm snega, snežec.
Peč-Petelinjek 1140 m: 2. delno oblačno, 80 cm snega, ara.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Čenjenim damam in gospodom se naznanja, da se bo poučevalo plavanje za začetnike posamezno vsak dan dopoldne; ura po dogovoru. Poučevalo se bo pod strokovnim vodstvom z zimskim kopališčem SK Ilirije. Prijave sprejema gosp. Fritsch od 2 do 6.

Uradnikom in uradnicam sporočamo, da se bo pričel večerni plavalni tečaj, če bi se priglasilo dovolj udeležencev. Dan po dogovoru med 8—9 ura. Prijave sprejema g. Fritsch od 2 do 6.

DKSK EDINSTVO poziva vse članstvo, obvezno pa dirkače in funkcionarje, da oddajo tajništva kluba po 2 sliki in 10 ozroma 15 din zaradi verifikacij. — Ker se bodo v kratkem pričele dirke, opozarjamo članstvo, da ne ostane brez licence, ker brez njih ne bodo pripuščeni k startu.

DKSK EDINSTVO obvešča in vabi kolesarje, ki imajo vesle do kolesarskega športa, na godzno dirko (cross-country), ki bo v nedeljo 16. aprila t. l. na Ročnici. Dirkalo se bo poleg kategorij dirkačev tudi z navadnimi kolesi. — Prijave sprejema tajništvo kluba Celjeva cesta 192 mehanična delavnica Zernjal.

PLANINCI! Predavanje o Kočevski ho drevi ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. — Pridite v šim večjem številu, da se boste seznanili s temi lepimi kraj: naše Dolenjske.